

Městská knihovna v Praze

Mužská věrnost

Jack London

Praha

2017

e-kniha

Městská knihovna v Praze

Půjčujeme:

knihy / časopisy / noviny / mluvené slovo /
hudbu / filmy / noty / obrazy / mapy

Zpřístupujeme:

wi-fi zdarma / e-knihy / on-line encyklopedie /
e-zdroje o výtvarném umění, hudbě, filmu

Pořádáme:

setkání s autory / přednášky / koncerty /
filmová představení / výstavy /
aktivity pro děti a jejich rodiče / čtení

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.facebook.com/knihovna

www.e-knihovna.cz

Mužská věrnost

Jack London

Znění tohoto textu vychází z díla [Mužská věrnost](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím F. Topič v roce 1920. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

Text díla (Jack London: Mužská věrnost), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 13. 10. 2017.

OBSAH

Bâtard	6
Příběh Jeese Uckové.....	21
Tisíc tuctů	45
Mužská věrnost	63
Manželství Lit-Litino	77
Příliš mnoho zlata.....	88
Zbytek pliocénu.....	104
Nejsevernější várka	115
Zlatý kaňon.....	132
Leopardí muž.....	152

Bâtard

Bâtard byl d'ábel. Bylo to známo po celém severu. „Pekelníkem“ nazývali ho mnozí, jeho pán však, Black Leclère, zvolil pro něho potupné jméno „Bâtard“. Nu a Black Leclère byl také d'ábel a ti dva se k sobě dobře hodili. Říká se, sejdou-li se dva d'ábli, hned je tu peklo. To lze snadno očekávat a jistě bylo to lze očekávat, když se sešli Bâtard a Black Leclère. Když se poprvé setkali, Bâtard byl povyroslé štěně, hubené a hladové, divokých očí, a setkali se s chňapnutím, zavrčením a zlověstným pohledem, neboť Leclèrův vrchní ret měl zvláštní vlčí způsob, jak se krčil, ukazuje bílé, kruté zuby. A tenkrát se mu ret nakrčil a oči zaleskly se divoce, když sáhl po Bâtardovi a vytáhl ho mezi ostatními, choulícími se štěňaty. Bylo patrné, že druh druhu správně posoudil, neboť v tom okamžiku Bâtard zařal své tesáky štěně do Leclèrovy ruky a Leclère palcem a ukazovákem rdousil v něm chladnokrevně jeho mladý život.

„*Sacredam*,“ řekl Francouz tiše, odstříkávaje krev ze své pokousané ruky a hledě dolů na malé štěně, dusící se a lapající po vzduchu ve sněhu.

Leclère obrátil se k Johnu Hamlinovi, skladníku stanice na Šedesáti mílích. „Právě proto se mi líbí. Kolik chcete, nu vy, *M'sieu*? Kolik? Koupím ho, koupím ho hned.“

A protože ho nenáviděl neobyčejně divokým záštitím, Leclère koupil Bâtarda a dal mu jeho potupné jméno. A po celých pět let ti dva potulovali se severem, od Sv. Michala a Yukonské delty, až k prameništím Pelly, ba dokonce až k řece Míru, Athabascce a Velkému Otročímu. A získali pověst nesmiřitelné ničemnosti a zlovolnosti, jaká dosud nikdy neulpěla na žádném muži ani psu.

Bâtard neznal svého otce – odtud jeho jméno –, avšak, jak John Hamlin věděl, jeho otcem byl velký šedý vlk. Matka Bâtardova pak, jak ji matně pamatoval, byla svárlivá, štekavá, nehezká, sípavá, silného před-

ku, širokých prsou, se zlovolnými očima, kočičí tuhostí života a zvláštního nadání k taškářství a zlomyslnosti. Věrnosti a oddanosti vůbec neznala. Pouze její proradnost, nevěrnost byla neklamnou a její milostné plotky v pralese dokazovaly jen její naprostou ničemnost. Mnoho zloby a mnoho síly bylo v těchto Bâtardových předcích a krev a maso jejich krve a masa, zdědil to po nich. A tu přišel Black Leclère, aby položil svou těžkou ruku na ten kousek probouzejícího se psího života a aby jej hnětl a dráždil a předělával, až se z něho stala statná, nezkrotná šelma, prohnaná, úskočná, překypující zlobou, lstivostí, zlovolností a ďábelstvím. Při vhodném pánu byl by se Bâtard snad stal obyčejným, dobře vycvičeným psem k tahu saní. Nedostalo se mu však k tomu příležitosti, neboť Leclère utvrzoval ho jen v jeho vrozené náklonnosti k nepravosti.

Historie Bâtardova a Leclèrova byla historií boje – pětiletého úporného, ukrutného, nemilosrdného boje, jehož vhodným počátkem bylo jejich první setkání. Abychom s tím počali, bylo to Leclèrovou chybou, neboť jeho nenávisť byla promyšlená, vědomá, kdežto to dlouhonohé, nemotorné štěně nenávidělo pouze slepě, pudově, bez rozumu a bez metody. Zpočátku nebylo tu rafinované ukrutnosti (ta dostavila se až později), nýbrž prostě bití a surové zacházení. Při jednom z nich bylo Bâtardovi znetvořeno ucho. Nenabyl již nikdy vlády nad ochromeným svalem a ucho viselo pak již navždy bezvládně dolů, udržujíc tak stálou vzpomínku na trapiče. A Bâtard nezapomněl nikdy.

Jeho dětství bylo periodou bláhového odporu. Pochodil vždy zle, vzpíral se však stále, poněvadž vzpírati se a odporovati bylo v jeho povaze. A byl nezkrotným. Vyje pronikavě bolestí při ráně bičem nebo holí, dovedl nicméně vždy vrátiti se ke vzpurnému vrčení, k pomsty drtivé vyhrůžce své duše, vyžadující bezpochyby ještě více ran a bití. Měl však život tuhý; jako kočka, právě tak jako jeho matka. Nic ho nemohlo doraziti. Prospíval za takových nepříznivých okolností, tloustl při hladu a z toho hrozného boje o život vyvinula se jeho nepřirozená inteligence. Měl úskočnost a lstivost své matky i divokost a sílu vlka, svého otce.

Snad jeho otec byl příčinou, že nikdy nekřičel a nenaříkal. Jeho štěkot štěněte zmizel zároveň s jeho nemotornýma nohama tak, že se stal vztekle zamlklým, rychlým k ráně, neochotným k výstraze. Na nadávku odpověděl vrčením, na ránu kousnutími, šklebě se a ceně nesmiřitelným záštím, avšak již nikdy nepodařilo se Leclèrovi ani v nejdivočejším zápasu vynutiti z něho výkřik strachu nebo bolesti. Tato nezkrotnost však jen tím více rozdmýchovala Leclèrův vztek a ponoukala ho k tím většímu d'ábelství.

Dal-li Leclère Bâtardovi půl ryby a jeho soudruhům po celé, Bâtard hned se vrhl na ostatní psy, aby je oloupil o jejich ryby. Vloupal se také do zásobáren a vynikl v tisícerém lotrovství, až se stal postrachem všech psů a jejich pánů. Uhodil-li Leclère Bâtarda a polaskal-li Babettu, Babettu, která neudělala ani polovici práce jako on – nuže Bâtard mrštil jí do sněhu a zlomil ji jednou zadní nohu ve svých silných čelistech, tak že Leclère byl nucen zastřeliti ji. Podobně také v krvavých bojích Bâtard opanoval všechny druhy svého spřežení, ustanovil jim zákon při tahu i při krmení a přinutil je žíti podle tohoto zákona.

Za těch pět let uslyšel pouze jedno laskavé slovo, pouze jednou byl vlídně pohlazen rukou, a tu nevěděl, co to je, a nedovedl toho oceniti. Vrhł se nezkrotně kupředu a jeho čelisti se sevřely rychlostí blesku. Byl to misionář v Sunrise, nový příchozí v této krajině, jenž pronesl ono laskavé slovo a jehož ruka pohladila vlídně psa. A po šest měsíců pak nemohl psáti jediného dopisu domů do Států a lékař z Mcquestionu musil vykonati cestu dvou set mil po ledu, aby ho zachránil před otravou krve.

Lidé i psi hleděli úkosem na Bâtarda, když vnikl do jejich táborů a stanic. Muži vítali ho nohou napřaženou výhruzně ke kopnutí, psi ježili srst a cenili tesáky. Jednou nějaký muž kopl Bâtarda a Bâtard rychlým vlčím chňapnutím sevřel čelisti jako ocelovou past do jeho lýtka a rozdrásal je až na kost. Muž ten si pak umínil zbaviti ho života a zabránil tomu pouze Black Leclère, vstoupiv mezi ně s hrozebným pohledem a obnaženým loveckým nožem. Zabítí Bâtarda – ah, *sacredam*, to byl požitek, jež si Leclère ponechával pro sebe. Jednoho dne

k tomu dojde, nebo jinak – bah! kdožpak ví? Na každý způsob, problém bude rozluštěn.

Neboť druh druhu byl problémem. Již pouhý dech jednoho byl vyzváním a hrozbou druhému. Jejich záští poutalo je k sobě, jak láska nedovedla by nikdy poutati. Leclère očekával, že přijde den, kdy duch Bâtardův bude zlomen a kdy pes bude se plaziti a kňučeti u jeho nohou. A Bâtard? – Leclère věděl, nač Bâtard myslí, a četl to více než jednou v jeho očích. A četl to tak jasně, že ohlížel se pravidelně přes rameno, byl-li mu Bâtard za zády.

Muži divili se, když Leclère odmítl mnoho peněz za toho psa. „Jednoho dne ho zabijete a nebudete míti z něho nic,“ řekl jednou John Hamlin, když Bâtard ležel, oddychuje ve sněhu, kam ho Leclère odkopl, a nikdo nevěděl, nemá-li pes zlomena žebra, a nikdo se neodvážil přesvědčiti se o tom.

„To je,“ řekl Leclère suše, „to je má věc, *M'sieu.*“

A muži divili se také, proč Bâtard mu neutekl. Necháпали toho. Leclère však chápal. Byl mužem, který žil mnoho v přírodě, kam nedoletí zvuk lidského hlasu, a přiučil se hlasům větru a bouře, vzdechům noci, šepotu svítání, volání dne. Jakýmsi matným způsobem dovedl slyšeti, jak rostliny rostou, jak jejich šťávy proudí, jak poupě raší. A znal tajemnou řeč živoucích věcí, králíka v oku, zádumčivého havrana, tepajícího vzduch svými mohutnými křídly, medvěda, kymácejícího se ve svitu měsíce, vlka, plížícího se jako šedivý stín mezi šerem a tmou. A Bâtard mluvil k němu známými, přímými slovy. Příliš dobře rozuměl, proč Bâtard od něho neutekl, a tím častěji ohlížel se na něho přes rameno.

Nebyl pěkný pohled na Bâtarda, rozvzteklil-li se a více než jednou skočil po Leclèrově hrdle, aby byl odražen a válel se pak, svíjeje se v bezvědomí ve sněhu pod násadou vždy připraveného biče. A tak Bâtard naučil se vyčkávati času. Když dospěl k své plné síle a rozkvětu svého mládí, myslel, že jeho čas přišel. Byl širokých plecí, silných svalů, daleko více než obyčejné velikosti a jeho krk od hlavy až k zádům byl masou ježící se srsti – na první pohled plnokrevný vlk.

Leclère spal leže ve svých kožešinách, když Bâtard usoudil, že čas uzrál. Plížil se k němu kradmo, s hlavou nízko při zemi a jediným uchem, položeným nazad, a kočičí měkkostí kroků. Bâtard dýchal tiše, zcela tiše, a teprve, když byl zcela blízko, pozdvihl hlavu. Ustal na okamžik a zahleděl se na bronzový, býčí krk, obnažený, žilnatý, napínející se pravidelným pohybem tepny. Slina kapala mu z tesáků a s vyplazeného jazyku při tomto pohledu a v tomtéž okamžiku vzpomněl svého zmrzačeného ucha, nesčetných ran a bezměrného bezpráví a bez hlesu vrhl se na spícího muže.

Leclère probudil se bolestí tesáků ve svém hrdle, a jsa dokonalým živočichem, procitl s jasnou hlavou a plným vědomím. Stiskl oběma rukama průdušku Bâtardovu a převalil se na něho celou svou vahou ze svých kožešin. Avšak tisíce Bâtardových předků zahryzlo se takto do chřtánů nesčetných losů a karibu¹ a zdolalo je a moudrost těchto předků byla také jeho moudrostí. Když Leclère spočinul na něm svou vahou, skrčil Bâtard zadní nohy, opřel se a zaťal drápy do prsou a žaludku svého protivníka, drásaje mu kůži a svaly. A když cítil, že tělo mužovo povolilo a nadzdvihlo se nad ním, hryzl mu hrdlo, trhaje silně hlavou. Jeho druhové ze spřežení kupili se kolem něho, vrčíce divoce, a Bâtard, ztrácející dech a cítě, jak se mu kalí smysly, věděl, že jejich čelisti lační po jeho těle. Nedbal toho však – muž to byl, ten muž nad ním – a trhal a drásal a hryzl a škubal až do poslední špetky svých sil. Leclère rdousil ho však oběma rukama, až Bâtardova prsa se dmula a křečovitě svírala nedostatkem vzduchu, oči nabývaly skelného lesku poulíce se, čelisti zvolna povolily a jazyk vyhřezl, černý, oteklý.

„Nu? *Bon*, ty čertel!“ Leclère škytal, maje ústa a hrdlo zalité vlastní krví, odhazuje omámeného psa od sebe.

A Leclère obořil se na ostatní psy, když se vrhli na Bâtarda. Ustoupili kruhem dále, usedli na zadek, olizující si čumáky, se srstí naježenou na svých hřbetech.

¹ Severoamerický jelenovitý sudokopytník, žijící ve stádech v lesích a tundrách. *Pozn. red.*

Bâtard vzpamatoval se brzo a při zvuku Leclèrova hlasu vzchopil se namáhavě na nohy a kymácel se zvolna a slabě sem tam.

„Aah! Ty čerte!“ Leclère láteřil. „Dal jsem ti, dal jsem ti, jak náleží, při sám bůh!“

Bâtard, lokaje vzduch do svých vyčerpaných plic jako víno, vrhl se mu bleskem přímo do tváře, jeho čelisti se však minuly cíle a sevřely se jako kleště. Převalili se opět ve sněhu, přičemž Leclère tloukl šíleně svými pěstmi. Pak se oddělili, tváří v tvář, manévrujíce sem tam druh před druhem. Leclère by byl mohl vytáhnouti svůj nůž. Svou ručnici měl u nohou, avšak šelma se probudila v jeho nitru a počala běsniti. Chtěl to provésti svýma rukama – a svými zuby. Bâtard vrhl se na něho, Leclère však ho srazil ranou své pěsti, dopadl na něho a zahryzl se zuby do hřbetu až na kost.

Byl to pravěký výjev v pravěkém prostředí, výjev, jaký snad byl v divokém mládí světa. Volný prostor v tmavém pralese, kruh šklebících se vlčáků a v jeho středu dvě šelmy, semknuté v zápase, chňapající a vrčící šílenou zuřivostí kolem sebe, oddychující, supějící, klnouce, namáhající se v divoké vášni, ve vraždivé zběsilosti, trhající, drásající, hryzouce ve své prvotné zvířeckosti.

Leclère však zasadil Bâtardovi pěstí ránu za ucho, překotil ho, omráčiv ho na okamžik. Pak na něho skočil oběma nohama, skákaje po jeho těle, jako by ho chtěl vdupati do země. Obě Bâtardovy zadní nohy byly zlomeny, než Leclère ustal, aby nalapal vzduchu.

„Aah! Aah!“ skuhral, neschopen řeči, mávaje pěstí, když chřtán mu naprosto vypověděl službu.

Bâtard byl však nezdolný. Ležel tu bezmocně natažen a jeho ret se slabě zdvihal a krčil k zavrčení, jež vydati neměl síly. Leclère ho kopl a znavené čelisti sevřely mu kotník, nemohouce však proniknouti kůží.

Tu Leclère napřáhl bič a počal ho bít, jako by ho chtěl rozdrtit na klusy, křiče při každé ráně: „Ted' jsem ti dal, co? Při sám bůh! Ah, dal jsem ti!“

Nakonec vyčerpán, omdlévaje ztrátou krve, zapotácel se a padl na svou oběť, a když vlčáci se shlukli, chtějíce ukojiti svou pomstu,

v posledním záblesku vědomí zakryl svým tělem Bâtarda na ochranu před jejich tesáky.

To přihodilo se nedaleko. Sunrise a misionář, otvíraje dveře Leclèrovi o několik hodin později, byl překvapen, zpozorovav, že Bâtarda není mezi ostatními psy. A jeho úžas se nezměnil, když Leclère, odhodiv ze saní pokrývky, vzal Bâtarda do náručí a klopýtal s ním přes práh. Lékař z Mcquestionu, tak trochu tulák, zaskočil sem právě náhodou na klep a oba přispěchali Leclèrovi ku pomoci.

„*Merci, non,*“ řekl tento. „Postarejte se dříve o psa. Že zemře? *Non.* Není možno. Musím ho dříve zkrotiti. Proto nesmí ještě zemřít.“

Lékař nazval to divem a misionář zázrakem, že Leclère se z toho ještě dostal; tak zeslábl, že na jaře zmocnila se ho horečka a musil opět ulehnutí. Bâtard byl v tom ještě hůře, avšak jeho tuhý život zvítězil, kosti zadních nohou srostly a jeho útroby přišly zase do pořádku za těch několik neděl, kdy ležel připoután řemenem k podlaze. A zatímco Leclère, konečně se pozdravuje, bledý a zesláblý, užíval slunce přede dveřmi chaty, Bâtard přivedl znovu k platnosti svou převahu mezi sobě rovnými a podrobil si úplně psy svého spřežení, nýbrž také psy misionářovy.

Nepohnul ani svalem, nenaježil ani jediného chlupu, když Leclère, veden misionářem, poprvé vyklopýtal ven a klesl zvolna a s nekonečnou opatrností na třínohou židli.

„*Bon!*“ řekl. „*Bon!* Mé hodné slunéčko!“ A natáhl před sebe své zubožené ruce, omýváje si je slunečním teplem.

Jeho pohled padl pak na psa, a dřívější lesk objevil se opět v jeho očích. Dotekl se zlehka misionářovy ruky. „*Mon père,* to je skutečný ďábel, ten Bâtard. Přineste mi pistol, tak abych mohl užívat slunce v pokoji.“

Nato pak po mnoho dní sedal na slunci přede dveřmi chaty. Nedřímá nikdy a bambitka ležela mu stále na kolenou. Bâtard měl svůj zvyk, první, co každého dne udělal, bylo se podívat, je-li zbraň na svém místě. Pohlédnuv na ni, nadzdvihl poněkud svůj ret na znamení, že rozumí,

a Leclère učinil právě tak, odpovídaje mu úšklebkem. Jednoho dne misionář to postřehl.

„Můj ty bože,“ řekl, „myslím skutečně, že ta šelma tomu rozumí.“

Leclère se slabě usmál. „Hled'te jen, *mon père*, jak poslouchá, co, právě nyní říkám.“

Jako na doklad Bâtard napřímil právě své jediné ucho, jako by chtěl pochytit každé slovo.

„Povídám, zabiju!“

Bâtard zavrčel temně ve svém hrdle, zježil na hřbetě srst a všechny svaly jako by se mu napjaly očekáváním!

„Zdvihnu zbraň takto.“ Učinil tak, míře bambitkou na Bâtarda.

Ten jedinými skokem stranou zaskočil za roh chaty a zmizel z dohledu.

„Můj ty bože,“ opakoval misionář.

Leclère zašklebil se hrdě.

„Ale proč vám neuteče?“

Francouzovo rameno pohnulo sebou způsobem, jenž značí vše, od naprosté nevědomosti až k naprostému pochopení.

„A pak, proč ho nezabijete?“

Opět tíž pohyb rameny.

„*Mon père*,“ řekl po chvíli, „ještě není čas. Ten pes je skutečný ďábel. Jednou ho rozbiju, tak a tak, na kusy. Hoho, až přijde čas. *Bon!*“

A přišel den, kdy Leclère sebral své psy a pustil se člunem ke Čtyřiceti mílím a dále k Dikobrazu, kde převzal příkazy od P. C. společnosti a pustil se na cestu, vyžadující větší části roku. Nato plul Koyokukem k opuštěné Arctic City a později se opět vrátil podél Yukonu, z tábora k táboru. A v těchto dlouhých měsících Bâtard dostal za vyučenou. Poznal mnohá trápení a zejména trápení hladu, trápení žízní, trápení ohněm a nejhorší ze všeho trápení hudbou.

Jako všichni jeho druhové, nenalézal zalíbení v hudbě. Budila v něm skutečnou bolest, napínajíc mu všechny nervy a drásajíc všechnu tkáň jeho bytosti. Musil výti, dlouho a jako vlk, jako když vlci vyjí k hvězdám za mrazivých nocí. Nemohl se přemoci, aby nevytl. Byla to jeho jediná

slabost v boji s Leclèrem a byla to jeho hanba. Leclère z druhé strany miloval hudbu vášnivě – tak vášnivě, jako miloval silné nápoje, a když jeho duše toužila vyjádřit se, stávalo se tak obyčejně tím nebo oním z těchto dvou způsobů a obyčejněji ještě oběma. A když se napil a jeho mozek se chvěl nezapěnými zpěvy, když d'ábel v jeho nitru se probudil a nabyl vrchu, jeho duše nedovedla se projádríti lépe a silněji než mučením Bâtarda.

„Tak a nyní popřejeme si trochu hudby,“ říkával. „Nu, co o tom soudíš, Bâtarde?“

Byla to pouze stará a porouchaná harmonika, něžně uschovávaná a trpělivě spravovaná, bylo to však nejlepší, co bylo lze za peníze koupiti a z jejich stříbrných píšťal loudil čarovné, fantastické melodie, jakých dosud nikdo neslyšel. Tehdy Bâtard se svým němým chřtánem, se zuby pevně sevřenými, plížil se píď za pídí do nejdlehlějšího kouta chaty. A Leclère hraje a stále hraje, tlustou hůl pod paží, sledoval zvíře píď za pídí, krok za krokem, až už nemohlo dále uniknouti.

Zpočátku Bâtard se choužil na prostor pokud možno malý, plíže se těsně při zemi, když však hudba blížila se víc a více, musil se narovnat, opřel se zády o trámy a mával předními nohama do vzduchu, jako by chtěl přervati valící se vlny zvuků. Dosud svíral pevně zuby, avšak o jeho tělo pokoušelo se křečovitě šhubání svalů, zvláštní svírání a dráždění, až se všecek chvěl a svíjel v tichých mukách. Když pak nemohl se již déle ovládati, jeho čelisti se křečovitě otevřely a ozvaly se hluboké, hrdelní záchvěvy hlasivek, příliš hluboké, než aby je lidské ucho mohlo postřehnouti, a pak s rozšířenými nozdrami, s vypoulenýma očima, ježe srst v bezmocné zběsilosti, vypukl v protáhlé vlčí vytí. Počalo náhle vyráženými tóny, stupňujícími se v srdcervoucí přívál zvuků, a odumíralo kadencí bolného nářku – pak propuklo opět, oktávu za oktávou – zkrušené srdce v nekonečný smutek a bědnost, nářek slábnouc zvolna, odumírající a mizící v dáli.

Bylo to peklo. A Leclère ve své nepřátelské prozíravosti jako by tušil, cítil každý jeho nerv, každý záchvěv tkáně jeho srdce a dlouhými

tremolujícími, mollovými tony napínal je a sál z nich všechno hoře a bol až do poslední kapky.

Bylo to hrozné a po celých čtyřicet hodin byl pak Bâtard nervově vyčerpán, zachvívaje se při každém i obyčejném zvuku, lekaje se svého vlastního stínu, nicméně však pln zloby a násilnosti k vlastním soudruhům. A přes to vše nejevil známek, že jeho duch by byl zlomen. Spíše stával se zavilejším, zamlklejším očekávaje svůj čas s tajemnou netrpělivostí, jež počala již zarážeti a znepokojovali Leclèra. Pes dovedl ležeti před ohništěm bez hnutí po kolik hodin, zíraje přímo před sebe na Leclèra, nenávidě ho svými zlobnými zraky.

Ten muž často měl pocit, že narazil na samu podstatu života, nezkrotnou, nepodmanitelnou podstatu života, jež nutkala jestřába vrhnouti se dolů z nebes jako opeřený blesk, jež pudila velké šedé husy daleko přes pusté pláně, jež hnala lososa v době tření na dva tisíce mil divokým proudem Yukonu. V takových chvílích cítil potřebu vyjádřiti i svou vlastní nezkrotnost a silným pitím, divokou hudbou a Bâtardem hýřil ve zběsilých orgiích, v nichž metal svou uboze maličkou sílu ve tvář všemu a vyzýval vše, co je, co bylo a co mělo ještě býti.

„Něco v tom je,“ usuzoval, když bludné melodie jeho mysli rozechvěly tajemné struny Bâtardovy bytosti, vynucující z něho jeho vleklé, bolestné nářky. „Vyháním to z něho oběma rukama tak a tak. Ha, ha! To je dobré! To je zábavné! Kněz zpívá, ženy se modlí, muži klejí, malé ptáče dělá píp píp, Bâtarde, a ty děláš jau – jau a všechno je to jedno a totéž. Ha, ha!“

Otec Gautier, ctihodný kněz, napomínal ho jednou, dáváje mu příklady zatracení. Vícekrát ho však nenapomínal.

„Snad je tomu tak, *mon père*,“ odpověděl Leclère. „A myslím, že půjdu rovnou do pekla, *mon père*; jako kus roští do ohně.“

Ale všechno zlo má svůj konec, právě tak jako všechno dobro, a tak bylo také s Blackem Leclèrem. Za letní nízké vody vydal se pramicí z Mc Dougallu do Sunrise. Opustil Mc Dougall ve společnosti Timotheie Browna a připlul do Sunrise samotén. Dále bylo známo, že se právě před vyplutím spolu pohádali, neboť *Lizzie*, dýchavičný desetitunový

kolový parník, vypluvší o čtyřadvacet hodin později, předhonil Leclèra o tři dny. A když se tam Leclère také dostal, měl ve svých plecích čerstvou střelnou ránu a vezl pověst o přepadení a vraždě.

Do Sunrise nahrnulo se mnoho lidí následkem nového objevu zlata a poměry se značně změnily. Příchodem několika set dobrodruhů za zlatem, množstvím whisky a půl tuctem prohnaných hráčů, misionář viděl, že léta jeho práce mezi tamními indiány jsou vyhlazena ze světa. Když squaw se počaly zabývatí tím, že vařily boby pro neženaté kovkopy a ošetřovaly oheň jejich krbů, a když výrostkové propíjeli své teplé kožešiny za černé lahve a polámané hodinky, ulehл na lože, řekl několi-krátě „můj ty bože“ a odebral se k svému konečnému zúctování v hrubě tesané rakvi. Načež hráči přenesli své rulety a farao² do misionářského domu a cinkot mincí a sklenic ozýval se tam pak od tmy do rána.

Nuže, Timothei Brown byl velice oblíben mezi těmito dobrodruhy Severu. Jediná výtka proti němu byla jeho prudká povaha a vždy připravená pěst – maličkost, již více než vyvažovalo jeho dobré srdce a štedrá ruka. Zdruhé strany, u Blacka Leclèra nebylo nic, co by vyvažovalo jeho chyby. Byl „černý“, jak dokazoval více než jeden z jeho činů, jež byly dosud v dobré paměti, a byl právě tak nenáviděn, jako onen byl oblíben. A tak muži v Sunrise nejprve ho jak náleží spořádali a pak ho přivedli před soudce Lynche.

Byl to jednoduchý: případ. Pohádal se s Timotheiem Brownem v Mc Dougallu. S Timotheiem Brownem opustil Mc Dougall a bez Timotheie Browna přišel do Sunrise. Se zřetelem na jeho lotrovství došli k jednomyslnému úsudku, že zabil Timotheie Browna. Z druhé strany Leclère přiznal jejich skutkové okolnosti, popřel však správnost jejich úsudku a podal jim své vysvětlení. Dvacet mil před Sunrise poháněl bidlem pramici spolu s Timotheiem Brownem podél skalnatého břehu. Z tohoto břehu ozvaly se dvě střelné rány. Timothei Brown vypadl z pramice a potopil se, barvě vodu svou krví, a takový byl konec Timotheie Browna. On, Leclère, padl na dno pramice s prostřelenou plecí.

² Stará hazardní karetní hra. *Pozn. red.*

Ležel zcela tiše, dívaje se po očku na břeh. Po chvíli dva indiáni vystrčili hlavy a přišli až k okraji vody, nesouce kánoe z březové kůry. Když pustili člun na vodu, Leclère po nich střelil. Zastihl jednoho, který přepadl přes roubení člunu, týmž způsobem, jako předtím Timothei Brown. Druhý klesl na dno kánoe a nato kánoe i pramice byly unášeny dolů proudem za ustavičné střelby. Pak se ale dostaly na místo, kde proud se dělil, kánoe plula podél jedné strany ostrova, a pramice pak po druhé. Pak již kánoe se neobjevila a Leclère připlul do Sunrise. Ano, podle toho, jak indián poskočil v kánoi, byl jistě také střelen. To bylo vše.

Toto vysvětlení nebylo uznáno dostatečným. Povolili mu deset hodin odkladu, zatímco *Lizzie* pustila se proudem, aby vypátrala, jak věci se měly. Po desíti hodinách vrátila se supějíc do Sunrise. Nebylo, co by mohla vyšetřiti. Nebylo zjištěno nic, co by dokazovalo pravdivost jeho tvrzení. Řekli mu, aby udělal svou poslední vůli, neboť měl vklad padesáti tisíc dolarů v Sunrise a byli to muži, kteří dovedli právě tak zachovávat zákon, jako jej popíratí.

Leclère pokrčil rameny. „Jen ještě jednu věc,“ řekl, „malou, jak řeknete ochotu – malou milost; těch padesát tisíc dolarů věnuji kostelu a svého huňatého psa Bâtarda věnuji d’áblu. A jakou chci od vás ochotu? Pověste nejdříve psa a pak teprve pověste mne. Je to tak dobře, co?“

Dobře to bylo, svolili, aby ten pekelník razil cestu svému pánu přes poslední překážku, a soud byl přeložen dolů, na břeh řeky, kde stála o samotě vysoká borovice. Slackwater Charley udělal jako kat uzal na konci lana, přehodili pak klíčku kolem Leclèrova krku a dobře ji přitáhli. Ruce spoutali mu za zády a pak mu pomohli na bednu od sucharů. Nato přehodili druhý konec provazu přes přečnávající větev, přitáhli jej a uvázali. Pouhé kopnutí do bedny mělo by za následek, že Leclère by se houpal ve vzduchu.

„Tak a teď psa,“ řekl Webster Shaw, bývalý důlní inženýr. „Přivažte ho, Slackwatře.“

Leclère se zašklebil. Slackwater dal si do úst štipec tabáku ke žvýkání, upletl drátěnou smyčku a počal pohodlně svinovati drát do několika kol. Ustal jednou nebo dvakráte, aby si setřel několik zvláště dotěrných

moskytů z tváře. Všichni odháněli moskyty, mimo Lecléra, kolem jehož hlavy bylo viděti malé hejno. I Bâtard leže natažen na zemi, odháněl předníma tlapama tu havěť od svých očí a tlamy.

Zatím však, co Slackwater čekal, až Bâtard pozdvihne hlavu, ozvalo se klidným vzduchem slabé volání a bylo viděti nějakého muže, jak mával rukama, běže sem přes rovinu před Sunrise. Byl to skladník.

„Ustaňte hoši,“ oddechoval, přiběhnuv mezi ně. „Malý Sandy a Bernadotte právě přišli,“ vykládal, nalapav se vzduchu. „Přistáli dole a přišli kratší cestou. Přivedli s sebou Bobra. Našli ho v jeho kánoi, vězel v zadním průplavu a má v sobě několik kulek. Druhým chlapíkem byl Klok Kutz, ten, co stloukl do krve svou squaw a dal se do zajáčích.“

„Jakže? Co jsem řekl? Eh?“ Leclère zvolal vítězoslavně. „Teď to vidíte! Věděl jsem to. Mluvil jsem pravdu.“

„Nezbývá, než abychom naučili ty prokleté Sivaše trochu způsobům,“ ozval se Webster Shaw. „Daří se jim příliš dobře, stávají se drzími a musíme jim to trochu zarazit. Seženeme dohromady všechny ty chlapy a pověsíme Bobra všem na výstrahu. Takový je teď program. Pojďte a podíváme se, co nám bude namlouvatí.“

„Eh, *M'sieu!*“ Leclère volal, když zástup počal odcházeti a mizeti v šeru směrem k Sunrise. „Také bych se rád podíval na tu legraci.“

„Oh, však vás pustíme, až se vrátíme,“ houkl Webster Shaw přes rameno. „Zatím rozjímejte o svých hříších a cestách Prozřetelnosti. Udělá vám to dobře, můžete býti vděčný.“

Jak tomu bývá při mužích, zvyklých odvažovati se všeho, jichž nervy jsou zdravé a vycvičeny v trpělivosti, tak tomu také bylo u Lecléra, jehož čekalo nyní dlouhé čekání – to jest, vpravil se do toho. Jeho tělu nebylo při tom všem ovšem volno, neboť napjatý provaz nutil ho státi strnule zpříma. Sebemenší pohovnění svalům v nohách zařízlo mu hrubě pletený provaz do krku, zatímco vzpřímený postoj působil mu silnou bolest v jeho prostřelených plecích. Vyhrnul svůj spodní ret a foukl vzduch nahoru na své tváře, aby si odehnal moskyty z očí. Avšak i tato situace měla své dobré stránky. Býti vytržen z drápů smrti stálo přece

za trochu tělesného utrpení, škoda jen, že nemůže být při tom, až budou věšeti Bobra.

A tak uvažoval, až tu jeho pohled padl náhodou na Bâtarda, který ležel natažen a spal hlavu mezi předníma tlapama. A tehdy Leclère přestal uvažovati. Pozoroval zvíře bedlivě, snaže se rozpoznati, zda jeho spánek je skutečný, nebo líčený. Bâtardovy boky zdvihaly se pravidelně, Leclère nicméně měl pocit, že zvíře oddychuje poněkud příliš rychle. Mimoto postřehl také jakousi napjatou pozornost a ostražitost, vylučující skutečný spánek. Byl by dal celý svůj vklad v Sunrise za to, kdyby mohl být jist, že pes nebdí, a jednou, když bedna pod ním zapraskala, pohlédl rychle a provinile na Bâtarda, zda se neprobudil. Neprobudil se, až teprve o několik minut později, vstal pomalu a líně, protáhl se a pozorně se rozhlédl kolem.

„*Sacredam*,“ řekl Leclère se zatajeným dechem.

Přesvědčiv se, že nikdo není v dohledu a doslechu, Bâtard usedl, zkřivil svůj svrchní ret téměř v úsměv, pohlédl na Leclèra a olízl si tlamu.

„Ted' je konec,“ řekl muž a zasmál se jaksi křečovitě a nahlas.

Bâtard přistoupil blíže, zmrzačené ucho viselo mu bezvládně dolů, zatímco zdravé trčelo vzhůru s d'ábelskou soustředěností. Pohodil hlavou posměšně na stranu a blížil se afektovanými, hravými kroky. Otřel se tělem lehce o bednu, až se opět a opět otřásla. Leclère přešlapoval pozorně, aby udržel rovnováhu.

„Bâtarde,“ řekl tiše, „dej si pozor. Zabiju tě.“

Bâtard zavrčel při těchto slovech a zatřásl bednou větší silou. Pak se postavil na zadní nohy, opřev se předníma o bednu o něco výše. Leclère kopl jednou nohou, avšak provaz zařízl se mu do krku a zabolet ho tak silně, že by byl téměř pozbyl rovnováhy.

„Hej, huš! Jdeš! Táhni!“ zasténal.

Bâtard ustoupil na nějakých dvacet stop a v jeho chování zračilo se záští a odvaha, již Leclère nemohl neviděti. Vzpomněl si, že pes často prolomil ledový povlak na řece tím, že se nadzdvihl a dopadl pak celou svou vahou, a vzpomenuv na to, pochopil, co má pes právě v úmyslu.

Bâtard se ohlédl kolem sebe a zůstal státi, vycenil v pošklebku své bílé zuby a Leclère učinil taktéž; a pak pes vymrštil se kupředu vší silou, přímo proti bedně.

Za patnáct minut nato Slackwater Charley a Webster Shaw se vrátili a spatřili v šeru příšerné kyvadlo kymáceti se sem tam. Přispěchavše blíže, viděli mrtvé tělo mužovo, na němž lpělo něco živého, trhajíc a škubajíc jím až se kymácelo ze strany na stranu.

„Hej, huš! Táhni! Ty pekelníku,“ houkl Webster Shaw.

Bâtard však na něho pohlédl a zavrčel hrozivě, neuvolniv svých čelistí.

Slackwater Charley vytáhl revolver, ruka se mu však chvěla jako v horečce a zapotácel se.

„Zde máš!“ řekl, odevzdávaje zbraň druhému.

Webster Shaw usmál se úsečně, namířil mezi planoucí oči a stiskl spoušť. Bâtardovo tělo sebou prudce trhlo, svíjelo se okamžik křečovitě na zemi a pak náhle strnulo. Zuby zůstaly však pevně sevřeny.

Příběh Jeess Uckové

Jest sebezapření a sebezapření. V podstatě však je to vždy jen sebezapření. A paradoxem při tom je, že muži a ženy vzdávají se něčeho, co je jim nejdražší na světě, za něco ještě dražšího. Nikdy tomu nebylo jinak. Tak tomu bylo, když Abel obětoval z prvorozených stáda svého a z tuku jejich. Prvorození a jejich tuk byli mu nejdražším na světě, a přece je obětoval, aby mohl býti za dobré s Bohem. Tak tomu bylo v případě Abrahamově, když se chystal obětovati svého syna Izáka na kamenném oltáři. Izák byl mu velice drahý, avšak Bůh, jakýmsi nepochopitelným způsobem, byl mu ještě dražším. Snad to bylo proto, že Abraham se bál Pána. Ať tomu však bylo tak nebo onak, několik milionů lidí shodlo se od té doby v tom, že miloval Pána a toužil sloužiti mu. –

A ježto bylo takto ustanoveno, že láska je službou, a ježto sebezapření značí tolik jako posloužiti někomu, pak Jeess Ucková, jež byla pouze ženou plemene s černou kůží, milovala silnou láskou. Nevyznala se v historii, přiučila se čísti pouze ve značkách pověrnosti a honby, neslyšela tudíž nikdy ani o Abelovi, ani o Abrahamovi, a rovněž neslyšela, utekši dobrým sestrám ze svatého Kříže, o příběhu Ruth, ženy moábské, jež vzdala se svého Boha pro cizí ženu z cizí země. Jeess Ucková poznala sebezapření pouze jednoho druhu, a to pod holí jako hlavním činitelem, téhož druhu, jakým pes je nucen vzdáti se ukradené morkové kosti. A přece, když přišla její doba, ukázala se schopnou povznésti se k výši krásnolících, královských plemen a zapřítí sebe samu způsobem skutečně královským.

Takový je tedy příběh Jeess Uckové, jenž je zároveň příběhem Neila Bonnera a Kitty Bonnerové a dvou potomků Neila Bonnera. Jeess Ucková byla z plemene s černou kůží, pravda, přece však nebyla indiánkou a rovněž nebyla Eskymačkou, ba nenáležela ani k Inuitům. Sledujeme-li ústní podání až k jeho začátku, objeví se postava jakéhosi Skolkze, toyátského indiána z pobřeží Yukonu, který ve svém mládí dostal se

až k velké Deltě, kde bydlí Inuiti a kde se setkal se ženou, zachovanou v paměti pod jménem Olillie. Nuže, tato žena Olillie narodila se z eskymácké matky a inuitského otce. Ze Skolkze pak a Olillie přišla na svět Halie, jež byla z polovice toyátskou indiánkou, ze čtvrtiny Inuitkou a ze čtvrtiny eskymačkou. A tato Halie byla babičkou Jeese Uckové.

Nuže Halie, v níž smíšena byla tři plemena, nechovala předsudku proti dalšímu míšení krve a sdružila se s nějakým ruským obchodníkem kožešinami zvaným Špak, známým také své doby pod jménem Velký Tloušť. Špak je při tom označován Rusem v nedostatku jiného vhodného označení, neboť Špakův otec, slavonský otrok z Dolních provincií, uprchl ze rtuťových dolů do severní Sibíře, kde poznal Zimbu, ženu z plemene Jelenů, která se stala matkou Špakovou, jenž se stal dědem Jeese Uckové.

Nuže, kdyby Špak nebyl býval ve svém jinošství polapen Mořskými muži, vroubícími okraj Arktického moře svou bídou, nebyl by se stal dědem Jeese Uckové a k nějakému příběhu by nebylo vůbec došlo. On však byl polapen Mořskými muži, jimž unikl na Kamčatku a odtud na norské velrybářské lodi na Baltické moře. Nedlouho potom ocitl se v Petrohradě a neuplynulo mnoho let, kdy přišel na východ toutéž únavnou cestou, již jeho otec o půlstoletí dříve vykonal, skrápěje ji s těžkými vzdechy svou krví. Špak byl však svobodným mužem ve službách velké Ruské kožešinové společnosti. A v tomto svém zaměstnání přicházel stále víc a více k východu, až přešel Beringovo moře do ruské Ameriky a v Pastoliku, ležícím těsně u Velké delty Yukonu, stal se manželem Halie, jež byla babičkou Jeese Uckové. Z tohoto spojení pak narodilo se děvče Tukesan.

Špak k příkazu Společnosti podnikl cestu kánoí na několik set mil vzhůru po Yukonu, až ke stanici Nulato. Vzal s sebou Hali a dítě Tukesanu. To bylo v roce 1850, a v roce 1850 to bylo, že říční indiáni přepadli Nulato a vyhladili je z tváře země. A tehdy byl konec Špakův a Haliin a téže hrozné noci zmizela Tukesan. Do dnešního dne tvrdí Toyátové, že neměli tehdy rukou v oné výpravě, avšak necht' je tomu již jakkoli, pravdou zůstává, že dítě Tukesan mezi nimi vyrostlo.

Tukesan provdala se postupně za dva toyátské bratry, jímž oběma byla neplodná. Z té příčiny ostatní ženy potřásaly nad ní hlavami a našel se již třetí toyátský muž, který by se byl odvážil manželství s bezdětnou vdovou.

V té době však o mnoho set mil výše, ve tvrzi Yukonu, byl nějaký muž Spike O'Brien. Tvrz Yukon byla stanicí Hudsonské společnosti a Spike O'Brien byl prvním ze zřízenců Společnosti. Byl to dobrý služebník, dospěl však k názoru, že služba byla špatná, a během času uvedl svůj názor ve skutek, sběhnuv. Byla to celoroční cesta řetězem stanic zpět do Yorkské továrny na Hudsonském zálivu. Mimoto, ježto to byly stanice Společnosti, věděl, že by nevyvázl z drápů Společnosti. Nezbyvalo tedy než dáti se dolů po Yukonu. Pravda, dosud žádný běloch nevykonal této cesty a žádný běloch ještě nevěděl, zda Yukon vylévá se do Arktického oceánu, nebo do Beringova moře; avšak Spike O'Brien byl keltického původu a naděje na nebezpečné dobrodružství byla lákadlem, jemuž nikdy neodolal.

O několik týdnů později, poněkud pochroumán, více vyhladověn a téměř mrtev říční zimnicí, narazil přídí svého kánoe na hlinitý břeh u vesnice Toyátů, a sotvaže vystoupil, omdlel. Když nabyl opět svých sil, v následujících týdnech, zahleděl se na Tukesanu a našel v ní své zalíbení. Jako otec Špak, proživší až do svého zralého stáří mezi sibiřskými Jeleny, Spike O'Brien byl by mohl složit své ustarané kosti mezi Toyáty. Avšak romantika dotkla se strun jeho srdce a nedala mu oddechu. Jako cestovatel z Yorkské továrny ke tvrzi Yukonu tak první mezi muži mohl by se pokusit o cestu z tvrze Yukonu k moři a dobýti si tím cti, že byl prvním mužem, jenž se dostal k severozápadnímu pobřeží pevninou. Pustil se tedy dolů po řece, dobyt cti a zůstal neopěván a bez vzpomínek v letopisech. V pozdějších létech měl námořnickou stravovnu v San Francisku, kde získal pověsti neobyčejného lháře, díky svatošvaté pravdě, jíž vypravoval. Tukesaně však, jež byla dosud bezdětnou, narodilo se dítě a toto dítě byla Jeas Ucková. Sledovali jsme její rodokmen proto tak daleko, abychom ukázali, že nebyla ani indiánkou, ani Eskymačkou, ani Inuitkou, ani čímkoli jiným, a dále, abychom uká-

zali, jakou divnou směšeninou plemen jsme my všichni a jak divnými cestami putuje símě, z něhož pocházíme.

Se svou tuláckou krví ve svých žilách a s dědictvím nahromaděným z různých plemen Jeas Ucková vyvinula se v podivuhodnou mladou krásku. Její krása byla snad bizarní a dosti orientální, aby uvedla v úžas nějakého etnologa. Působná pružnost a štíhlost ji vyznačovala. Mimo vyvinutou náchylnost k obraznosti její keltický původ jinak se nejevil. Snad přivedl trochu teplé krve pod její kůži, což mělo za následek, že její tvář byla méně černá a její postava ztepilejší, což však mohlo právě tak pocházeti od Špaka, Tloušťě, zdědivšího barvu svého slavonského otce. Konečně měla velké, zářivě černé oči – oči míšenky, kulaté, plné a smyslné, což vyznačuje splynutí tmavé rasy s bílou. Také její krev bělošky spolu s vědomím, že krev tu má ve svých žilách, měla vzápětí, že byla jaksi ctižádostivou, domýšlivou. Jinak ale svým vychováním a životními názory byla naprostou a úplnou toyátskou indiánkou.

Jedné zimy, když byla mladou ženou, Neil Bonner vstoupil do jejího života. Vstoupil však do jejího života právě tak, jako přišel do toho kraje, poněkud váhavě. Ve skutečnosti jeho příchod do toho kraje stal se zcela proti jeho vůli. Mezi otcem, stříhajícím kupony a pěstujícím růže, a matkou, milující společenské styky, Neil Bonner dosti zdivočel. Nebyl ničemou, avšak muž dobře živený a beze vši práce v širém světě musí nějak vybíjeti svou energii, a Neil Bonner byl takovým mužem. A vybíjel svou energii takovým způsobem a do té míry, že když dospěl k nevyhnutelnému vrcholku, Neil Bonner starší vylezl ze svých růží v panickém úžasu a hleděl na svého syna udivenými očima. Pak se uchýlil ke starému známému stejných zájmů, s nímž se obyčejně radíval o kuponech a růžích, a mezi těma dvěma bylo pak rozhodnuto o osudu mladého Neila Bonnera. Musí odtud, na zkoušku, aby strávil neškodné bláhevosti svého mládí a mohl žíti nadále podle jejich vlastních výtečných životních předpisů.

Když to bylo jednou rozhodnuto a mladý Neil cítil trochu lítosti a hodně studu, ostatní šlo již hladce. Staří známí byli vlivnými majiteli akcií P. C. společnosti. Tato P. C. společnost pak byla majitelkou celého

lod'stva říčních parníků a mořských lodí a mimo námořní obchod hospodařila na stotisíci čtverečních mil půdy, jež na zeměpisných mapách je obvykle vyznačena v podobě bílých skvrn. A tak tato P. C. společnost poslala mladého Neila na sever, kde byly ony bílé skvrny, aby tam konal svou práci a učil se býti dobrým občanem, jako byl jeho otec. „Pět let prostého života, blízko půdy a daleko všeho pokušení, udělá z něho muže,“ řekl starý Neil Bonner a zalezl opět mezi své růže. Mladý Neil zaťal zuby a pustil se do práce. Jako podřízený konal svou práci dobře a dostalo se mu chvály jeho představených. Ne že by nalézal ve své práci zalíbení, bylo to však to jediné, co ho chránilo před šílenstvím.

Prvního roku přál si, aby raději zemřel. Druhého roku klnul bohu, třetího roku pak kolísal mezi těmito dvěma duševními stavy a v této své nevyrovnanosti pohádal se s jistou vlivnou osobou. V hádce nabyl vrchu, ačkoli ta vlivná osoba měla poslední slovo – slovo, jež poslalo Neila Bonnera do vyhnanství, proti němuž jeho dosavadní stanoviště zdálo se býti pravým rájem. Šel však bez hlesu, neboť severu podařilo se učiniti z něho muže.

Tu a tam na oněch bílých skvrnách na mapě lze spatřiti malá kolečka jako písmeno „o“ a k těmto kolečkům jsou připojena z té nebo oné strany jména jako „tvrz Hamilton“, „stanice Janana“, „Dvacet mil“, což budí v nás představu, že ty bílé skvrny jsou hojně kropeny městy a osadami. Je to však klamná představa. Dvacet mil, jež jsou právě takové jako ostatní stanice, je stavení z trámů velikosti skladiště zboží s pokoji nahoře. Na druhé straně dvora lze spatřiti zásobárnu na sloupech jako na dlouhých nohách a také několik vedlejších budov. Dvůr je neohrazen a otvírá se až k obzoru; snad ještě notný kus za ním. Nikde není vidět jiného stavení, ačkoli Toyátové rozbíjí někdy svůj zimní tábor na nějakou míli od Yukonu. A to je Dvacet mil, jedno z četných tykadel P. C. společnosti, kde agent se svým pomocníkem obchoduje s indiány, směňuje s nimi zboží za jejich kožešiny a zabývá se nepravdělným obchodem na podkladě zlatého prachu s potulnými kovkopy. Zde také agent a jeho pomocník vzdychají po celou zimu po jaru, a když jaro přijde, táboří potupně na střeše, zatímco Yukon vyplachuje jim

jejich byt. A sem také ve čtvrtém roce svého pobytu v této zemi přišel Neil Bonner, aby převzal správu.

Nevypudil odtud jiného agenta, neboť muž, jenž předtím zastával toto místo, učinil konec sám s sebou, „následkem nevlídnosti tohoto místa“, vysvětloval pomocník, jenž tam zůstal, ačkoli Toyátové u svých ohňů měli jiné podání. Pomocník byl muž vpadlých prsou, svislých ramen, mrtvolné tváře a vyhublých lící, jichž jeho sporý černý vlas nedovedl zakrýti. Kašlal silně, jako by souchotiny zachvátily jeho plíce, jeho oči pak měly ten šílený, horečný výraz vlastní souchotinářům v posledním období jejich života. Pentley bylo jeho jméno – Amos Pentley – a Bonnerovi se nelíbil, ač cítil soucit k tomu ztracenému a beznadějnému chlapíku. Nevycházeli spolu dobře tito dva muži, kteří ze všech lidí měli nejvíce příčiny býti spolu zadobře, tváří v tvář mrazu a tichu a tmě dlouhé zimy.

Bonner usoudil posléze, že Amos je částečně nepřičetný, a nechal ho na pokoji, obstaráváje sám všechnu práci, mimo vaření. Avšak ani tak Amos neměl pro něho nic, leč nevlídné pohledy a netajené zášti. To bylo Bonnerovi velkou újmou, neboť usměvavá tvář příslušníka jeho vlastního plemene, bodré slovo, sympatie soudružství ve společné bídě – to vše znamenalo mu mnoho –, a zima byla ještě mladá, když si počal uvědomovati, že tento pomocník byl asi dalším důvodem, proč dřívější agent uznal za vhodné vložit vlastní ruku na svůj život.

Na Dvaceti mílích bylo velice osaměle. Drsná pustina rozkládala se na všech stranách daleko k obzoru. Sníh přehodil svůj plášť přes zemi a pohřbil vše v tichu smrti. Po celé dny bylo jasno a chladno; teploměr ukazoval vytrvale čtyřicet až padesát stupňů pod nulou. Pak na povrchu věcí nastala změna. Trochu té vlhkosti, prosakující ovzduší, srazilo se v temně šedá, beztvárná mračna; oteplilo se dokonce, teploměr vystoupil až na dvacet stupňů pod nulou a vlhkost padala z oblohy v podobě zmrzlých zrněk, šustících jako suchý cukr nebo jako písek, kopl-li do nich někdo podpatkem. Pak se opět vyjasnilo a přituhlo, dokud nenahromadilo se zase dosti vlhkosti na pokrývku země před mrazem vzdušných dálav. To bylo vše. Nic se nepříhodilo, žádná bouře,

žádné šumění vody nebo praskání lesa, nic než srážky nahromaděného vlhka, pravidelné jako stroj. Snad nejvýznačnější věcí, přihodivší se v těch únavných týdnech, bylo vystoupení teploty k nepamětné výši patnácti stupňů pod nulou. V odplatu za to vnější prostor napadl zemi svým mrazem, až rtuť zmrzla a líh teploměru zůstal po čtrnácte dní níže než na sedmdesáti stupních, až posléze přístroj pukl. Pak již nebylo lze říci, do jaké míry mráz ještě přituhl. Jinou příhodou, jednotvárnou ve své pravidelnosti, bylo dlužení se nocí, až den stal se pouhým zábleskem světla mezi tmou.

Neil Bonner byl společenským živočichem. Mladické nerozvážnosti, za které nyní pykal, byly právě plodem jeho přílišné náklonnosti ke společenskému životu. A zde, ve čtvrtém roce svého vyhnanství, ocitl se ve společnosti – jež byla posměchem tomu slovu – s mrzutým a nemluvným tvorem, v jehož ponurých zracích tkvělo záští právě tak kruté jako neodůvodněné. A Bonner, jemuž řeč a soudružství bylo dechem života, obcházel kolem jako duch, mučen společenskými požitky svého dřívějšího života. Ve dne jeho rty byly sevřeny, tvář přísná; v noci však spíнал ruce, převaloval se pod přikrývkou a plakal hlasitě jako malé dítě. A dovedl pak vzpomínati na jistou vlivnou osobu a klnouti jí po dlouhé hodiny. Také bohu klnul. Bůh však nerozuměl. Nemohl srovnati se svým srdcem, aby trestal slabého smrtelníka, rouhajícího se mu na Aljašce.

A sem na stanici Dvaceti mil přišla Jeess Ucková za obchodem pro mouku a slaninu, skleněné perly a jasně červenou látku pro své ruční práce. A mimoto přicházela nevědomky na stanici Dvaceti mil, aby osamělý muž se cítil ještě osamělejším, aby rozvíral ve spánku svou prázdnou náruč. Neboť Neil Bonner byl pouze mužem. Když přišla poprvé do skladu, zahleděl se na ni dlouze, jako asi žíznivec hledí na pramen vody živé. Ona pak, se svým dědictvím, zanechaným jí Spikem O'Brienem, počínala si směle, usmívajíc se na něho, ne jako lidé s černou kůží by se smáli na královské plémě, nýbrž jako žena se směje na muže. Věc byla nevyhnutelnou, on toho pouze nepozoroval a zápasil

proti ní divoce a vášnivě, jsa k ní tím více puzen. A ona? Ona byla Jeess Uckovou, vychováním zcela a naprosto tojátskou indiánskou ženou.

Přicházela často na stanici za obchodem a sedávala často u velkého krbu, tlachajíc s Neilem Bonnerem lámanou angličtinou. A on dospěl tak daleko, že již čekal na její příchod, a ve dnech, kdy nepřišla, cítil se znaven a pln nepokoje. Někdy počal mysliti, a tu byla přivítána chladně, s odhodláním, jež ji zaráželo a uvádělo ve zmatek, o němž však byla přesvědčena, že není upřímné. Mnohem častěji neodvážil se však vůbec mysliti a pak šlo vše dobře a byly tu úsměvy a smích. A Amos Pentley, lapaje po vzduchu jako ryba vyvržená na břeh, se svým dutým kašlem, páchnoucím hrobem, hleděl na to vše a šklebil se. On, jenž miloval život, nemohl žítí a v jeho duši hlodalo vědomí, že jiní by byli schopni života. Proto nenáviděl Bonnera, majícího tolik životnosti a z jehož očí sálala rozkoš při pohledu na Jeess Uckovou. Pokud jde o Amose, již pouhá myšlenka na to děvče stačila, aby jeho krev se vzpěnila k chrlení.

V Jeess Uckové, jejíž mysl byla prosta, jež přemýšlela přirozeně a nebyla zvyklá odvažovati život v jeho subtilních veličinách, Amos Pentley četl jako v knize. Varovala Bonnera otevřeně a směle několika slovy, avšak složitost jeho vyšší bytnosti zkalila mu situaci tak, že se smál její netajené úzkosti. Jemu byl Amos ubohý, neškodný chlapík, klopýtající zoufale ke hrobu. A Bonnerovi, který mnoho vytrpěl, zdálo se býti snadným mnoho odpouštěti.

Jednoho jitra však, za třeskutého mrazu, vstal po snídání od stolu a šel do skladu. Jeess Ucková tam již byla, růžová po cestě, chtějíc koupiti pytel mouky. Za několik minut nato byl venku ve sněhu, přivazuje jí mouku na saně. Ohnuv se, pocítil jakousi ztuhlost v zádech a jakoby předtuchu nějaké hrozící fyzické nevolnosti. Když pak připevnil posledním uzlem řemen a pokusil se vzpřímiti, zmocnila se ho náhle křeč tak, že klesl do sněhu. Strnule napjat a chvěje se, s hlavou nataženou nazad, s roztaženými údy, prohnut, s ústy zkřivenými a zaťatými, ležel jako by měl býti mučen, jako by mu měl býti odňat úd po údu. Bez výkřiku, bez hlesu Jeess Ucková byla v okamžiku vedle něho ve sněhu, on však jí sevřel křečovitě zápěstí, a pokud záchvat trval, nemohla mu

nikterak pomoci. Za několik okamžiků křeč povolila a Neil ležel tu sláb a zmámen, s čelem smočeným potem a s pěnou na rtech.

„Rychle,“ mumlal cizím, chraplavým hlasem. „Rychle! Dovnitř!“

Počal se plaziti po ruku a kolenou, ona ho však pozdvihla a podporován jejími mladými pažemi mohl rychleji kupředu. Když vstoupil do skladu, křeč zachvátila ho opět, jeho tělo vydralo se jí z náruče a svíjelo se a kroutilo na podlaze. Amos Pentley přišel a hleděl na něho zvědavýma očima.

„Oh, Amosi!“ zvolala ve smrtelné úzkosti a vlastní bezradnosti, „on umírá, nemyslíte?“ – Amos však pokrčil rameny a hleděl klidně dále.

Bonnerovo tělo opět povolilo, napjaté svaly se uvolnily a na jeho tváři objevil se výraz úlevy. „Rychle!“ skřípěl mezi zaťatými zuby, ústy svírajícími se již opět novou křečí, již snažil se ovládnouti. „Rychle, Jeess Ucková! Léek! Bez starosti! Vlečte mne!“

Věděla, kde stála bedna s léky, u zadní stěny místnosti, za kamny, a tam vlekla za nohy zápasícího muže. Když křeč přešla, počal, sláb a všecek zemdlen, hrabati se v bedně. Viděl umíratí psy za týchž příznaků a věděl, co třeba podniknouti. Vytáhl láhev chloralhydrátu, jeho prsty však byly příliš sláby a bez citu, aby mohl odstraniti zátku. Jeess Ucková učinila tak za něho, zatímco se svíjel opět již v nové křeči. Když se z ní dostal, shledal, že mu podává otevřenou láhev, pohlédl do velikých, černých očí ženy a četl v nich, co muži četli vždy v očích ženy-družky. Vzav silnou dávku léku, klesl opět, dokud nový záchvat nepřesl. Pak se s námahou pozdvihl na lokty.

„Poslyšte, Jeess Ucková!“ řekl zvolna, jako by cítil nutnost pospíšiti si, a přece se obával spěchu. „Učiňte, oč prosím. Zůstaňte u mne, ale nedotýkejte se mne. Musím býti v naprostém klidu, vy však nesmíte ode mne odejíti.“ Jeho čelisti počaly se svírat, tvář chvěti a stahovati novou bolestí, on však polykal a snažil se přemoci záchvat. „Neodcházejte a nedopusťte, aby Amos odešel. Rozumíte? Amos musí zůstatí stále zde.“

Přikývla hlavou a Neil upadl do prvního z četných záchvatů, počínajících již povlovně ztráceti na síle a stále řidších. Jeess Ucková stála nad

ním, pamětliva jeho pokynů a neodvažujíc se dotknouti se ho. Amos počal býti nepokojným a pohnul sebou, jako by chtěl odejít do kuchyně, rychlý záblesk jejích očí zarazil ho však a pak již mimo těžké oddychování a chraplavý kašel zůstal zticha.

Bonner spal. Zásvit světla, značící den, zmizel, Amos, sledován stále očima ženy, rozsvítil petrolejovou lampu. Nastal večer. Severním oknem obloha byla krášlena nádherou severní záře, jež planula, plápolala a odumírala v temnotu. Po nějaké chvíli Neil Bonner procitl. Nejprve pohlédl, chtěje se přesvědčiti, je-li Amos stále zde, pak se usmál na Jeess Uckovou a vzbopil se. Všechny svaly byly strnulé a bolestivé a Neil se usmál lítostivě, ohmatávaje se a mačkaje se, chtěje zjistiti rozsah zpusťování. Pak jeho tvář se stala přísnou, takřka obchodní.

„Jeess Ucková,“ řekl, „vezměte svíčku. Jděte do kuchyně. Je tam pokrm na stole – suchary a boby a slanina; také káva v hrnku na kamnech. Přineste to sem na pult. A přineste také sklenice a vodu a whisky, najdete ji na polici ve skříni. Nezapomeňte na whisky.“

Polknuv řádnou sklenku whisky, prohlédl pozorně bednu s léky, dáváje s určitým úmyslem stranou různé lahve a nádoby. Pak počal pracovati s jídlem, pokoušeje se o jakýsi rozbor. Nebyl neobeznámen v laboratoři za dnů svých studií a byl nadán dostatečnou obrazivostí, aby docílil výsledků se svými omezenými prostředky. Známky tetanu, vyznačující jeho ochrnutí, zjednodušily celou věc a učinil jen jeden pokus. Káva neprozradila nic a rovněž ne boby. Sucharům věnoval největší pozornost. Amos, neznaje nic z chemie, hleděl na něho s neutuchající zvědavostí. Avšak Jeess Ucková, která cítila bezmeznou víru v bělochovu moudrost, a zvláště v moudrost Neila Bonnerovu, a která nejenže nic nevěděla, ale věděla také, že nic neví, pozorovala spíše jeho tvář než ruce.

Krok za krokem probíral možnosti, až přišel ke konečnému důkazu. Užíval malé lékařské nádobky za zkumavku a držel jí nyní proti světlu pozoruje, jak se v roztoku v lahvi zvolna usazuje nějaká sůl. Neřekl nic, viděl však, co očekával, že uvidí. A Jeess Ucková s očima upjatýma na jeho tvář, viděla taktéž něco – něco, co přinutilo ji, že skočila jako tygři-

ce na Amosa a s nádhernou obratností a silou ohnula jeho těla přes svá kolena. Mžikem byl venku její nůž z pochvy a mihl se vzduchem, zalesknuv se ve světle lampy. Amos chrčel, avšak Bonner zakročil, než ještě čepel mohla dopadnouti.

„Jste hodné děvče, Jeess Ucková. Ale nechte toho. Pust'te ho.“

Pustila poslušně toho muže, ač na její tváři zračil se jasně protest, a jeho tělo dopadlo těžce na podlahu. Bonner ho lehce kopl svou nohou v mokasínu.

„Vstaňte, Amosi!“ velel. „Ještě dnes v noci si složíte, čeho třeba, a vydáte se na cestu.“

„Nechcete přece říci –“ Amos vybuhl divoce.

„Chci říci, že jste se pokusil zabít mne,“ Neil pokračoval chladným, odměřeným hlasem. „Chci říci, že jste zabil Birdsalla přesto, že Společnost věří, že se zabil sám. V mém případě jste použil otrušáku³. Bůh ví, čím jste zabil jeho. Nuže, nemohu vás pověsiti, jste beztak blízek smrti. Avšak Dvacet mil je příliš malé místo pro nás dva, a proto musíte odtud. Ke Svatému kříži je dvě stě mil. Můžete vykonati tu cestu, dáte-li pozor, abyste se příliš neunavil. Dám vám potravu, saně a tři psy. Bude tam tak jist jako ve vězení, neboť nemůžete opustiti této krajiny. A dám vám příležitost. Jste již téměř mrtev. Nuže dobře. Nepošlu zprávu o tom Společnosti dříve než na jaře. Zatím jest vaší věcí, abyste zemřel. A nyní táhněte!“

„A nyní si lehněte do postele,“ naléhala Jeess Ucková, když Amos zmizel ve tmě směrem ke Svatému kříži. „Jste dosud nemocen, Neile.“

„A vy jste hodné děvče, Jeess,“ odvětil. „A zde vám na to dávám ruku. Nyní však musíte domů.“

„Nelíbím se vám,“ řekla prostě.

Usmál se, pomohl jí obléci její *parku* a dovedl ji ke dveřím. „Až příliš mnoho, Jeess,“ řekl něžně, „až příliš mnoho.“

A pak rubáš arktické noci zahalil ještě těsněji a černěji zemi. Neil Bonner poznal, že nedovedl náležitě oceniti byť i takou ponorou tvář

³ Zastarale arzenik, prudce jedovatá sloučenina arzénu. *Pozn. red.*

smrti propadnuvšího vraha Amose. Ve Dvaceti mílích bylo nyní příliš osaměle. „Pro lásku boží, Prentissi, pošlete mi nějakého muže,“ psal jednateli ve tvrzi Hamiltonu, tři sta mil daleko proti proudu. O šest neděl později indiánský posel přinesl odpověď. Byla charakteristická: „U čerta. Obě nohy omrzlé. Potřebuji sám. – Prentiss.“

Aby bylo ještě hůře, většina Toyátů byla daleko v kraji za stádem karibu a Jees Ucková byla s nimi. Svým odchodem jako by se mu byla stala tím bližší a Neil Bonner přistihl se při tom, jak si ji představuje den ze dne v táboře a na cestě. Není dobře býti samotný. Často vyšel ven z tichého skladu, prostovlasý a šílený, hroze pěstí zásvitu dne, ukazujícím se za severním obzorem. I za studených nocí opouštěl své lože a potácel se ven do mrazu, kde útočil na mrtvé ticho z plných plic, jako by bylo něco hmotného, něco, co by mohl probuditi, nebo křičel na spící psy, až vyli a vyli. Jednu z těch kostnatých šelem vzal dovnitř stanice, představuje si, že je to nový pomocník, poslaný mu Prentissem. Vynasnažil se, aby zvíře mohlo spáti slušně pod pokrývkami v noci a dal mu seděti u stolu a jísti, jako by jedl člověk, šelma však, pouhý zdomácnělý vlk, vzepřela se, vyhledávala tmavé kouty, vrčela a kousla ho do nohy, takže posléze ji stloukl a vyhnal opět ven.

Vášeň zosobňování se ho pak zmocnila a ovládla ho úplně. Všechny síly svého okolí přeměňoval v živoucí bytosti, dýchající jedince, s nimiž žil. Vzkřísil opět dávný pantheon; zbudoval oltář slunci a páčil k jeho počtě lůž svíček a tuk slaniny; v neohrazeném dvoře pak, poblíž dlouhonohé zásobárny, pořídil si sněhového d'ábla mrazu, na něhož se pak poškleboval, posmívaje se mu, když rtuť se smrštila v kuličku teploměru. To vše ovšem pouze žertem. Říkal sám sobě, že je to pouhý žert, opakuje si to opět a opět, aby se tím sám ujistil, jsa si vědom toho, že šílenství je vždy nakloněno tomu, vyjadřovati se právě v předstírání a v takových hříčkách.

Jednoho dne, uprostřed zimy, otec Champreau, jezuita misionář, zapadl do Dvaceti míl. Bonner se na něho vrhl, zavlékl ho do stanice, objal ho a plakal, až kněz plakal s ním z pouhého soucitu. Bonner rozveselil se až šíleně, hýřil bodrostí a pohostinstvím, přísahaje statečně, že jeho

host nesmí odejít. Otce Champreaua nutkala však naléhavá záležitost jeho řádu do Slaných vod a vydal se na cestu příštího jitra, ač Bonner hrozil, že bude mít na svědomí jeho život.

A hrozba nebyla již daleko svého uskutečnění, když Toyátové vrátili se ze své dlouhé honby do zimního tábora. Měli mnoho kožešin a ve Dvaceti mílích bylo pak živo a čile se obchodovalo. Jeas Ucková přišla také koupit skleněné korále a červenou látku a podobné věci a Bonner počal opět býti člověkem. Bojoval proti ní po nějaký týden. Pak nadešel konec jedné noci, když vstala, chtějíc odejít. Nezapomněla, jak ji kdysi odmítl a hrdost, pudící druhdy Spika O'Briena, aby vykonal cestu na severozápadní pobřeží pevninou, byla její hrdostí.

„Nyní půjdu,“ pravila, „dobrou noc, Neile.“

On však šel za ní. „Ne, tak to nepůjde,“ řekl.

A když k němu obrátila svou tvář, rdící se náhlou radostí, naklonil se, zvolna a vážně, jako při nějakém posvátném obřadu a políbil ji na rty. Toyátové nepoučili jí nikdy o významu polibku na rty, ona však porozuměla a radovala se.

Příchodem Jeas Uckové jako by se vše pojednou vyjasnilo. Byla královskou ve svém štěstí, pramenem nekonečné rozkoše. Prvotní činnost její mysli a její naivní malé nápady tvořily ohromný kapitál rozkošného úžasu nadcivilizovanému muži, jenž se odhodlal přisvojiti si ji. Nejenže mu byla útěchou v jeho opuštěnosti, avšak její vrozená prostota omlazovala jeho znavenou, omšelou mysl. Bylo mu, jako by po dlouhé pouti spočinul opět svou hlavou v klíně Matky Země. Zkrátka v Jeas Uckové našel mládí světa – mládí a sílu a radost.

A aby jeho touhy byly plnou měrou ukojeny a aby se druh druhá příliš nepřesýtil, přišel do Dvaceti mil jakýsi Sandy Mac' Pherson, muž tak společenský, jaký jen kdy si pohvizdoval cestou ledovými pláněmi nebo zanotoval nějakou píseň u táborového ohně. Nějaký jezuitský kněz zapadl do jeho tábora, několik set mil proti proudu Yukonu, ještě včas, aby pronesl poslední slovo nad tělem Sandyova druha. Louče se kněz řekl: „Milý synu, jste nyní sám a sám.“ A Sandy sklonil zkrúšen hlavu.

„Ve Dvaceti mílích,“ kněz dodal, „je také osamělý muž. Potřebujete druh druha, milý synu.“

A tak se stalo, že Sandy se stal vítaným třetím na stanici, bratrem muži a ženě, kteří tam sídlili. Vzal Bonnera na honbu losů a stopování vlků a v odvetu za to Bonner vzkřísil ošumělý, potrhaný svazek a seznámil Sandyho se Shakesparem, až Sandy přednášel pětistopé jamby svým saňovým psům, kdykoli se mu chtěli vzepříti. A za dlouhých večerů hráli v karty a hovořili a rozumovali o vesmíru, zatímco Jeess Ucková houpala se jako matrána v lenošce, spravujíc jejich mokasíny a ponožky.

Přišlo jaro. Slunce vynořilo se na jižním obzoru a země vyměnila svůj nevládný příkrov za háv usměvavé nádhery. Všude světlo se smálo a život lákal. Dni prodloužily svůj vonný jas a noci přecházely ze záblesku tmy v naprosté bezetmí. Řeka obnažila svá ňadra a supající parní čluny vzdorovaly divokosti krajiny. Všude šum a pohyb, nové tváře, nové činy. Nový pomocník přibyl do Dvaceti mil a Sandy Mac Pherson vydal se na další pouť s hloučkem kovkopů, chtějících vniknouti do koyokukské krajiny. A přišly noviny, sborníky a dopisy pro Neila Bonnera. A Jess Ucková hleděla na ně plna nepokoje, neboť poznala, že jeho lidé mluví s ním přes dálavy světa.

Zpráva, že jeho otec zemřel, příliš jím neotrásla. Byl to milý dopis odpuštění, diktovaný v posledních hodinách jeho života. Byly tu úřední dopisy Společnosti, nařizující mu milostivě, aby předal stanici pomocníku, a dovolující mu odjetí odtud, kdykoli mu bude libo. Dlouhá, odborná zpráva právního zástupce sdělovala mu dlouhý seznam akcií a cenných papírů, nemovitostí, rent a jiného majetku, náležejících mu z poslední vůle jeho otce. A arch elegantního dopisního papíru, opatřený pečeti a monogramem, žádal snažně Neila, aby se vrátil ku své zkrúšené a milující matce.

Neil Bonner rychle to vše uvážil a když *Yukonská kráska* zasupěla u břehu na své cestě k Beringovu moři, odejel. – Odejel se starou lží brzkého návratu, omládlou a svěží na svých rtech.

„Vrátím se, drahá Jeese Ucková, než ještě první sníh počne poletovati,“ sliboval jí mezi posledními polibky na lodním můstku.

A nejenže to slíbil, ale jako většina mužů za týchž okolností skutečně to také měl v úmyslu. Johnu Thompsonovi, novému jednateři, dal příkazy, potřebné k neomezenému úvěru pro svou ženu Jeese Uckovou. Také posledním pohledem z paluby *Yukonské krásy* viděl tucet mužů při práci, jak připravovali trámy, jež měly tvořiti co nejpohodlnější dům na tisíc mil kolem – dům pro Jeese Uckovou a zároveň pro Neila Bonnera –, než ještě sníh počne poletovati. Neboť skutečně a upřímně zamýšlel vrátiti se. Jeese Ucková byla mu drahou a pak, zlatá budoucnost očekávala sever. Pomocí peněz svého otce zamýšlel zajistiti tuto budoucnost. Sen plný ctižádosti ho lákal. Se svými čtyřmi léty zkušeností a podporován přátelskou součinností P. C. společnosti vrátí se, aby se stal druhým Rhodem Aljašky. A chtěl se vrátiti, jak rychle ho jen proud ponese, jakmile dá do pořádku pozůstalost po svém otci, jehož nikdy neznal, a upokojí svou matku, na níž již zapomněl.

Bylo mnoho povyku a hluku, když Neil Bonner se vrátil ze Severu. Oheň byl rozdělán, hrnce masa připraveny a on okoušel všeho a shledal to dobrým. Nejenže byl osmahlým a s vráskami na čele, ale byl také jiným mužem ve svém nitru, s jinými názory a vážností a sebevědomím. Jeho dřívější soudruzi užasli, když odepřel držeti s nimi krok na staré, dobré cestě, kdežto staří známí jeho otce mnuli si radostně a spokojeně ruce a stali se autoritou, pokud jde o nápravu pobloudivších, lenivých mladíků.

Po čtyři léta mysl Neil Bonnerova ležela úhorem. Málo nového se jí v té době dostalo, prošla však cestou výběru. Byla, aby se tak řeklo, zbavena všeho triviálního a zbytečného. Prožíval rychle léta tam dole, kdežto nahoře v pustinách dostalo se mu dosti času, aby uspořádal zmatenou masu svých životních zkušeností. Jeho povrchní zásady byly vrženy do větru a vytýčil si nové zásady, na hlubších a širších základech. Pokud jde o duševní zušlechtění, odešel s jistým množstvím hodnot a vrátil se s jistým množstvím hodnot jiných. Podporován také novou vůní země ve svých nozdrách a novými pohledy na zemi ve svých

očí, dospěl k jinému názoru o významu civilizace a k jasným představám o její pomíjivosti i síle. Vytvořil si svou malou, prostou filozofii. Prostý život byl cestou k blaženosti. Plnění povinností bylo posvěcením. Člověk musí vésti čistý, prostý, život a plnit své povinnosti, má-li úspěšně konat svou práci. Práce je spásou. A pracovat k životu úspěšnému, účelnému a stále účelnějším, shodovalo se s určením světa a s vůlí boží.

Svým původem, svou podstatou byl dítětem velkoměsta. A jeho svěží, životní síla a mužný názor na lidstvo, vzbudily v něm jemnější smysl pro civilizaci a udělaly mu civilizaci drahou. Den po dni Inuli k němu lidé velkoměsta těsněji a svět zdál se mu býti velkolepějším. A den po dni Aljaška byla vzdálenější a méně skutečnou. A pak se setkal s Kitty Sharonovou – ženou svého vlastního masa a krve a druhu, ženou, jež vložila svou ruku do jeho ruky a poutala ho k sobě, až zapomněl na den a hodinu a roční čas, kdy poletuje první sníh na Yukonu.

Jees Ucková přestěhovala se do svého velkého domu a proslula tři zlaté letní měsíce. Pak přišel podzim, předchůdce rychle ženoucí se zimy. Vzduch stával se řídkým a hlodavým, dny řídkými a krátkými. Řeka plynula líněji a v klidných zátokách tvořila se ledová pokožka. Všechen stěhovavý život odebral se k jihu a kraj zahalil se tichem. První sněhové vločky se dostavily a poslední vracející se parník prodral se zoufale plynoucími, ledovými krami. Pak přišel tvrdý led, mohutné koláče a pláty ledu a vody Yukonu vzedmuly se v úroveň břehů. A když to vše přestalo, řeka se zastavila a mizivé dny ztápěly se ve tmách.

John Thompson, nový jednatel, se smál, Jeess Ucková věřila však překážkám na moři a na řece. Neil Bonner mohl zamrznouti někde mezi Chilkootským průsmykem a Svatým Michalem, neboť poslední pocestní v roce bývají vždy zadrženi ledem, a pak vymění člun za saně a řítí se po dlouhé hodiny kupředu za uhánějícími psy.

Avšak uhánějící psi se neobjevili na cestě ani z té, ani z oné strany směrem ku Dvaceti mílím. A John Thomson řekl Jeess Uckové s jistou špatně tajenou radostí, že Bonner se již nikdy nevrátí. Také, a to dosti jasně, dal jí najevo svůj vlastní vkus. Jeess Ucková vysmála se mu do

tváře a vrátila se do svého velkého domu. Když však minula polovice zimy, kdy naděje odumírají a život je na své nejnižší úrovni, Jeess Ucková shledala, že její úvěr ve skladu je vyčerpán. Byla to Thompsonova práce a mnul si ruce a přecházel z místa na místo a přistupoval ke svým dveřím a hleděl na dům Jeess Uckové a čekal. A čekal stále. Jeess prodala své psy spřežení tlupě kovkopů a platila hotově za svůj nákup. A když Thompson odepřel přijímati od ní i její peníze, toyátští indiáni obstarávali jí nákup, dovážejíce jí koupené zboží za tmy do jejího domu.

V únoru přišla první pošta přes led a John Thompson četl ve společenských zprávách časopisu pět měsíců starého o sňatku Neila Bonnera a Kitty Sharonové. Jeess Ucková držela dveře pootevřeny a jeho za nima, když jí sděloval tuto zprávu; když pak odešel, usmívala se hrdě a nevěřila. V březnu, sama na sebe odkázána, dala život chlapci, statnému kusu nového života, který se stal předmětem jejího obdivu. A v téže hodině, o rok později, Neil Bonner seděl u jiného lože, obdivuje jiný kus nového života, octnuvšího se pojednou na světle božím.

Sníh zmizel ze země a ledy Yukonu se prolomily. Slunko obrátilo se k severu a pak se znovu obrátilo k jihu a – ježto peníze za psy byly ty tam – Jeess Ucková vrátila se k vlastnímu lidu. Oche Ish, chytrý a obratný lovec, nabídl se, že bude zabíjeti zvěř pro ni a pro její dítě a chytati lososy, vdá-li se za něho. A Imego a Hali Yoo Wy Nooch, vesměs statní, mladí lovci, učinili jí stejné návrhy. Zvolila však žítí samotna a hledati si sama vlastní potravu. Šila mokasíny a parky a zimní rukavice – teplé, vhodné věci, pěkné na pohled, pokud jde o okrasy šňůrami a skleněnými korálky. Prodávala to kovkopům, kteří přišli do kraje toho roku dříve než jindy. A nejenže si opatřila takto potravu dobrou a hojnou, avšak uložila ještě peníze stranou a jednoho dne koupila si lístek na *Yukonské krásce* k cestě po proudu.

Ve Svatém Michalu myla nádobí v kuchyni na stanici. Služebníci Společnosti podivovali se zvláštní ženě se zvláštním dítětem, ač nekladli jí žádných otázek a ač sama nic jim nesdělila. Avšak právě, než Beringovo moře se na rok zavřelo, koupila si lístek k jihu na bludném, tulením škuneru. V zimě vařila v domácnosti kapitána Markheima

v Unalašce, na jaře pak pokračovala ve své cestě k jihu do Sítky na šalupě, vezoucí whisky. Později objevila se v Metlakathla, ležící blízko Svaté Marie na konci Pan-Handle, kde pracovala v továrně na konzervy po celou lososí sezónu. Když přišel podzim a siwaští rybáři chystali se k návratu k Pugetovu zálivu, vstoupila s několika rodinami do velké cedrové kánoe a spolu s nimi proplétala se nebezpečným chaosem aljašského a kanadského pobřeží, až minuli úžinu Juan de Fuca, a ona vstoupila na tvrdé dláždění v Scattle, vedouc svého hochu za ruku.

Zde potkala Sandyho Mac Phersona na větrném rohu, velice překvapeného, a když vyslechl její příběh, velice rozhněvaného – ne tak rozhněvaného, jak by snad byl, kdyby věděl o Kitty Sharonové; o té se však Jeess Ucková nezmínila ani slovem, neboť tomu nevěřila. Sandy, který v tom viděl obyčejné a nízké opuštění, snažil se odradit ji od jejího výletu do San Franciska, kde, jak se předpokládalo, Neil Bonner bydlil, byl-li doma. Když se mu to nepodařilo, postaral se o ni, koupil jí lístky a vyprovodil ji, usmívaje se na ní stále a bruče „proklatě“ do svých vousů.

S rachotem a hukotem, ve dne v noci, řítíc se do zimních sněhů a klesajíc do teplých údolí, po okraji hlubokých strží, zejících propastí, strmících skal, Jeess Ucková spěchala se svým synem k jihu. Necítila však strachu před ocelovým ořem, ani nebyla omámena touto panovačnou civilizací plemene Neil Bonnera. Zdálo se spíše, že viděla s tím větší jasností zázrak, že muž takové bohorovné rasy ji držel ve své náruči. Hlomozný zmatek San Franciska se všemi těmi loděmi, rachotícími továrnami a hřmotem dopravních prostředků neuvedl jí v úžas a nezmátl ji; naopak pochopila snadno ubohou nepatrnost Dvaceti mil a toyátské vesnice s jejími dřevěnými chatami. A shlížela na svého hochu, spícího na její ruce, a žasla, že ho porodila s takovým mužem.

Zaplatila drožkáři pět mincí a vystoupila po kamenných stupních k domovním dveřím Neil Bonnerova domu. Japonec šikmých očí marně se snažil dorozumět se s ní, vpustil ji pak dovnitř a zmizel. Zůstala v síni, jež se její prosté fantazii zdála býti hostinskou komnatou – místem, kde všechny poklady domácnosti byly vystaveny na odív,

v patrném úmyslu výzdoby a okázalosti. Stěny a strop byly z napuštěného, vykládaného santalového dřeva. Podlaha byla hladší než led a Jees hledala útočiště na jedné z velkých kůží, poskytující jí pocit bezpečnosti na té hlazené ploše. Ohromný krb – zbytečně velký krb, usuzovala – zel u protější stěny. Proud světla, tlumeného matným broušeným sklem, rozléval se komnatou, na jejímž konci prosvítaly bílé obrysy nějaké mramorové postavy.

Tolik toho viděla a více pak ještě, když šikmooký sluha vedl ji jinou komnatou – již mohla přehlédnouti jen letmým pohledem – a zavedl ji do třetí, jež obě zastínily ještě nádheru vstupní síně. A v jejích očích ten velký dům sliboval chovati ještě nekonečnou řadu podobných komnat. Vše bylo tak rozsáhlé, taková délka a šířka místností a strop tak vysoko. Poprvé od jejího vstupu do bělochovy civilizace zmocnil se jí pocit bázně. Neil, její Neil, žil v tomto domě, dýchal jeho vzduch a ležel tam v noci a spal. Vše, co viděla, bylo krásné a líbilo se jí, cítila však také moudrost a povýšenost, tající se za tím. Byl to hmotný projev moci slovy krásy a byla to moc, již zde neklamně tušila.

A pak přišla nějaká žena, královsky štíhlá, korunovaná nádherou vlasů, podobajících se zlatu slunce. Jees Uckové se zdálo, jako by se k ní blížila, jako když závan hudby se nese přes hladinu; její splývající roucho samo bylo písní, provázenou rytmickými pohyby jejího těla. Jees Ucková sama dovedla působiti na muže. Byl tu Oche Joh a Imego a Hah Yo a Wy Nooch, nemluví-li se ani o Neilu Bonnerovi a Johnu Thompsonovi a jiných bílých mužích, kteří se na ni zahleděli a cítili její moc. Nyní hleděla však na hluboké, modré oči a růžově bílou tvář této ženy přistupující k ní a měřila ji svými očima ženy, hledajícima zraky muže a cítila, že její moc nad muži se zmenšila a stávala se nepatrnou před tímto zářícím, hřejivým tvorem.

„Chcete viděti mého manžela?“ tázala se ta žena a Jees Ucková lokala měkké stříbro tohoto hlasu, který nemusil nikdy křičeti drsně na vrčící vlčáky, nemusil vpravovati se v hrdelní hlásky severních nářečí a trpěti bouří a mrazem a dýmem tábora.

„Ne,“ Jeess Ucková odpověděla zvolna a nejistě, snažíc se použití co nejlépe své angličtiny. „Ráda bych viděla Neila Bonnera.“

„To je můj manžel,“ smála se žena.

Je to tedy pravda! John Thompson nelhal onoho pochmurného únorového dne, když smála se tak hrdě a zavřela mu dveře před očima. Jako si kdysi přehnula Amose Pentleye přes kolena a mávla vzduchem svým nožem, tak nyní cítila touhu vrhnouti se na tuto ženu, sraziti ji k zemi a vyrvati život z jejího krásného těla. Jeess Ucková myslila však rychle, neprozrazujíc svých myšlenek, a Kitty Bonnerová ani nesnila o tom, jak blízka byla v tom okamžiku náhlé smrti.

Jees Ucková pokynula hlavou, že rozumí, a Kitty Bonnerová vykládala dále, že čeká Neila každým okamžikem. Pak seděly na směšně pohodlných křeslech a Kitty snažila se bavit svého podivného hosta a Jeess Ucková snažila se pomoci jí při tom.

„Vy jste znala mého manžela na severu?“ Kitty se pojednou otázala.

„Ovšem, prala jsem mu prádlo,“ Jeess Ucková odpověděla a její angličtina počala pojednou býti vulgární.

Kitty dala přivést svou dceru, a zatímco děti po svém způsobu navazovaly spolu známost, matky ponořily se do hovoru matek a pily čaj z nádobek tak křehkých, že Jeess Ucková se bála, aby jich nerozdrtila na kousky ve svých prstech. Dosud nikdy neviděla takového nádobí, tak jemného a něžného, ve své mysli srovnávala je se ženou, nalévající čaj, a viděla rozdíl mezi nimi a tykvovými nádobami a konvemi toyátské vesnice a nemotornými džbánky Dvaceti mil, jimž se sama podobala. A takovým způsobem a v takovém světle ukázal se jí nyní celý problém. Byla poražena. Zde byla nyní žena jiná, než je ona, a hodící se lépe k tomu, aby rodila a vychovávala Bonnerovy děti. Právě tak jako jeho lid vynikal nad její lid, tak jeho ženské plémě vynikalo nad jejím. Tyto ženy ovládaly muže, jako jejich muži ovládali svět. Hleděla na růžovou něhu kůže Kitty Bonnerové a myslila na osmahlost své vlastní tváře. Porovnávala své hnědé ruce s jejími bílými – jedny upracované, mozolnaté od násady biče na psy a vesla, druhé tak ušetřené práce a jemné jako ruce novorozeného dítěte. A přes všechnu tu zřejmou křehkost

a patrnou slabost Jeess Ucková zahleděla se do těch modrých očí a viděla v nich nadvládu, již viděla již dříve v očích Neila Bonnera a v očích lidu Neila Bonnerova.

„Jakže, to je Jeess Ucková!“ řekl Neil Bonner, vstoupiv do pokoje. Řekl to klidně, ba s nádechem bodré srdečnosti, přistoupiv k ní a podávaje jí obě ruce, hledě jí však do očí s nepokojem ve svých vlastních, jemuž rozuměla.

„Haló, Neile!“ řekla. „Vypadáte velmi dobře.“

„Dobře, dobře, Jeess Ucková,“ odvětil srdečně, pozoruje tajně Kitty, chtěje vypátrati, co se asi sběhlo mezi těma dvěma. Znal však svou ženu příliš dobře, než aby mohl očekávati, že to dá na sobě znáti, i kdyby bylo došlo k nejhorsímu.

„Nu, nemohu vám ani říci, jak mne těší, že vás opět vidím,“ pokračoval. „Co nového? Našla jste zlatý důl? A kdy jste sem přišla?“

„Oh, přišla jsem dnes,“ odvětila a její hlas pudově vyhledával svůj vrozený hrdelní ráz. „Nenašla jsem žádného zlata, Neile. Znal jste kapitána Markheima v Unalašce? Vařila jsem v jeho domě, dlouho. Neutrácela jsem peněz. Měla jsem jich dost. Bude dobře, myslím, podívati se na zemi bílých mužů. Krásná země, krásná země bílých mužů,“ dodala. Její angličtina ho překvapila, neboť Sandy i on se snažili vytrvale zlepšiti její řeč a ukázala se býti schopným žákem. Nyní však se zdálo, že klesla opět zpátky ke způsobu řeči svého plemene. Její tvář nejevila vzrušení ani lsti, naprosto žádné lsti, nemohl vyčísti z ní nic. Bezstarostný výraz Kittin taktéž ho uváděl do rozpaků. Co se stalo? Na kolik prozradila? A pokud bylo tušeno?

Zatímco zápolil s těmito otázkami a zatímco Jeess Ucková zápolila se svým problémem – nikdy neviděla ho tak velkým, tak podivuhodným – nastalo ticho.

„Myslím, že jste znala mého manžela na Aljašce!“ Kitty řekla tiše.

Zda ho znala! Jeess Ucková nemohla se přemoci, aby nepohlédla na hochu, jehož mu porodila, a jeho oči sledovaly její pohled mechanicky k oknu, kde ty dvě děti si hrály. Jako by nějaký železný kruh sevřel jeho

čelo. Kolena mu zeslábla, srdce mu poskočilo a počalo bítí jako by pěstí do jeho prsou. Jeho hoch! Nikdy na to nepomyslí ani ve snu!

Malá Kitty Bonnerová, jako víla ve svém gázovém batistu, růžových líček a jasně modrých tančících oček, natahovala ručky a špulila rtíky, snažíc se políbiti hocha. A hoch, štíhlý a pružný, osmahlý sluncem se svou tmavou pletí, v kožených šatech a s *mukluky*⁴ zdobenými žíněnými šňůrami a vzorky, nesoucími stopy mořských vln a neschůdných cest, chladně odolával jejím pokusům, s tělem vzpřímeným a upjatým onou zvláštní tuhostí, vlastní dětem divochů. Cizinec v cizí zemi, neostýchavý a nebojící se, budil spíše dojem nezkcroceného zvířete, mlčelivého, ostražitého, hledícího svýma černýma očima přímo do očí, klidného potud, pokud bylo kolem klidno, avšak připraveného ke skoku a k boji, chránícího svůj život zuby i nehty při první známce nebezpečí.

Rozdíl mezi hochem a děvčetem byl překvapující, nikoli však v neprospěch tohoto. Příliš mnoho síly sálalo z hocha, potomka pokolení Špakova, Spika O'Brienova a Bonnerova. V jeho rysech, čistých jako kamej a téměř klasických ve své pevnosti, zračila se síla a odvaha jeho otce a děda a toho, jenž byl znám jako Tloušť a jenž byl lapen Pobřežními muži a unikl jim na Kamčatku.

Neil Bonner přemáhal své vzrušení, polykal je, dusil je, ačkoli jeho tvář usmívala se bodrostí a radostí, s nimiž vítáme přítele.

„Váš hoch, Jeess Ucková?“ řekl. A pak obrací se ke Kitty: „Hezký chlapík! Ten dovede něco svýma rukama ve svém světě.“

Kitty přisvědčila. „Jak se jmenujete?“ tázala se.

Mladý divoch zableskl na ni svýma bystrýma očima, utkvěv na ni chvíli svým pohledem, jako by pátral, co se tají v její otázce.

„Neil,“ odvětil rozvážně, když prohlídka ho uspokojila.

„V řeči Injunů,“ Jeess Ucková se ozvala, používajíc obratně okamžiku k mluvnickému výkladu. „Mluví řečí Injunů, *nee-al* je totiž jako suchar. Jako dítě rád jedl suchary, křičel po sucharech. Říkal „*nee-al, nee-al*“

⁴ Vysoké, lehké boty z tulení kůže. Pozn. red.

stále a stále. A tak jsem mu dala to jméno. A od té doby mu říkám jen Nee-al.“

Dosud nikdy nepostřehly uši Neila Bonnera blahodárnější a vítanější lži než tuto z úst Jeese Uckové. Byl to pokyn a znal nyní důvod bezstarostnosti na Kittině tváři.

„A jeho otec?“ Kitty se tázala. „Jeho otec byl jistě hezký muž.“

„Oh, ano,“ zněla odpověď. „Jeho otec byl krásný muž, zajisté.“

„Znal jste ho, Neile?“ tázala se Kitty.

„Zda jsem ho znal? Velice důvěrně,“ Neil odpověděl a zalétl svou mysl zpět do hrozných Dvaceti mil k muži, osamělému tam se svými myšlenkami v tom mrazném tichu.

A zde by mohl dobře končiti příběh Jeese Uckové, kdyby nebylo koruny, jíž ozdobila své sebezapření. Když se vrátila na sever, aby tam bydliila ve svém velkém domě, John Thompson shledal, že P. C. společnost dovede si tam obstarávat své záležitosti bez jeho pomoci. Nový jednatel pak a všichni následující jednatele dostali příkaz, aby se Jeese Uckové dostávalo zboží a potravin, kdykoli si jen bude přát a v jakém množství sama určí, a že její účet nemá býti nijak omezen. Společnost vyplácela mimoto ženě Jeese Uckové roční penze pět tisíc dolarů.

Otec Champreau vzal hochu do svých rukou, když dosáhl vhodného věku a netrvalo dlouho, když Jeese Ucková počala dostávat pravidelně dopisy z Itálie a ještě později pak z Francie. Nakonec vrátil se na Aljašku jakýsi otec Neil, muž konající mnoho dobra ve své zemi, který miloval svou matku a jemuž později dostalo se širšího pole činnosti a vysokého postavení v jeho řádu.

Jees Ucková byla mladá žena, když se vrátila na Sever, a muži stále ještě na ní hleděli, toužíce po ní. Ona však žila v pořádku a nikdy nebylo o ní slyšeti nic než chválu. Prodlela po nějaký čas mezi dobrými sestřičkami ve svatém Kříži, kde se naučila čísti a psát a vycvičila se v praktickém lékařství a ranhojičství. Pak vrátila se opět do svého velkého domu a shromáždila u sebe mladá děvčata z toyátské vesnice, aby jim ukázala cestu pro jejich kroky tímto světem. Tato škola, v domě vystaveném Neil Bonnerem pro Jeese Uckovou, jeho ženu, není ani

protestantskou, ani katolickou, avšak misionáři všech sekt hledí na ni se stejnou přízní. Závora je vždy otevřena a unavení kovkopové a cestou zkrušení pocestní uchylují se k domu tomu ze zamrzlé cesty i z proudící řeky, aby si tam na chvíli odpočinuli a ohřáli se u jejího krbu. A dole ve Státech Kitty Bonnerovou těší zájem, jež její muž chová ke školám na Aljašce, na něž věnuje veliké částky, a ačkoli se často směje, škádlíc ho, hluboko a tajně ve svém srdci je na něho tím hrdější.

Tisíc tuctů

David Rasmusen byl by rád pronikl kupředu jako mnohý, větší muž, než byl on, byl mužem určité myšlenky. Proto když hlas polnice Severu dolétl k jeho uchu, pojal odvážnou myšlenku obchodu vejci a vynaložil všechnu svou energii k jejímu provedení. Počítal zběžně a věcně a věc nabyla báječné barvitosti, byla nádherná. Že vejce by prodával v Dawsonu za pět dolarů za tucet, bylo určitým, mnohoslibným předpokladem. A nepopiratelným důsledkem bylo pak, že tisíc tuctů by vyneslo v té zlaté metropoli pět tisíc dolarů.

Z druhé strany bylo nutno vzít zřetel k výlohám a uvážil to dobře, neboť byl obezřelým mužem, praktickým, s tvrdou lebkou a srdcem, jež nedalo se rozehřátí fantazií. Za patnáct centíků tucet, původní náklad na tisíc tuctů obnášel by sto padesát dolarů, pouhou maličkost u porovnání s ohromným výdělkem. A dejme tomu, dejme tomu jen, chceme-li počítati co nejvýše, že doprava pro jeho osobu a vejce by obnášela o osm set padesát více, měl by stále ještě čtyři tisíce čistého zisku, až by odbyl poslední vejce a až by zlatý prach přestal plynouti do jeho pytle.

„Vidíš, Almo,“ přepočítával to znovu se svou ženou v útulné jídelně, zatopené mořem map, vládních zpráv, příručních knih a průvodců Aljaškou, „vidíš, výlohy skutečně nezačnou dříve, dokud nepřijdeš do Dye – padesát dolarů na to stačí, počítám-li i cestu první třídou. Nuže, od Dye k Lindermanovu jezeru indiánští nosiči přenesou ti zboží za dvanáct centů za libru, dvanáct dolarů za stovku čili jedno sto dvacet dolarů za tisíc. Řekněme, že budu mít patnáct set liber, bude to státi jedno sto a osmdesát dolarů – řekněme pro jistotu dvě stě. Mám bezpečnou zprávu od nějakého muže z Klondyky, který odtamtud právě přišel, že mohu koupiti člun za tři sta. Týž muž mi však řekl, že mohu spolehnouti na to, že najdu alespoň dva pocestné po sto padesáti dolarech, což by mělo za následek, že bych měl člun zdarma, a mimoto by

mi pomohli řídití jej. A... to je vše; vyložil bych své vejce na trh z člunu v Dawsonu. Nu, a nyní se podívejme, kolik toho bude celkem.“

„Padesát dolarů ze San Franciska do Dyea, dvě stě z Dyea k Lindermanovi, cestující zaplatí člun, i tedy dvě stě padesát všeho všudy,“ počítala žena rychle.

„A sto za mé šatstvo a na osobní vydání,“ pokračoval šťasten, „zůstává pak ještě pět set na nahodilá vydání. A jaká nahodilá vydání by tu mohla býti?“

Alma pokrčila rameny a nakrčila obočí. Byl-li ten pustý Sever s to, aby pohltit muže a tisíc tuctů vajec, jistě bylo tam také dosti místa pro to, co by snad ještě měl. Tak myslila, neřekla však nic. Zнала Davida Rasmusena příliš dobře, než aby něco řekla.

„Zdvojnásobíme-li čas se zřetelem na nahodilé překážky, vyžadoval by můj výlet celkem doby dvou měsíců. Pomysli jen, Almo! Čtyři tisíce ve dvou měsících! To je přece jen něco jiného než ta ubohá stovka měsíčně, kterou dostávám nyní. Nu, pak bychom si ještě něco přistavěli, místa máme dost, plyn ve všech pokojích a nájem z domku by zaplatil daně, pojistné a vodu a ještě by něco zbylo. A pak je tu stále ještě naděje, že se mi podaří přijít na zlatou žílu a že se vrátím jako milionář. Nuže, řekni, Almo, nemyslíš, že jsem dost skromným?“

A Alma mohla sotva mysliti jinak. Ostatně, nepřišel snad její vlastní bratranec – ačkoli ovšem trochu vzdálený, ten omezenec, větroplach, ničema – nevrátil se snad z té báječné končiny na Severu se stem tisíc ve žlutém prachu, nemluví-li se ani o jeho spoluvlastnictví k jámě, odkud prach ten přišel?

Kupec Davida Rasmusena byl překvapen, když ho viděl vážit vejce na váhách na konci pultu, a Rasmusen sám byl překvapen ještě více shledav, že tucet vajec vážil půldruhé libry – patnáct set liber na jeho tisíc tuctů! Pak už nezbude nic pro jeho šatstvo, pokrývky, potřeby k vaření, neřkuli na potraviny, z nichž nutně musí cestou trávit. Jeho výpočty byly tím zmařeny, a právě chtěl přistoupiti k jejich opravě, když přišel na myšlenku vážit malá vejce. „Ať jsou velká, nebo malá, tucet vajec je tucet vajec,“ podotkl chytře sám k sobě a tucet malých

vážil pouze libru a čtvrt. Nato město San Francisko bylo zaplaveno chtivými agenty a domy komisionářů a mlékárny byly překvapeny neočekávanou poptávkou po vejcích, nemajících více než dvacet uncí na tuctu.

Rasmusen zastavil svůj malý domek za tisíc dolarů, zařídil, aby jeho žena se mohla delší dobu zdržeti u svých příbuzných. Vzdal se svého místa a pustil se na Sever. Nechtěje překročiti rozpočet, spokojil se s cestou druhou třídou, kde následkem návalu bylo hůře než v mezi-palubí a v pozdním létě, bledý a potáčeje se, vykládal svá vejce na břehu Dyey. Netrvalo však dlouho a přišel opět do pořádku, i pokud jde o chuť k jídlu. Jeho první setkání s chilkootskými nosiči mělo za následek, že všecek strnul. Čtyřicet centů za libru požadovali za cestu osmadvaceti mil, a zatím, co se hleděl vzpamatovati z tohoto překvapení, polykaje sliny, vystoupila cena na čtyřicet tři. Patnáct drsných indiánů chopilo se popruhů jeho zavazadel za čtyřicet pět, pustili je však opět při nabídce čtyřiceti sedmi od nějakého boháče ve špinavé košili a roztrhaných kalhotách, který přišel o své koně na cestě k Bílému průsmyku a podnikl poslední zoufalý pokus dostat se tam přes Chilkoot.

Rasmusen však nedal se odstrašiti a našel za padesát centů nosiče, kteří za dva dny nato složili jeho vejce bez pohromy u Lindermana. Avšak padesát centů za libru je tisíc dolarů za tunu a jeho patnáct set liber vyčerpalo fond pro nepředvídaná vydání a zůstal na břehu u Tantalova předhoří, kde každodenně viděl právě vystavěné čluny nastupovati cestu k Dawsonu. Mimoto velký nepokoj se zahrnil v táboru, kde čluny byly stavěny. Lidé pracovali zuřivě, od časného rána do pozdní noci, napínajíce své poslední síly, stloukajíce, vysmolujíce a upravujíce v šíleném spěchu, pro jehož vysvětlení nebylo třeba jíti daleko. Každého dne sněhová čára táhla se níže na černých, skalnatých úbočích, vichřice stíhala vichřici, s krupobitím a plískanicemi a sněhem a v zátokách a klidných místech tvořil se již led, přibírající na síle každou hodinou. A každého jitra muži zedření prací, obraceli své bledé tváře k jezeru, zda dosud nezamrzlo. Neboť zamrznutí věstilo

smrt jejich nadějí – nadějí, že se budou moci pustiti do prudkého proudu řeky, než ještě plavba řetězem jezer bude uzavřena.

K své největší bolesti našel tu Rasmusen mimoto tři soupeře ve svém obchodu vejci. Pravda, že jeden z nich, nějaký malý Němec, byl tu bez halíře a odhodlal se k zoufalému kroku nésti sám na vlastních zádech poslední zbytek svého nákladu, druzí dva měli však své čluny téměř již hotovy, modlíce se každodenně k bohu kupců, aby zadržel železnou ruku zimy jen ještě o jeden den. Avšak železná ruka začala již svíratí kraj. Muži mrzli ve sněhové bouři, přehnavší se přes Chilkoot, a Rasmusenovi omrzly prsty, než na to ještě pomyslel. Naskytla se mu příležitost vydati se na cestu jako pocestný i se svým nákladem v člunu, spuštěném právě na vodu, avšak žádali na něm dvě stě hotově a on neměl peněz.

„Myslím, že budete musiti počkati ještě malou chvílku,“ řekl mu švédský stavitel člunů, který našel zde svůj klondycký zlatý důl a byl dosti moudrým, že si toho byl vědom, „jen malou chvílku, a udělám vám malý, hezký člun.“

Nemoha se spolehnout i na tento slib, Rasmusen dal se zpáteční cestou ke Craterskému jezeru, kde se setkal se dvěma novinářskými dopisovateli, jichž zavazadla byla roztroušena od Kamenného domu přes Průsmyk a dále ještě až ke Šťasnému táboru.

„Ano,“ řekl významně. „Mám tisíc tuctů vajec u Lindermana a můj člun je již téměř dohotoven. Mohu mluvit o štěstí, že jsem jej dostal. Za čluny připlácejí se zvláštní odměny a nelze už žádného dostati.“

Načež téměř s tělesným násilím dopisovatelé dožadovali se toho, aby mohli jíti s ním, třepající mu dolarovými bankovkami před očima a přehazující žluté dvacítky z ruky do ruky. Nechtěl o tom ani slyšeti, přemluvili ho však a váhavě svolil, že je vezme s sebou za tři sta na osobu. Vnutili mu také peníze předem. A zatímco psali svým ctihodným listům o dobrém samaritanu s tisícem tuctů vajec, dobrý samaritán spěchal nazpět ke Švédovi v Lindermanu.

„Zde, hle! Dejte mi člun!“ zněl jeho pozdrav, jeho ruka zvonila zlatáky dopisovatelů a jeho oči upíraly se hladově na dohotovený člun.

Švéd zahleděl se na něho hloupě a zavrtěl hlavou.

„Kolik vám zaplatí ten druhý chlapík? Tři sta? Dobrá, zde jsou čtyři sta. Vezměte.“

Chtěl mu vnutiti peníze, muž však odmítl.

„Myslím, že ne. Řekl jsem mu, že dostane ten člun. Musíte počkati.“

„Zde je šest set. Poslední slovo. Vezměte, nebo toho nechte. Řekněte mu, že to byl omyl.“

Švéd váhal. „Myslím, že ano,“ řekl posléze, a když ho Rasmusen posledně viděl, bylo to, jak se právě marně snažil vysvětliti omyl ostatním chlapíkům.

Němec sklouzl a zlomil si nohu na příkrém svahu nad Hlubokým jezerem, vyprodal svou zásobu, tucet za dolar a z výtěžků najal si indiánské nosiče, aby ho dopravili zpět do Dyea.

Avšak ráno, když Rasmusen se svými dvěma dopisovateli odrážel od břehu, jeho dva soupeři ho následovali.

„Kolik jich máte?“ volal jeden z nich, malý hubený Novoangličan.

„Tisíc tuctů,“ Rasmusen odvětil pyšně.

„Hah! Vsadím se s vámi, že vás předhoním se svými osmi sty.“

Dopisovatelé nabízeli se půjčiti mu peníze, Rasmusen však odmítl a Yankee uzavřel sázku se zbývajícím soupeřem, statným synem moře, námořníkem, který slíbil ukázati jím všem pěkný kousek, až přijde do tuhého. A došlo k tomu skutečně. Vyplul s velkou plachtou, tlačící loď silně dolů, při každém skoku. Měl vyplouti první z Lindermanova jezera, avšak odmítaje přenášení, uvázl se svým naloženým člunem na skalisku, ve vírech peřejí. Rasmusen a Yankee, mající taktéž dva pocestné, přenesli zboží na svých hřbetech a pustili pak prázdné čluny pomocí lana nebezpečnými peřejemi do Benettova jezera.

Bennettovo jezero měří asi pětadvacet mil, je úzké a hluboké, komín mezi horami, kterým ustavičně přehánějí se bouře. Rasmusen se utábořil na písčíně při vstupu do jezera, kde bylo již mnoho lidí i člunů, nucených plouti k severu, než ještě nastane arktická zima. Probudiv se zrána shledal, že skučí divoká vichřice od jihu, jež vstřebavši do sebe chlad ze zasněžených vrcholků a ledových údolí, hlodala takým mra-

zem jako mrazný severní vítr. Bylo však jasno a postřehl, že Yankee mívá již první výspu se všemi svými plachtami. Člun za člunem vydával se na cestu a dopisovatelé souhlasili nadšeně s tím, aby i Rasmusen následoval ostatní.

„Dohoníme ho před přechodem karibu,“ ujišťovali Rasmusena, napínající plachtu, a *Alm* dostalo se prvého ledového křtu.

Nuže, Rasmusen byl po celý svůj život nachýlen k zbabělosti, pokud šlo o vodu, nyní však třímal neklidné kormidlo s odhodlanou tváří, s čelistmi pevně sevřenými. Jeho tisíc tuctů bylo zde ve člunu před jeho očima bezpečně uloženo pod zavazadly obou dopisovatelů a před jeho zraky objevil se jaksi jeho malý domek, zatížený nyní dluhem tisíce dolarů.

Byl hlodavý mráz. Chvillemi odložil do člunu veslo, jímž kormidloval; vzal jiné, zatímco jeho pocestní otloukali led z odloženého. Kam jen voda dopadla, proměnila se ihned v led a konec plachetního ráhna, stápějící se chvillemi ve vodě, byl brzo zraněn rampouchy. *Alma* plahočila se vysokými vlnami, až její spáry počaly se uvolňovati, propouštějící vodu, avšak místo čerpání oba dopisovatelé otloukali led, vyhazující jej přes palubu. Nebylo času k pohovu. Divoký závod se zimou počal a čluny hnaly se kupředu se zoufalým úsilím.

„Nemůžeme se zastavit, chceme-li spasiti své duše,“ jektal jeden z dopisovatelů zimou, ne strachem.

„Pravda! Držte ji jen uprostřed, brachu!“ povzbuzoval druhý.

Rasmusen odpověděl přiblblým pošklebkem.

Příkré břehy byly zkropeny pěnou a i uprostřed jezera jediná naděje byla držeti člun tak, aby nebyl vydán napospas dorážejícím vlnám. Dolní plachta musila býti odstraněna a odplavala. Tu a tam mívají čluny rozbité mezi skalisky a jednou spatřili na okraji příboje člun tak tak se již potápějící. Malá lodice za nimi, se dvěma muži, se překotila a obrátila dnem nahoru.

„Jen dejte pozor, starý brachu,“ volal dopisovatel, jektaje zuby.

Rasmusen se zašklebil a sevřel tím pevněji rukojeť vesla ve své rozbolavělé ruce. Dvacetkrát vlna narazivši prudce na velkou hranatou

zád' *Almy*, vyšinula ji z polohy tak, že zadní konec plachty splihl a po každé, avšak pouze napětím všech sil, dal jí opět pravý směr. Jeho pošklebek při tom strnul tak, že oba dopisovatelé byli znepokojeni, hledíce na něho.

Řítily se právě kolem osamělého skaliska, nějakých sto sáhů od břehu. Z jeho vrcholku, oplachovaného vlnami, nějaký muž divoce křičel, přehlušuje na okamžik svým hlasem bouři. V nejbližším okamžiku *Alma* byla však již dále a skalisko mizelo jako tmavá skvrna v rozpěněných vlnách.

„To dodá Yankejščikov! Kde je plavec?“ houkl jeden z pocestných.

Rasmusen vrhl pohled přes rameno na černou plachtu. Viděl ji, jak se vynořila ze šedé mlhy na návětrné straně a po nějakou hodinu viděl ji chvílemi, jak roste. Námořník patrně napravil škody a snažil se nyní dohnati, co promeškal.

„Hled'te, jak se blíží!“

Oba pocestní přestali otloukati led a pozorovali ho. Dvacet mil Bennettova jezera bylo za nimi – dosti místa pro jezero, aby mohlo metati hory svých vln k obloze. Stápěje a vznášeje se jako bůh bouře, námořník hnál se kolem nich. Zdálo se, jako by jeho ohromná plachta vyrvala vždy člun z klepet vln, jako by jej v pravém slova smyslu vytrhla z vody, aby jej opět pustila s rachotem do zejících pastí.

„Moře ho nikdy nepohl'tí!“

„Potopí se však sám svou přídí!“

Ještě co takto mluvili, velká plachta zmizela jim z dohledu za hřbetem ohromné vlny. Druhá vlna přehnala se tím místem a za ní třetí, avšak člun se již neobjevil. *Alma* řítily se kolem toho místa. Viděli trochu trosek vesel a beden. Nějaká ruka se vynořila a pak kostnatá hlava nad hladinu na dvacet sáhů dále.

Na chvíli nastalo ticho. Když se objevil konec jezera, počaly vlny dorážeti na člun s takou úpornou silou, že dopisovatelé přestali otloukati led, vylévajíce raději kbelíky vodu z lodice. Avšak ani to nepostačilo a po hlučné rozmluvě s Rasmusenem chopili se zavazadel. Mouka, slanina, boby, příkrývky, kamna na vaření, lana, nářadí, vše, co jim přišlo

pod ruku, letělo přes palubu, člun to ihned poznal, přijímal méně vody a vynořil se více z vln.

„To stačí,“ zvolal Rasmusen přísně, když se chtěli chopiti vrchních beden s vejci.

„U čerta!“ odvětil jektající divoče. Mimo své zápisníky, filmy a fotografické přístroje obětovali již celou svou výzbroj. Naklonil se, uchopil jednu z beden a snažil se vytáhnouti ji zpod řemenů, jimiž byla přivázána.

„Nechte toho, nechte toho, pravím!“

Rasmusenovi se podařilo vytáhnouti revolver, a přitisknuv k tělu rukojeť vesla, jímž kormidloval, namířil svou zbraň. Dopisovatel postavil se na příčnou lavičku, balancuje ze strany na stranu, s tváří znetvořenou pohrůzkou a hněvem, neschopným slov.

„Můj ty Bbože!“

Tak vykřikl jeho druh a vrhl se tváří dolů na dno člunu. *Alma*, zatímco Rasmusen rozdělil svou pozornost, byla uchváčena ohromnou spoustou vody a otočila se. Zadní konec plachty se nadmul, plachta náhle zplihla a přesmykla se a ráhno, přemetnuvši se s hroznou silou přes člun, srazilo hněvivého dopisovatele přes palubu, přerazivši mu vaz. Stožár a plachta zmizely za ním. Vlny počaly se valiti do člunu vyšinu-tého z polohy a Rasmusen přiskočil ke džberům na vylévání vody.

Několik člunů přehnal se kolem nich v následující půlhodině – malé čluny, čluny velikosti jejich lodice, čluny poděšené, neschopné podniknouti něco a řítící se pouze zběsile kupředu. Pak desítitunová bárka, bezprostřední pohrůžka zkázy, zabočila do návětrí a hnala se na ně.

„Zadržte! Zadržte!“ úpěl Rasmusen.

Avšak jeho nízká lodice narazila na těžkou bárku a zbývající dopisovatel vyšplhal se na palubu. Rasmusen vrhl se jako kočka přes své bedny vajec na před' *Almy*, snaže se svými ztuhlými prsty připoutati vlečné lano.

„Vylez nahoru!“ ječel na něho nějaký muž se zrzavými licousy.

„Mám zde tisíc tuctů vajec,“ houkl v odpověď. „Vezměte mne do vleku! Zaplatím vám!“

„Vylez nahoru!“ ječeli sborem.

Velká vlna rozbila se před nimi, převalila se přes palubu bárky a zpola zatopila *Almu*. Muži odrazili, klnouce mu a běžíce ke své plachtě. Rasmusen klnul jim zpět a počal vylévati vodu ze svého člunu. Stožár a plachta, jako mořská kotva, připoutány dosud provazci, držely příď člunu po větru, a poskytly mu tak příležitost vyčerpati vodu.

Za tři hodiny nato, zmámen, vyčerpán, ztuhlý, blekotaje jako šílenec, avšak stále ještě čerpaje, přistál u zledovatělého břehu blíže Přechodu karibu. Dva muži, vládní kurýr a míšenec cestovatel, vytáhli ho z příboje, zachránili jeho náklad a pomohli mu vytáhnouti člun na břeh. Plavili se ve svém člunu a nyní poskytli mu přístřeší na noc ve svém nuceném tábořišti. Druhého dne vydali se na další cestu, on však se rozhodl zůstat u svých vajec. A od té chvíle jméno a pověst muže s tisícem tuctů vajec počala se šířiti krajem. Kovkopové, dostavší se kupředu před zamrznutím, donesli zprávu o jeho příchodu. Šediví starousedlíci ze Čtyřiceti mil a z Polárního Města, otrlí muži se ztuhlými čelistmi a se žaludky zmozolnatělými stálým požíváním bobů, vyvolávali ve své paměti sny o kuřatech – při vyslovení jeho jména. Dyea a Skaguay počaly se zajímati o jeho jsoucnost a vypyťovaly se na postup jeho cesty všech, kdož překročili průsmyk, zatímco Dawson – Dawson, plný zlata, ale bez omelet – hladověl a trpěl, číhaje na každé slovo nahodilého příchozího o něm.

O tom všem Rasmusen nevěděl však nic. Druhého dne po ztroskotání vyspravil *Almu* a vyrazil. Krutý východní vítr vanul proti němu od Tagishe, on však nasadil svá vesla a pustil se mužně kupředu, ačkoli polovinu času byl unášen zpět, otloukaje led z lopatek vesel. Jak tomu v té končině obyčejně bývá, byl zahnán ku břehu u Větrného ramene, třikrát viděl ho Tagish vrženého na břeh a Bahnité jezero zadrželo ho, zamrznuvši úplně. *Alma* byla sevřena a drcena plovoucí tříští, vejce zůstaly však bez pohromy. Dopravil je na dvě míle daleko přes led na břeh, kde vystavil kolnu, jež stála tam ještě po léta a byla ukazována muži, kteří znali tento příběh.

Přes pět set mil zamrzlé plochy rozkládalo se mezi ním a Dawsonem a vodní cesta byla uzavřena. Avšak Rasmusen se zvláštním, strnulým výrazem na své tváři, pustil se zpět k jezerům pěšky. Co vytrpěl na této osamělé pouti, nemaje naprosto nic než jednu jedinou příkrývku, sekeru a hrst bobů, není obyčejným smrtelníkům dáno zvědět. Pouze ten, kdo byl zastižen sněhovou bouří v Chilkootu, a pak vrátivší se arktičtí dobrodruzi dovedou to pochopiti. Stačí, že dva z jeho prstů na noze zůstaly u ranhojiče v Ovčím táboře. On však stál na svých nohou a myl nádobí v kuchyni *Pawony* u Pugetova zálivu, odkud pak plavil se s nákladem uhlí na P. S. člunu do San Franciska.

Byl to zchátralý, zubožený muž, jenž kulhal po lesknoucí se podlaze kanceláře, do níž vstoupil, uzavíraje v bance druhou zápůjčku na svůj domek. Jeho vpadlé tváře prozrazovaly se samy jeho rozčuchaným vousem a oči jako by se uchýlily do hlubokých důlků, kde planuly chladným leskem. Ruce měl zkornatělé nepohodou a těžkou prací, nehdy pak byly vroubeny ztvrdlou špínou a uhelným prachem. Mluvil zmateně o vejcích a ledové tříšti, vichřicích a rozbouřených vlnách, když však odepřeli poskytnouti mu více než druhý tisíc, jeho řeč stala se nesouvislou, zabývajíc se hlavně cenou psů a potravy pro psy a pak takovými věcmi, jako jsou sněžnice a mokašiny a zimní cesta sněhem. Povolili mu patnáct set, což bylo více, než jeho domek zajišťoval, a on dýchal volněji, když naškrábal svůj podpis a vyšel ze dveří.

Za čtrnáct dní nato přestoupil Chilkootský průsmyk se třemi saněmi a s pěti psy u každých saní. Jedno spřežení vedl sám, jeho dva indiáni řídili pak druhé dvě. U Bahnitého jezera otevřeli zásobárnu a naložili zboží. Nebylo však cesty. Byl prvním, kdo se chtěl vydati přes led, a připadl mu úkol ušlapati sněh a plahočiti se po drsné ploše zamrzlé řeky. Pozoroval často za sebou kouř táborového ohně vinouti se vzhůru klidným ovzduším a divil se, proč ti lidé nesnažili se předstihnouti ho. Neboť byl cizincem v této zemi a nerozuměl tomu. A rovněž nerozuměl svým indiánům, když se pokoušeli vysvětliti mu to. Vykládali si to jako svévolné utlačování, když se však vzepřeli a odepřeli zrána opustiti tábor, přinutil je k práci svou bambitkou.

Když se pod ním prolomil ledový můstek blíže Bílého koně a omrzla mu noha, rozněžněná ještě a přecitlivělá následkem předchozí omrzliny, indiáni očekávali, že ulehne. On však obětoval jednu příkrývku a maje nohu vpravenu do ohromného mokasínu, širokou jako džber na vodu, pokračoval v cestě u svých předních saní. Tam byla nejhorší práce a obdivovali ho, ačkoli po straně klepali si kotníkem na čelo a kroutili významně hlavou. Jedné noci pokusili se utéci mu, avšak praskot jeho bambitky přivedl je zpět, mručící, ale přesvědčené. Načež, ježto to byli pouze divocí chilkootští muži, sestrčili hlavy dohromady a domluvili se, že ho zabijí; on však spal jako kočka, a ať spal, nebo bděl, nenaskytlo se jim k tomu příležitosti. Často pokoušeli se vyložiti mu význam kouře, vystupujícího za jejich zády, on však nedovedl porozuměti jim a byl vůči nim tím podezřavějším. Když pak byli nevrli a počali se vzpouzeti, dovedl vždy namířiti jim mezi oči a zchladiti jejich rozpálené duše pohledem na připravený revolver.

A tak to šlo – se vzpouzejícími se lidmi, divokými psy a cestou, zkrušující srdce. Musil zápasiti o to, aby muži při něm zůstali, musil zápasiti, aby udržel psy v dostatečné vzdálenosti od vajec, musil zápasiti s ledem, mrazem a bolestí své nohy, která nechtěla se hojiti. Jakmile se utvořila nová pokožka, byla ihned opět spálena a rozhodána mrazem tak, že utvořila se otevřená rána, do níž mohl téměř vložit pěst. Zrána, když poprvé vždy se postavil na nohu celou váhou, v hlavě se mu ztmělo a byl by téměř omdlel bolestí, později za dne však obyčejně bolest otupěla, aby počala znova, když zalezl do svých příkrývek, snaže se usnouti. On však, bývalý příručí, zvyklý seděti po celé dny u svého stolu, pracoval, až indiáni byli vyčerpáni, a pracoval dokonce úporněji než jeho psi. Jak těžce pracoval, jak zkoušel, ani sám nevěděl. Byl mužem myšlenky a nyní, když myšlenka se dostavila, ovládla ho úplně. V popředí jeho vědomí byl Dawson, v pozadí jeho tisíc tuctů vajec, mezi těmito dvěma body potáčelo se jeho vlastní já, snažící se stále sblížit je v jeden jediný, zářící bod. Tímto zlatým bodem bylo pět tisíc dolarů, výsledek jeho myšlenky a východisko k tomu, k čemu ho snad povede nějaká nová myšlenka. Ostatně byl pouhým automatem. Nebyl si vě-

dom ostatních věcí, vida je pouze jakoby nějakým matným sklem a nevěnuje jim své pozornosti. Práci svých rukou konal s důmyslem pouhého stroje a podobně práci svého mozku. A tak výraz jeho tváře stával se stále strnulejším, až i indiáni byli jím znepokojeni, postrašeni, žasnouce nad tímto podivným bělochem, který učinil z nich otroky a nutil je do práce s takovou šílenou úporností.

Pak to prasklo na jezeře Le Barge, kde mráz vzdušných dálav vrhl se na temeno planety a jeho síla dosahovala šedesáti a několika stupňů pod nulou. Zde pracuje s volnými ústy, aby mohl volněji dýchat, zchládl si plíce a po zbývající dobu své pouti byl trápen suchým, bodavým kašlem, zejména dráždivým v kouři táborového ohně nebo při námaze nezvyklé práce. Na řece Třiceti mil našel více volné vody, překlenuté pochybnými ledovými můstky a lemované pobřežním ledem, úskočným a nejistým. Na pobřežní led nebylo možno spolehnouti se, on však se ho odvážil, nerozmýšleje se, s revolverem v ruce, když jeho průvodčí se vzpouzeli. Na ledových mostech však, pokrytých sněhem, bylo lze použití ochranných prostředků. Přecházeli je na svých sněžnicích, držíce v rukou napříč dlouhé tyče, jimiž by uvázli v případě nehody. Jakmile je jednou přešli, zavolali psy, aby je následovali. A na takovém mostě, kde nedostatek spojení ledu uprostřed byl maskován sněhem, jeden z indiánů setkal se se svým koncem. Propadl se tak lehce a rychle jako nůž řídkou smetanou a proud smetl ho z dohledu pod ledovou plochu.

Téže noci uprchl jeho soudruh v bledém svitu měsíce, zatímco Rasmusen marně rušil ticho svým revolverem – jímž zacházel s větší rychlostí než obratností. O šestatřicet hodin později dostihl indián policejního tábora u Velkého lososa.

„On – on – on, divný muž – jak tomu říkáte – on ztratil hlavu,“ vykládal užaslému kapitánu. „Co? Ano, on potrhlý, velice potrhlý člověk. Vejce, vejce, stále jen vejce – savvy? Přijde také.“

Bylo to o několik dní dříve, než Rasmusen se dostavil, maje všechny tři saně svázané dohromady a všechny psy v jednom spřežení. Bylo to nepřiléhavé, a kde cesta nebyla schůdná, musil převážeti jednu saně po

druhých, ačkoli většinou se mu podařilo herkulským namáháním převézt všechny na jednu záplež. Zdálo se, že jím nepohnulo, když policajní kapitán mu sdělil, že jeho indián dostihl již výšin před Dawsonem a že v té době je asi v polovině cesty mezi Selkirkem a Stewartem. A rovněž nejevil více zájmu, když mu bylo řečeno, že policie razila cestu až k Pelly, neboť dospěl již k fatalistické odevzdanosti všemu, ať dobremu, ať špatnému. Když mu však řekli, že Dawson je v drápech hladu, usmál se, vrhl postroje na své psy a vyrazil.

Teprve na své nejbližší zastávce vystihl ono tajemství táborových ohňů. Následkem zprávy u Velkého lososa, že cesta je ražena až k Pelly, nebylo již nadále třeba, aby kouř prodléval a zůstával stále za jeho zády, a Rasmusen choule se u svého osamělého ohně, viděl pestrou řadu saní jeti kolem. Nejprve přišel kurýr a míšenec, kteří ho vytáhli z Bennetova jezera, pak poštovní poslové pro Polární Město, dvoje saně a pak smíšená družina příchozích do Klondyku. Psi i muži byli svěží a tuční, kdežto Rasmusen a jeho zvířata byli vychrtlí a zmoření na kost a kůži. Ti, kdož byli dříve pozadu, byli na cestě vždy jen jeden den ve třech, odpočívající a uchovávající si své síly na dobu, až dospějí k místu, odkud cesta bude již ražena a po níž mohou se pak plnou rychlostí hnáti kupředu, kdežto on plahočil se den ze dne, klopýtaje kupředu, unavuje a kaze své psy a připravuje je o jejich chuť a odvahu.

Pokud jeho osoby se týče, byl nezlomný. Děkovali mu vlídně za jeho námahu v jejich prospěch ti tuční, svěží muži – děkovali mu vlídně, s pošklebky a škodolibým smíchem – a nyní, když pochopil, neodpovídal. Nechoval ani skryté trpkosti. Nepadalo to na váhu. Myšlenka – fakt, tající se za myšlenkou – zůstal nezměněn. On zde byl a jeho tisíc tuctů také – a tam byl Dawson; problém se nezměnil.

U Malého lososa psi, ježto měl pro ně málo potravy, vrhli se na jeho vlastní zásoby a od té chvíle až do Selkirku byl živ o bobech – hrubých, hnědých bobech, velkých bobech, silně výživných, tlačících ho v žaludku a působících mu obtíže v každých dvou hodinách. Avšak jednatel v Selkirku měl oznámení na dveřích stanice, že ježto již po dvě léta žádný parník neproplul nahoru Yukonem, nemůže dáti potravin za

žádnou cenu. Nabídl se však vyměnit mouku, a sice číšku mouky za každé vejce. Rasmusen však zavrtěl hlavou a pustil se dále. Za stanicí podařilo se mu koupiti zmrzlou koňskou kůži pro psy. Chilkootští dobytkáři zabili koně, vnitřnosti pak a odpadky byly indiány uschovány. Žvýkal kůži sám, ale chlupy vnikly mu do ran v ústech, působíce mu bolest, jíž nemohl snést.

Zde v Selkirku setkal se s předchůdci hladového průvodu z Dawsonu, a odtud pak po celé cestě plížili se – příšerný zástup. „Není potravin!“ zněla jejich píseň. „Všichni je schovávají čekajíce, až ceny na jaře vystoupí.“ „Mouka za půl druhu dolaru libra a není prodavačů.“

„Vejce?“ odpověděl jeden z nich. „Dolar za kus, ale není jich tam.“

Rasmusen provedl rychle výpočet. „Dvanáct tisíc dolarů,“ řekl nahlas.

„Co?“ tázal se muž.

„Nic,“ odvětil a popohnal psy kupředu.

Když dospěl k řece Stewartu, sedmdesát mil před Dawsonem, pět z jeho psů zahynulo a zbývající klesali v kolejích. On sám zapřáhl se a táhl se zbytkem svých sil. Avšak i tak doplazil se sotva dále než deset mil za den. Jeho lícní kosti a nos, hlodané mrazem stále a stále, proměnily se v odporne, krvavé rány. Palec, oddělený od ostatních prstů ojí saní, namrzl taktéž a působil mu prudkou bolest. Jeho noha vězela dosud svázána v ohromném mokasínu a zvláštní bolesti v ní počaly ho nyní nesnesitelně mučiti. V šedesáti mílích dojedl poslední boby, které si již po nějaký čas odměřoval, odpíral však stále ještě úporně dotknouti se vajec. Nemohl si ve své mysli srovnati, že by k tomu byl oprávněn, a potácel se a klesal cestou k Indiánské řece. Zde čerstvě zabítý los a štědrý starousedlík kovkop dával jemu i jeho psům nových sil a u Ainslie cítil, že se mu dostalo odplaty za všechno jeho utrpení, když tlupa uprchlíků, vyrazivších z Dawsonu před pěti hodinami, ho ujistila, že může dostati dolar a čtvrt za každé vejce, kolik jich jen má.

Vystoupil na příkrý břeh u dawsonských baráků s tlukoucím srdcem a chvějícími se koleny. Psi byli tak slabí, že musil jim popřáti odpočinku a čekaje opřel se znaveně o ojí saní. Nějaký muž, neobyčejně slušně vy-

padající, přiloudal se k němu ve velkém medvědím kožichu. Pohlédl na Rasmusena zvědavě, pak se zastavil a přelétl pátravým pohledem psy a troje spřažené saně.

„Co máte?“ tázal se.

„Vejde,“ Rasmusen odvětil chraplavě, sotva mocen zesíliti svůj hlas nad pouhý šepot.

„Vejde! Hola! Sláva!“ Vyskočil do vzduchu, poskakoval a točil se jako šílenec a ukončil půl tuctem kroků válečného tance. „Co pravíte – vesměs vejce?“

„Ano, vesměs vejce.“

„Povídám, jistě jste ten vaječný muž.“ Obešel ho a prohlížel Rasmusena z druhé strany. „Povídám, nejste vy ten vaječný muž?“

Rasmusen nevěděl, myslil však, že ano, a muž se poněkud uklidnil.

„Kolik počítáte, že za ně dostanete?“ tázal se opatrně.

Rasmusen nabyl odvahy. „Půl druhého dolaru,“ řekl.

„Smluveno,“ muž opáčil ochotně. „Dejte mi tucet.“

„Myslím – myslím půl druhého dolaru za kus,“ Rasmusen váhavě vysvětloval.

„Nu ovšem, vždyť jsem to slyšel. Udělejme to na dva tucty. Zde je prach.“

Muž vytáhl pytlík zlata velikosti malé jitrnice a zaklepal jím nedbale o oj saní. Rasmusen pocítil zvláštní chvění v žaludku, lechtání ve svých nozdrách a téměř nepřekonatelnou touhu sednouti si zde a křičeti. Avšak zvědavý zástup počal se kupiti kolem nich a druh po druhu počal se dožadovati vajec. Neměl při sobě váhy, avšak muž v medvědím kožichu vytáhl nějaké a závazně odvažoval prach, zatímco Rasmusen vydával zboží. Brzo nastala tlačénice, druh druhá hleděl předejít, odstrčit, a to s křikem a lomozem. Všichni chtěli kupovati a každý chtěl býti obsloužen první. Když rozčilení rostlo, Rasmusen ochladl. Tak to nepůjde. Jistě v tom něco je, že tak horlivě a chtivě kupují. Moudřejší by bylo, kdyby si dříve odpočinul a vyšetřil stav trhu. Snad vejce mají cenu dvou dolarů za kus. Na každý způsob, jakmile bude zase prodávati, je jist, že to bude nejméně za půl druhého dolaru.

„Dosti!“ zvolal, když byly prodány asi dvě stovky. „Už nic více. Mám toho dost. Musím si dříve najít nějaký pokojík a pak můžete ke mně přijít.“

Zástup počal reptati, avšak muž v medvědíh kožichu to schválil, čtyřadvacet zmrzlých vajec chrastilo mu v jeho objemných kapsách a nedbal toho, zda ostatní obyvatelé města jedli, čili nic. Mimoto mohl pozorovati, že Rasmusen již sotva stojí na nohou.

„Pokoj najdete právě za rohem v Monte Carlu,“ řekl mu, „je tam v okně láhev sodovky. Není to můj domek, ale mám jej pod dohledem. Nájemné je deset za den a je za ty peníze laciný. Nastěhujte se tam přímo a navštívím vás později. Nezapomeňte, okno s lahví sodovky.“

„Tra-la-laa!“ volal na něho o chvílku později. „Půjdu nyní na kopec a budu jísti vejce a snít o svém domovu.“

Na cestě k domovu Rasmusen si vzpomněl, že má hlad, a koupil si malou zásobu potravin ve skladě N. A. T. & T. – a také beefsteak v řeznickém krámu a sušeného lososa pro psy. Našel domek beze vší obtíže a nechal psy v postrojích, zatímco rozdělával oheň a postavil na kávu.

„Půldruhého dolaru za kus – tisíc tuctů – osmnáct tisíc dolarů!“ počítal, mruče sám k sobě opět a opět, zabývá se svou prací.

Právě když hodil řízek na pánev, dveře se otevřely. Obrátil se. Byl to muž v medvědíh kožichu. Zdálo se, že přichází s určitým záměrem, za nějakou vyslovenou záležitostí, sotva však pohlédl na Rasmusena, objevil se na jeho tváři rozpačitý výraz.

„Povídám – ano, chci vám říci –“ počal, pak umlkl.

Rasmusen uvažoval o tom, zda snad chce již nájemné.

„Povídám, proklatě, víte, ta vejce jsou zkažena.“

Rasmusen se zapotácel. Měl pocit, jako by mu někdo zasadil ohromující ránu mezi oči. Stěny chatrče se počaly kloniti a točiti. Natáhl ruku, chtěje se opřít, a spočinul s ní na kamnech. Prudká bolest a pach spáleného masa přivedly ho opět k vědomí.

„Vidím,“ řekl zvolna, hmataje do kapsy pro svůj sáček. „Chcete patrně zpět své peníze.“

„Nejde o peníze,“ muž řekl, „ale nemáte nějakých vajec dobrých?“
Rasmusen zavrtěl hlavou. „Lépe, vezmete-li si své peníze.“

Muž však odmítl a obrátil se. „Vrátím se,“ řekl, „až prohlédnete své zboží a smluvíme se pak.“

Rasmusen přivalil do světnice špalek na sekání a přinesl vejce. Počínal si při tom naprosto chladnokrevně. Vzal ruční sekeru a jedno vejce po druhém rozsekával na polovici. Prohlédl pak pozorně tyto polovice a nechal je spadnouti na zem. Zpočátku bral na zkoušku vejce z různých beden, pak rozmysliv se, vyprázdnil úplně jednu bednu po druhé. Hromada na podlaze byla stále větší. Káva překypěla a dým spáleného řízku naplnil světnici. Rasmusen sekal úporně a jednotvárně, až byl hotov s poslední bednou.

Někdo zaklepal na dveře, zaklepal ještě jednou a vstoupil.

„To je pěkná věc!“ zvolal, pak umlkl a rozhlédl se světnicí.

Rozbitá vejce počala táti v horku rozpálených kamen a odporný zápach byl stále silnější.

„Stalo se to asi na parníku,“ hádal.

Rasmusen pohlédl na něho dlouhým, prázdným pohledem.

„Jsem Murray, Velký Jim Murray, každý mne tu zná,“ pokračoval cizinec. „Právě jsem doslechl, že vaše vejce se zkazila, a nabízím vám za ně dvě stovky, jak to stojí a leží. Nejsou tak dobrá jako losos, ale pro psy se stále ještě dobře hodí.“

Zdálo se, že Rasmusen zkameněl. Ani sebou nepohnul. „Jděte k čertu!“ řekl chladně.

„Rozmyslete si to jen. Domýšlím se, že to je slušná cena za takový neřád a je to lepší než nic. Dvě stovky. Co říkáte?“

„Jděte k čertu,“ Rasmusen opakoval tiše, „a jděte odtud.“

Murray otevřel všecek postrašen ústa a odcházel opatrně, pozpátku, s očima upřenýma na tvář druhého.

Rasmusen ho následoval ven a odvázal psy. Předhodil jim celého koupeného lososa a svinul si do ruky řemen ze saní. Pak vstoupil opět do světnice, zastrčiv za sebou závoru. Dým ze spáleného řízku pálił ho do očí. Vystoupil na pryčnu, přehodil řemen přes stropní trám a od-

měřoval svými zraky výšku. Patrně nebyl uspokojen, neboť postavil židli na pryčnu a vylezl na židli. Vzal klíčku na konci řemenu a provlékl jí hlavu. Přivázal druhý konec a pak odkopl pod sebou židli.

Mužská věrnost

„Řeknu vám, co uděláme, nechť to rozhodnou kostky.“

„Souhlasím,“ řekl jeho druh, obraceje se při tom k indiánovi, spravujícímu sněžnice v koutě chaty. „Vy, Billebedame, doběhněte dolů do Olesonova baráku, buďte tak hodný, a řekněte mu, že bychom si rádi vypůjčili jeho kostky.“

Tato neočekávaná žádost uprostřed porady o mzdě, dříví a potravě, překvapila Billebedama. Mimoto bylo časně zrána a nepoznal dosud nikdy bělochů rázu Pentfieldova a Hutchinsonova, kteří by hráli kostky, dokud denní práce není hotova. Jeho tvář byla však lhostejnou, jak má býti tvář yukonského indiána, natáhl své zimní rukavice a vyšel ze dveří.

Ač bylo již osm hodin, bylo venku stále ještě tma a chata byla osvětlena lojovou svíčkou, zastrčenou v hrdle prázdné lahve od whisky. Ta stála na stole z jedlových prken, uprostřed pohozených tam špinavých cínových talířů. Lůž z nesčetných svíček skapal na dlouhé hrdlo lahve a ztvrdl v jakýsi ledovec. Malá světlice, vyplňující celou chatu, byla právě tak v nepořádku jako stůl; na druhém konci u zdi byly dvě pryčny, jedna nad druhou s pokrývkami ještě přehrnutými, právě jak ti dva muži z nich ráno vylezli.

Lawrence Pentfield a Corry Hutchinson byli milionáři, ač dle toho nevypadali. Nebylo při nich nic nezvyklého a mohli sloužit za vzorek jako dva krásné exempláře drvoštěpů v kterémkoli michiganském táboře. Avšak venku, ve tmě, kde jámy zely v zemi, bylo mnoho mužů zaměstnáno vyvážáním hlíny a štěrku a zlata ze dna těch jam, kde jiní muži dostávali patnáct dolarů denně za to, že je dobývali ze skály. Každého dne bylo za tisíce dolarů zlata dobyto ze skalního ložiska a vyvezeno na povrch, a to vše náleželo Pentfieldovi a Hutchinsonovi, patřícím mezi nejbohatší zlaté krále v Bonanze.

Pentfield přerušil mlčení, nastavší po Billebedamově odchodu, nakupiv špinavé talíře ještě výše na stůl a bubnuje svými kotníky čepobití na uprázdněné ploše. Hutchinson zhasil čadící svíčku a zamyšlen otíral saze z knotu mezi svým palcem a ukazovákem.

„Při sám bůh, jak bych si přál, kdybychom mohli jít oba!“ zvolal náhle. „Tím by se to vše rozřešilo.“

Pentfield pohlédl na něho mrzutě.

„Kdyby nebylo vaší prokleté tvrdohlavosti, rozřešilo by se to snadno. Vše, čeho je třeba jest, abyste vstal a šel. Já bych to zde zatím opatřil a příštího roku šel bych opět já.“

„Proč já bych měl jít? Na mne tam nikdo nečeká.“

„Vaši lidé,“ Pentfield přerušil ho nevrle.

„Právě tak jako vás,“ Hutchinson pokračoval „Děvče myslím a vy to víte.“

Pentfield pokrčil zasmušile rameny. „Ta může počkati, tuším.“

„Čeká však již dvě léta.“

„A třetím nezestárne ještě tak, abych jí nepoznal.“

„To budou tři léta. Pomyslete jen, starý brachu, tři léta na konci světa, v tom prokletém, zapomenutém koutě.“ Hutchinson pohodil rukou s téměř výmluvným vzdechem.

Byl o několik let mladší svého společníka, ne více než šestadvacet, a v jeho tváři zračila se jistá roztouženost, objevující se na tváři mužů toužících marně po tom, co jim bylo dlouho odpíráno. Táž roztouženost zračila se také na tváři Pentfieldově a jeho vzdech byl výmluvný způsobem, jak on pokrčil svým ramenem.

„Zdalo se mi dnes v noci, že jsem byl u Zinkanda,“ řekl. „Hudba hrála, sklenice zvonily, hlasy bzučely, ženy se smály a já jsem si poručil vejce – ano, pane, vejce smažená a vařená a zadělávaná a míchaná a vůbec všeho druhu a způsobu a polykal jsem je tak rychle, jak mi je jen předkládali.“

„Já bych si poručil salát a zeleninu,“ Hutchinson posuzoval hladově, „s velkým, krásným řízkem a mladými cibulkami a ředkvičkou, takovou, že to chrupe, když do ní kousneme.“

„Byl bych si to asi také objednal po těch vejcích, tuším, kdybych se nebyl probudil,“ odpověděl Pentfield.

Zdvihl ze země banjo, nesoucí stopy mnohých cest, a uhodil několik nahodilých tonů. Hutchinson sebou trhl a vzdychl zhluboka.

„Nechte toho!“ vybuchl s náhlou zuřivostí, když druhý počal hrát veselou píseň. „Přivádí mne to k šílenství. Nesnesu toho.“

Pentfield odhodil banjo na pryčnu a přednášel:

„Slyš mne tlachati, co ani nejslabší nechce
přiznati, jsem vzpomínka a mučitel –
jsem město! Jsem vše, co jsi kdy viděl
ve večerním úboru.“

Jeho druh se schoulil na svém místě a svěsil hlavu dolů na stůl. Pentfield počal opět bubnovati monotónně na stůl svými kotníky. Hlasité prasknutí směrem od dveří upoutalo jeho pozornost. Mráz dobýval se dovnitř v podobě bílého povlaku na dveřích a Pentfield počal bzučeti:

„Stáda jsou v ohradě, větve jsou již holé,
losos se vrací k moři;
ach, krásko má, kéž mohlo by někde
bydliti s tebou srdce mé.“

Opět nastalo ticho a nebylo přerušeno, až teprve když Billebedam se vrátil a hodil pouzdro s kostkami na stůl.

„Velký mráz,“ řekl. „On Oleson mluvil se mnou, on řekl, Yukon zamrzl dnes v noci.“

„Slyšte, starý brachu!“ Pentfield zvolal, klepaje Hutchinsonovi na rameno. „Kdo vyhraje, může nastoupiti cestu do toho božího kraje zítra ráno v tuto dobu.“

Zdvihl pouzdro, chrastě živě kostkami.

„Co to bude?“

„Poker s pěti kostkami sekvence,“ Hutchinson odvětil. „Začněte a vyložte je.“

Pentfield smetl talíře ze stolu, až zazvonily, a vrhl pět kostek. Oba hleděli dychtivě. Vrh byl bez páru, nejvýše pět očí.

„Mrtvý hod!“ vzdychl Pentfield.

Rozmýšleje se dlouho, Pentfield sebral všech pět kostek a vložil je do koflíku.

„Na vašem místě byl bych hrál na pětku,“ Hutchinson mínil.

„Ne, nehrál byste, uvidíte-li toto zde,“ Pentfield odvětil, vysypav kostky.

Opět nebylo páru a tentokrát byly v řadě od dvou do šesti.

„Druhý mrtvý!“ vzdychl. „Nemusíte je ani míchat, Corry. Nemůžete prohrát.“

Druhý sebral kostky beze slova, zatřásl s nimi, vysypal je na stůl obratným pohybem ruky a viděl, že taktéž má mrtvý hod nejvýše se šestkou.

„Právě tak jako vy, ovšem, ale teď uděláme něco lepšího,“ řekl, sebrav čtyři z nich, hraje na šestku. „A zde je, co vás dorazí.“

Avšak byla to dvojka, trojka, čtyřka a pětku – opět mrtvý vrh, ani lepší, ani horší než Pentfieldův.

Hutchinson si vzdychl.

„Nestane se ani jednou v milionu případů,“ řekl.

„Ani v milionu životů,“ Pentfield dodal, sebrav kostky a vrhnuv je opět rychle. Objevily se tři pětky a po dlouhých okolcích byl odměněn čtvrtou na druhý vrh. Zdálo se, že Hutchinson ztratil svou poslední naději.

Avšak tři šestky se obrátily na jeho první vrh. V očích druhého objevila se silná pochybnost, kdežto do jeho zraků vrátila se opět naděje. Měl ještě jeden vrh. Ještě jednu šestku a vydá se na pouť přes led a přes slanou vodu a do Států.

Zamíchal kostkami v koflíku, dělal, jako by je již chtěl vrhnouti, váhal a zamíchal s nimi opět.

„Nuže! Nuže! Nehrajte si s tím do večera!“ Pentfield zvolal ostře, zatímže nehty do stolu, tak mocné bylo napětí, jež snažil se ovládnouti.

Kostky se vykutálely a jejich oči setkaly se s obrácenou šestkou. Oba muži seděli, zírající na ni. Nastala dlouhá pomlčka. Hutchinson vrhl kradmo pohled na svého společníka, který ještě kradměji jej postihl a našpulil rty na znamení, jak je mu to lhostejno.

Hutchinson se zasmál, vstávaje od stolu. Byl to nervózní, neklidný smích. Byl to případ, kde výhra byla nepříjemnější než prohra. Kráčel k svému společníku, který se však k němu divoce obrátil.

„Nyní však mlčte, Corry! Víím všechno, co chcete říci – že tu raději zůstanete a necháte jít mne a tak dále; neříkejte toho tedy. Máte v Detroitu své lidi, jež byste rád viděl, a to stačí. Ostatně můžete pro mne vyřídit totéž, co jsem chtěl vyřídit sám, kdyby bylo došlo na mne.“

„A to jest –?“

Pentfield četl zbytek otázky v očích svého společníka a odvětil:

„Ano, právě totéž. Můžete mi ji přivésti. Jediný rozdíl bude, že svatba konati se bude v Dawsonu, místo v San Francisku.“

„Ale u všech všudy,“ Corry Hutchinson namítal, „jak jen vám ji mám přivésti? Nejsme přece bratr a sestra, dosud nikdy jsem se s ní nesetkal a víte, nehodí se právě nejlépe, abychom spolu konali takovou cestu. Ovšemže by bylo vše v pořádku – vy i já jsme o tom přesvědčeni, ale pomyslete jen, muži, jak to bude vypadati!“

Pentfield potichu zaklel nahlížeje, jak by to vypadalo v méně chladné krajině, než je Aljaška „Nuže, kdybyste mne chtěl jen vyslechnouti a nekasal se hned tak proklatě rychle na mne,“ pokračoval jeho druh, „viděl byste, že za těchto okolností jediný vhodný způsob, jak to lze rozřešiti, jest, nechám-li vás jeti už letos. Napřesrok bude jen o rok později a pak bude řada na mne.“

Pentfield zavrtěl hlavou, ač očividně kolísal při takovém pokušení.

„Neudělám toho, Corry, kamaráde. Oceňuji vaši laskavost a tak dále, ale neudělám toho. Styděl bych se stále, když bych pomyslel na to, jak tu otročíte místo mne.“

Pojednou jako by mu probleskla hlavou myšlenka. Počal se hrabati na své pryčně, a přeházev ji celou ve své dychtivosti, vyhledal psací podložku a tužku, a osednuv ke stolu, počal psáti rychle a jistě.

„Zde,“ řekl tiskna dopis do ruky svého druha, „odevzdáte jen toto zde a věc bude v pořádku.“

Hutchinson přelétl dopis letmým pohledem a odložil jej.

„A jak víte, že bratr svolí k tomu, aby podnikl ten zpropadený výlet sem?“ vyptával se dále.

„Oh, on to učiní pro mne – a pro svou sestru,“ Pentfield odvětil. „Víte, on je trochu rozmazlený, choulostivý a nerad bych viděl, kdyby jela pouze s ním. Ve vaší společnosti bude to však snadný výlet a bezpečný. Jakmile se tam dostanete, jděte k ní a připravte ji. Pak si hleďte své cesty na východ k svým lidem a na jaře ona i její bratr budou připraveni vydati se s vámi na cestu. Bude se vám líbiti, vím, od první chvíle; a podle toho zde ji poznáte, jakmile vám jen přijde na oči.“

To řka, otevřel zadní víčko svých hodinek a ukázal mu podobiznu děvčete, zasazenou uvnitř pouzdra. Corry Hutchinson zahleděl se na ni s obdivem, zračícím se patrně v jeho očích.

„Jmenuje se Mabel,“ Pentfield pokračoval. „A dobře také, zvíte-li hned, jak najítí jejich dům. Jakmile přijdete do Friska, vezměte si povoz a řekněte jen: Holmesův dům, Myrdon Avenue, myslím, že Myrdon Avenue není ani třeba. Drožkář bude již věděti, kde bydlí soudce Holmes.“

„A povídám,“ Pentfield pokračoval po chvíli, „nebyla by to od vás špatná myšlenka, kdybyste mi přivezl několik maličností, jež – hm!“

„Ženatý muž by mohl dobře potřebovati,“ Hutchinson vybuchl s úsměvem.

Pentfield usmál se v odpověď.

„Zajisté, ubrousky a ubrusy a prostěradla a povlaky na polštáře a tak dále. A mohl byste vzít i také nějaký porcelánový příbor. Víte, bylo by jí zatěžko spokojiti se tady s těmi věcmi. Mohl byste to poslati jako náklad parníkem přes Beringovo moře. A poslyšte, co říkáte takhle pianu?“

Hutchinson souhlasil srdečně s touto myšlenkou. Jeho váhavost byla ta tam a rozehrál se tímto posláním.

„Při sám bůh, Lawrenci,“ řekl na konci porady, když oba vstali od stolu, „přivedu vám sem to vaše děvče, jak se patří. Budu sám vařit a pečovat o psy a bratrovi nezbude pak více na práci než starati se o její pohodlí a opatřiti, na co bych snad já zapomněl. A já zapomenu proklatě málo, to vám mohu říci.“

Následujícího dne Lawrence Pentfield stiskl mu naposledy ruku a sledoval ho, jak unášen svými psy mizí na zamrzlém Yukonu na cestě ke slaným vodám a do světa. Pentfield vrátil se ke svým dolům v Bonanze, jež byly nyní ještě daleko osamělejší a pustší než dříve, a hleděl odhodlaně vstříc dlouhé zimě. Byla tu práce, jež musila býti vykonána, lidé, na něž musil dohlédnouti, a rozkazy, jež musil dávatí ohledně způsobu, jakým bylo nutno zahrabávat se hlouběji do země za bloudící tam výnosnou žilou zlata; avšak jeho srdce bylo daleko těchto prací a všechny práce mu byly lhostejny, dokud řada trámů nové chaty nepočala se zdvihati na návrší nad jámami. Byla to velkolepá chata, teple stavěná a rozdělená ve tři pohodlné pokoje. Každý trám byl ručně otesán a přesně odměřen – nákladná choutka, když tesaři dostávali denní mzdy patnáct dolarů, jemu však nic nemohlo býti příliš drahého pro příbytek, v němž měla žít Mabel Holmesová.

Pak přecházel kolem dělníků stavících chatu a prozpěvoval si „Ach, krásko má, kéž by mohlo někde bydleti s tebou srdce mé.“ Měl také kalendář, připevnil ho na stěnu nad stůl a první, co každého rána udělal, bylo, že škrtl jeden den a počítal dny zbývající ještě, než jeho společník přijde, žena se na jaře po zamrzlé hladině Yukonu. Jiným jeho vrtochem bylo, že nedovolil nikomu přespatí v nové chatě na návrší. Musí býti tak svěží a nová pro její přijetí, jako byly nové ty ručně tesané trámy, a když chata byla hotova, zavěsil na dveře visací zámek. Nikdo tam nevstoupil než on sám a navykl si trávit tam mnoho hodin a vycházel pak odtud se zářící tváří a s hřejivým, radostným výrazem v očích.

V prosinci dostal dopis od Corryho Hutchinsona. Viděl právě Mabel Holmesovou. Je naprosto taková, jakou musí býti, aby mohla být

i ženou Lawrence Pentfielda, psal. Byl nadšen a jeho list byl příčinou, že krev v žilách Pentfieldových počala prudčeji prouditi. Další dopisy následovaly, jeden v patách za druhým a někdy dva i tři současně, když pošta se opozdila. A všechny vyznívaly týmž způsobem. Corry právě přišel z Myrdon Avenue; Corry právě jde do Myrdon Avenue nebo Corry právě je v Myrdon Avenue. A meškal stále a stále v San Francisku, nezmiňuje se ani o výletu do Detroitu.

Lawrence Pentfield počal již myslet na to, že jeho společník meška příliš dlouho ve společnosti Mabel Holmesové na chlapíka, který chtěl jít na východ navštívit své vlastní lidi. Přistihl se dokonce při tom, jak se pro to mrzí, ačkoli by se mrzel jistě více, kdyby neznal tak dobře Mabel i Corryho. Z druhé strany Mabeliny dopisy měly velmi mnoho co vypravovati o Corrym. Také postřehl v nich jakousi nit bázně, jež byla blízka nechuti k výpravě přes ledové pláně a ke sňatku v Dawsonu. Pentfield odpovídal srdečnými dopisy, směje se jejím obavám, jež pokládal spíše za fyzické se zřetelem na nebezpečí a útrapy cesty než za plod dívčí zdrženlivosti.

Avšak dlouhá zima a únavné, nudné čekání, následující po dvou předchozích dlouhých zimách, počalo jeviti na něho účinek. Dohled nad dělníky a sledování zlaté žíly nebyly s to, aby zmohly únavnou rozmrzelost celého dne, a konec ledna zastihl ho, jak podniká příležitostné výlety do Dawsonu, kde by mohl zapomenouti na chvíli na svou osobu u hracích stolků. Protože si mohl dopřáti prohru, vyhrával a „Pentfieldovo štěstí“ bylo ustáleným pořekadlem mezi hráči faraa.

Jeho štěstí provázelo ho až do druhého týdne měsíce února. Zda a jak daleko by ho bylo provázelo ještě dále, není jisto, neboť po jedné velké hře již nikdy nehrál.

Stalo se to v Operním domě a po celou hodinu se zdálo, že nemůže vsadit své peníze na nějakou kartu, aniž by tato karta vyhrála. V přestávce na konci jedné hry, když bankéř právě míchal karty, Nick Inwood, majitel herny, podotkl bez zvláštního popudu:

„Povídám, Pentfelde, vidím, že ten váš společník tropí pěkné kousky tam venku.“

„Spolehněte na Corryho, že si dopřeje mnohý podařený žert,“ Pentfield odvětil, „zejména, když si to zasloužil.“

„Každý dle svého vkusu,“ Nick Inwood se smál, „ale ani bych nemyslel, že ožení se je takovým podařeným žertem.“

„Corry se oženil?“ Pentfield zvolal nedůvěřivě, a přece na okamžik všecek bez sebe úžasem

„Zajisté,“ odvětil Inwood, „četl jsem to v listech, jež přišly dnes ráno přes led z Friska.“

„Nu a děvče?“ vyptával se Pentfield s tváří statečné trpělivosti, s níž někdo jde druhému na lep, očekávaje zároveň, že výbuch smíchu musí následovati na jeho útraty.

Nick Inwood vytáhl noviny z kapsy, a nahlížeje do nich, pokračoval:

„Nemám zvláštní paměti pro jména, ale zdá se mi, že je to něco jako Mabel – Mabel – ach ano, zde to je – Mabel Holmesová, dcera soudce Holmese –“

Lawrence Pentfield nepohnul ani brvou, ač mu bylo divno, jak by někdo zde na Severu mohl znáti její jméno. Hleděl chladnokrevně z tváře na tvář, pátraje po známkách žertu, jež si z něho tropili, avšak mimo patrnou zvědavost tváře neprozrazovaly nic. Obrátil se ke hráči a řekl klidným hlasem:

„Inwoode, sázím rovných pět set, že to, co jste nyní právě řekl, není v těch listech.“

Hráč pohlédl na něho s výrazem překvapení a současně posměšku.

„Mlčte, dětino. Nepotřebuji vašich peněz.“

„Myslíl jsem tak,“ Pentfield usmál se uštěpačně, vraceje se opět ke hře, a položil několik sázek.

Tvář Nicka Inwooda vzplanula a jako by nevěřil vlastním smyslům, přelétl pozorně svými očima asi čtvrt sloupce ve svých novinách. Pak se obrátil opět k Lawrenci Pentfieldovi.

„Hleďte, Pentfelde,“ řekl rychle, nervózně, „nemohu toho dovoliti, víte?“

„Dovoliti? A co?“ Pentfield ptal se drsně.

„Řekl jste tím, že lžu.“

„Nic takového,“ zněla odpověď. „Řekl jsem tím pouze, že jste chtěl udělati špatný vtíp.“

„Sázejte, pánové,“ přerušil je bankéř.

„Pravím vám však, že je to pravda.“

„A já jsem vám řekl, že sázím pět set, že to není v těch listech,“ Pentfield odvětil a hodil současně svůj těžký sáček prachu na stůl.

„Lituji, že si musím vzít vaše peníze,“ opáčil Inwood, vstrčiv časopis Pentfieldovi do ruky.

Pentfield to nyní viděl, ač nemohl se sám přimět k tomu, aby tomu uvěřil. Přelétnuv nadpis „Mladý Lochinvar vrátil se ze Severu“, četl zběžně článek, až jména Mabel Holmesové a Corryho Hutchinsona, sdružená spolu, objevila se jasně před jeho očima, načež pohlédl na záhlaví první stránky. Byl to list ze San Franciska.

„Peníze jsou vaše, Inwoode,“ podotkl, zasmáv se úsečně. „Nikdo neví, co můj společník ještě udělá, když se do toho jednou dá.“

Pak se vrátil zpět k onomu novinářskému článku a četl jej slovo za slovem, velice zvolna a velice pozorně. Nemohl již více o tom pochybovati. Bylo jisto, že Corry Hutchinson se oženil s Mabel Holmesovou. „Jeden z králů Bonanzy“, bylo tam psáno, „společník Lawrence Pentfielda, (na něhož společnost v San Francisku dosud nezapomněla), s nímž je zúčastněn na dalším bohatém majetku v Klondyku.“ Dále a ke konci četl: „Šeptá se o tom, že pan a paní Hutchinsonovi po krátkém výletu na východ do Detroitu podniknou svou skutečnou svatební cestu do čarovné krajiny klondycké.“

„Vrátím se ještě, zachovejte mi mé místo,“ Pentfield řekl, vstávaje a ukládaje svůj sáček, jemuž byl zatím otevřen ventil, takže se stal o pět set dolarů lehčím.

Vyšel na ulici a koupil list ze Seattlu. Obsahoval tytéž údaje, ač v poněkud zkráceném znění. Corry a Mabel byli beze vší pochybnosti oddáni. Pentfield se vrátil do Operního domu a zaujal opět své místo u hry. Žádal, aby mohl sázeti bez omezení.

„Teď to půjde do živého,“ Nick Inwood se usmál, přikyvuje souhlasně bankéři. „Chtěl jsem jít dolů do skladu A. C., nyní však, tuším, zůstanu zde a podívám se na vaši zkázu.“

Ke zkáze došlo po dvouhodinné odvážné hře, když bankéř okusuje konec nového doutníku, škrtl sirkou a oznámil, že bank je rozbit. Pentfield přijal čtyřicet tisíc, stiskl ruku Nicku Inwoodovi a prohlásil, že to je posledně, kdy hrál, ať za sebe, ať za někoho jiného.

Nikdo nevěděl ani netušil, že dostal ránu, tím méně, že dostal silnou ránu. Na pohled jeho chování se nikterak nezměnilo. Po celý týden věnoval se své práci právě tak jako jindy, když se dočetl o sňatku v nějakém portlandském listu. Nato požádal jednoho ze svých přátel, aby dohlédl na jeho důl, a pustil se nahoru, po Yukonu za svými psy. Držel se cesty ke Slané vodě, až dojel k Bílé řece, na níž zabočil. Na večer byla tam slavnost a Pentfield seděl na čestném místě vedle náčelníka. Druhého dne pak obrátil své psy zpět k Yukonu. Nejel však již sám. Téže noci mladá squaw krmila psy místo něho a pomáhala mu rozbít tábor. Ve svém dětství byla napadena medvědem a od té doby poněkud kulhala. Jmenovala se Laška a zpočátku hleděla nedůvěřivě na cizího bělocha, který přišel tam odněkud z neznáma, oženil se s ní, sotva s ní promluvil a pohlédnuv na ni, a nyní ji odvážel opět do neznáma.

Avšak Lašku čekal lepší osud než většinu indiánských děvčat, spojivších se s bělochem v Northlandu. Sotvaže přijeli do Dawsonu, jejich barbarský sňatek byl slavnostně potvrzen po způsobu bělochů před knězem. Z Dawsonu, který jí byl snem a zázrakem, byla vezena přímo do Bonanzy a usazena v nové chatě na návrší.

Úžas nad tím nebyl ani tak vzbuzen skutečností, že Lawrence Pentfield vzal si squaw ke stolu a k loži, jako spíše obřadem, jímž tento svazek byl uzákoněn. Náležitě posvěcený sňatek bylo to jediné, co vzbudilo pozornost obecnstva. Nikdo toho však nebral Pentfieldovi za zlé. Pokud vrtochy nějakého muže neškodí nějakým způsobem společnosti, společnost nechala ho na pokoji a Pentfieldovi nebyl ani zakázán přístup do chat mužů majících bílé ženy. Obřad svatební vyloučil ho ze

stavu mužů, majících pouhé squaw, a postavil ho mimo mravní výtky, ačkoli i tu byli muži, zavrhuující jeho vkus, pokud se týče žen.

Ze světa nepřišly už žádné dopisy. Šest saní s poštou bylo ztraceno na Velkém Lososím. Ostatně Pentfield věděl, že Corry a jeho žena musili v té době již býti na cestě. Byli přece na své svatební cestě – svatební cestě, o ní snil on sám po dvě hrozná léta. Jeho rty se trpce sevřely při této myšlence, avšak mimo zvýšenou ještě laskavost k Lašce, nejevil jiných známek.

Minul březen a duben se blížil k svému konci, když jednoho jarního jitra Laška žádala o dovolení, aby směla jíti několik mil podél potoka do chatrče Sivaše Peta. Petova manželka, žena od Stewartovy řeky, vzkázala jí, že jejímu dítěti něco je, a Laška, jež měla význačný mateřský cit a pokládala se za skutečně zkušenou, pokud šlo o dětské nemoci, neopomenula žádné příležitosti, kdy mohla ošetřiti děti jiných žen, šťastnějších v tomto směru, než byla ona.

Pentfield zapráhl své psy a s Laškou za svými zády pustil se cestou podél potoka. Jaro bylo ve vzduchu. Mráz ztratil již na své břitkosti, a ačkoli sníh pokrýval dosud zemi, zurčení a šumění vod prozrazovalo, že železná náruč zimy již se uvolnila. Tu a tam dno ukazovalo se ledovým povrchem a místy byla ražena nová cesta kolem otvorů v ledu. Na takovém míst, kde nebylo dosti volno, aby dvoje saně mohly vedle sebe projeti, Pentfield zaslechl cinkot blížících se rolniček a zastavil své psy.

Spřežení znaveně vypadajících psů objevilo se za zatáčkou břehu, sledováno těžce naloženými saněmi. U oje byl muž, řídící ji způsobem Pentfieldovi povědomým, za saněmi pak kráčely dvě ženy. Jeho pohled vrátil se k muži u oje. Byl to Corry. Pentfield skočil na nohy a čekal. Byl rád, že Laška je s ním. Mínil, že setkání nebylo by mohlo býti ani lépe vymyšleno. A čekaje zde, myslil na to, co asi řeknou, co asi budou moci říci. Pokud jde o jeho osobu, nemusí říci vůbec nic. Jim náleželo vysvětlovati a on byl ochoten vyslechnouti je.

Když se přiblížili, Corry ho poznal a zadržel psy. Se slovy: „Halo, starý brachu,“ podával mu ruku.

Pentfield jí stiskl, avšak beze slova a chladně. Zatím obě ženy došly k nim a zpozoroval, že druhou byla Dora Holmesová. Sundal svou kožeshinovou čepici, jejíž uši poletovaly, stiskl jí ruku a obrátil se k Mabel. Postoupila o krok, krásná a zářící, zarazila se však před jeho nataženou rukou. Chtěl říci: „Jak se máte, paní Hutchinsonová?“ – avšak paní Hutchinsonová ho jaksi překvapila a vše, co mohl říci, bylo: „Jak se máte?“

V celé situaci byla všecka rozpačitost a nejistota, již si jen mohl přát. Mabel jevila nepokoj, odpovídající jejímu postavení, kdežto Dora, přivedená patrně jako jakýsi sprostředkovatel míru, řekla:

„Nuže, co se stalo, Lawrenci?“

Než mohl odpovědět, Corry vzal ho za rukáv a odvedl ho stranou.

„Hleďte, kamaráde, co to má znamenati?“ Corry vyptával se tiše, ukazuje očima na Lašku.

„Nenahlížím, Corry, jak by se vás to mohlo týkati,“ Pentfield odvětil jízlivě.

Corry však nedal se odbýti.

„Co dělá ta squaw na vašich saních? Ted' mi dáváte hezkou práci, abych to nějak vysvětlil. Doufám jen, že bude možno vysvětliti to nějak. Kdo je to? Čí je to squaw?“

A tu Lawrence Pentfield zasadil svou ránu a zasadil ji s jistou chladnou povýšeností ducha, jež zdála se mu poněkud nahrazovati křivdu, jež byla na něm spáchána.

„Je to moje squaw,“ řekl; „paní Pentfieldová, je-li vám libo.“

Corry Hutchinson otevřel ústa, a Pentfield opustiv ho, vrátil se k oběma ženám. Mabel s výrazem utrpení ve své tváři, zdála se držeti stranou. Obrátil se k Doře a tázal se prostě, jako by celý svět byl pln sluneční záře:

„Jak jste se měly na cestě? Spaly jste přece v teple?“

„A jak to snášela paní Hutchinsonová?“ tázal se pak, hledě na Mabel.

„Oh, vy můj blázínku!“ Dora zvolala, objevši ho a držíc ho ve své náruči. „Viděl jste to tedy také? Myslela jsem si hned, že v tom něco je, že jste se tak podivně choval.“

„Já – já skutečně nerozumím,“ koktal.

„Druhého dne to bylo v listě opraveno,“ Dora žvatlala dále. „Nenapadlo nás ani ve snu, že to uvidíte. Všechny ostatní listy uvedly to správně a patrně právě ten mizerný list to byl, jež jste dostal do ruky.“

„Počkejte okamžik! Co tím chcete říci?“ vyptával se Pentfield, cítě pojednou strach ve svém srdci, neboť zdálo se mu, jako by byl na okraji hluboké propasti.

Dora však pokračovala hbitě dále:

„Nu, a když bylo známo, že já a Mabel půjdeme do Klondyku, jiný list zmínil se o tom, že pak bude na Myrdon Avenue smutno.“

„Nu a –“

„Já jsem paní Hutchinsonová,“ Dora odvětila. „A vy jste po celou tu dobu myslel, že to je Mabel.“

„Právě tak,“ Pentfield odpověděl zvolna. „Nyní tomu však rozumím. Zpravodaj popletl jména a listy v Seattle a Portlandu to opsaly.“

Na minutu stál mlčky. Mabelina tvář obrátila se opět k němu, hořic očekáváním. Corry se horlivě zaměstnával svým potrhaným mokasínem, zatímco Dora vrhala kradmo pohledy na nehybnou tvář Lašky, sedící na saních. Lawrence Pentfield zíral upřeně před sebe do truchlivé budoucnosti, chmurnými průhledy, v nichž viděl sebe sama jeti na saních za uhánějícími psy s chromou láskou po svém boku.

Pak pronesl prostě, hledě Mabel do očí:

„Lituji velice, nenapadlo mne to ani ve snu. Myslel jsem, že jste si vzala Corryho. Zde na saních sedí moje žena.“

Mabel Holmesová obrátila se ochable ke své sestře, jako by ji pojednou zachvátila všecka únava té dlouhé cesty. Dora objala ji kolem pasu. Corry Hutchinson zabýval se stále ještě svými mokasínem. Pentfield pohlédl rychle z tváře na tvář, pak se obrátil ke svým saním.

„Nemůžeme zde státi celý den. Petovo dítě čeká,“ řekl k Lašce.

Dlouhý bič zašvihl vzduchem, psi opřeli se skokem o své náprsní řemeny a saně drkotaly opět kupředu.

„Oh, zapomněl jsem, Corry,“ Pentfield volal zpět, „nastěhujte se do staré chaty. Po nějaký čas tam nikdo nebydlil. Postavil jsem si novou na návrší.“

Manželství Lit-Litino

Když John Fox přišel do krajiny, kde whisky pevně mrzne tak, že jí lze použití většinu roku jako těžítka na stole, přišel bez ideálů a iluzí, jež obyčejně jsou na překážku delikátněji vycitěným dobrodruhům. Narozem a vycitěn na hranici Spojených států, přinesl s sebou do Kanady prostou mysl, přirozeně jednoduchý názor životní, hledě na věci tak, jak skutečně jsou, což vše zajišťovalo mu bezprostřední úspěch na jeho nové životní dráze. Z pouhého služebníka Společnosti Hudsonského zálivu, dopravujícího veslem pocestné a nosícího zboží na svém hřbetě na překladištích, vyšinul se rychle na jednatele a dostal ve svou správu obchodní stanici ve tvrzi Angelus.

Zde následkem své vrozené prostoty vzal si k sobě domorodou ženu a díky manželské blaženosti, jež pak následovala, unikl nepokoji a marným touhám, jež jsou kletbou života vybíravějších mužů, ruší je v práci a posléze ji překonávají. Žil spokojeně, věnoval se pouze práci, pro kterou tam byl ustanoven, a dostalo se mu nejlepších vysvědčení ve službách Společnosti. V téže asi době žena mu zemřela, a její lidé vyžádavše si její tělo, pohřbili je za svých divošských obřadů v prosté rakvi na vrcholku stromu.

Porodila mu dva syny, a když byl Společností povýšen, putoval s nimi ještě hlouběji do pustin Severozápadního území na místo zvané Sin Rock, kde ujal se správy nové stanice v území daleko důležitějším pro obchod kožešinami. Zde strávil několik osamělých, tísnivých měsíců, cítě odpor při návštěvách nikterak svůdných indiánských děvčat a silně znepokojován pohledem na své vyrůstající syny, potřebující matěské péče. Tehdy padly jeho oči náhodou na Lit-Lit.

„Lit-Lit – nu ano, je to Lit-Lit,“ byl způsob, jakým ji zoufale líčil svému prvnímu příručím Alexandru McLeanovi.

McLean nezapomněl ještě na své školské vycitění – „neochl dosud za ušima,“ říkal tomu John Fox –, a nenacházal proto ještě zalíbení

v manželských obyčejích této krajiny. Nicméně neměl nic proti tomu, vydával-li jeho představený svou nesmrtelnou duši v nebezpečí a mimoto cítě sám zlověstnou příchyllost k Lit-Lit, spokojil se volky nevolky s tím, že zachoval svou vlastní duši v bezpečí vida, že Lit-Lit se provdala za jednatel.

A není také divu, že i přísná skotská duše McLeanova byla v nebezpečí, že roztaje na výsluní Lit-Litiných očí. Byla hezká a štíhlá a pružná jako vrba, bez hrubé tváře a duševní tuposti průměrné squaw. Nazývala se Lit-Lit po své těkavosti již jako dítě, poletovala stále z místa na místo jako motýl, byla bezstarostná a veselá a smála se právě tak lehce, jako stále pobíhala a tančila.

Lit-Lit byla dcera Snettišána, vynikajícího náčelníka kmene z matky míšenky, a k tomu vydal se příležitostně jednatel jednoho letního dne, aby zahájil jednání ohledně sňatku. Seděl s náčelníkem před jeho chatou v dýmu na ochranu před moskyty a rozmlouvali spolu o všem možném pod sluncem, nebo alespoň o všem, co je pod sluncem v Northlandu, s jedinou výjimkou, totiž sňatku. John Fox přišel právě proto, aby o sňatku promluvil, Snettišán to věděl a John Fox věděl, že to ví, a proto vyhýbali se zbožně právě tomuto předmětu. To pokládá se za indiánskou lstivost, ve skutečnosti je to však průhledná prostota.

Hodiny mýjely a Fox a Snettišán vykouřili již nespočetné dýmky, hledíce druh druhu do očí s nádherně líčenou lhostejností. Uprostřed odpoledne McLean a jeho bratr v povolání McTawish loudali se kolem, nevinně a beze všeho zájmu na své cestě k řece. Když se vraceli o hodinu později, Fox a Snettišán dospěli k obřadné rozmluvě o podmínkách a jakosti střelného prachu a slaniny, jež Společnost nabízela k obchodu. Zatím Lit-Lit, tušící důvod jednatelova příchodu, podlezla zadní stěnu chatrče a poodhrnutou kůží vchodu vykukovala na oba zápasníky slovy u ohniště. Tváře jí planuly, oči jiskřily štěstím, neboť byla hrda, že nikdo menší než sám jednatel (stojící v hierarchii Severu hned po bohu), vyvolil si právě ji, a byla zvědava viděti zblázka, jakého druhu muž to asi je. Odlesk ledu, kouř tábora a nečas osmahl jeho tváře hnědou barvou mědi, takže její otec byl právě tak hezký jako on, kdežto

ona byla hezčí. Těšilo ji to poněkud a mnohem více ji těšilo, že byl hezký a silný, ačkoli jeho dlouhý, černý vous naháněl jí téměř strach; byl tak zvláštní.

Byla příliš mladá, a nevyznala se tudíž ve způsobech mužů. Sedmáctkrát viděla, jak slunce putuje k jihu a mizí za lemem oblohy, a sedmáctkrát viděla, jak putuje zpět a pluje po obloze ve dne v noci, takže nebylo noci vůbec. A po celá ta léta byla pečlivě opatrována Snettišánem, stojícím vždy mezi ní a jejími nápadníky, naslouchajícím s opovržením mladým lovcům, žádajícím o její ruku, a odmítajícím je vytrvale, jako by byla nad každou cenu. Snettišán byl ziskuchtivý. Lit-Lit byla mu uloženým kapitálem. Představovala mu tolik jako kapitál, z něhož očekával přijímati jednou ne určitý úrok, nýbrž úrok vůbec neurčitelný.

A byvši takto vychovávána způsobem téměř klášterním, pokud to poměry kmene připouštěly, vykukovala nyní s velkou dívčí úzkostí na muže, který si jistě přišel pro ni, na manžela, který měl ji přiučiti všemu, co ze života dosud neznala, na tu velitelskou bytost, jejíž slovo mělo jí být i zákonem a jež měla odměřovati a určovati její činy a chování po zbytek jejího života.

Avšak vykukujíc takto mezi kůžemi chatrče, chvějíc a zardívajíc se před tajemným osudem, otvírajíc jí nyní svou náruč, počala cítiti stále větší nepokoj a rozmrzelost, když den blížil se již k svému konci a jednatel a její otec hovořili stále ještě slavnostně a obřadně o věcech naprosto jiných a nezavadili ani slovem o věcech týkajících se manželství. Když slunce klesalo stále níž a níže k severu, a půlnoc se blížila, počal jednatel konati neklamné přípravy k odchodu. Když se počal vzdalovati, srdce jí pokleslo, počalo však opět prudčeji bít, když se zastavil, obraceje se zpola na patách.

„Oh, abych nezapomněl, Snettišáne,“ řekl, „potřebuji nějakou squaw, aby mi prala a spravovala mi šat.“

Snettišán zabručel a poukázal na Wanidani, jež byla ženou starou a bezzubou.

„Ne, ne,“ přerušil ho jednatel. „Potřebuji ženu. Myslel jsem na to a napadlo mne, že byste snad věděl o některé, jež by se mi hodila.“

Snettišán zdál se jeviti zájem, načež jednatel popošel zpět, jako by jen mimochodem chtěl se ještě zdržeti a pohovořiti o tomto novém, nahodilém předmětu.

„Kattou?“ hádal Snettišán.

„Má jen jedno oko,“ namítal jednatel.

„Laška?“

„Má kolena daleko od sebe, i když stojí zpříma. Kips, váš největší pes, proběhl by jí mezi koleny, když stojí zpříma.“

„Senatee?“ pokračoval Snettišán, nedaje se zmásti.

Avšak John Fox předstíral hněv volaje: „Jaký je to nesmysl? Jsem stár, že bys mne chtěl spáříti se stařenami? Jsem bezzubý? Chromých rukou? Slepých očí? Nebo jsem snad chud, že žádné jasnooké děvče nemohlo by se na mne podívati se zalíbením? Považ, jsem jednatelem, jsem bohat a mocen, mám v rukou moc nad zemí, před mými slovy se muži třesou a poslouchají je!“

Snettišán byl ve svém nitru potěšen, byť i jeho tvář sfingy nejevila ani sebemenšího hnutí. Lákal jednatele a chtěl ho přiměti k tomu, aby první promluvil k věci. Jsa tak jednoduchým tvorem, že měl v hlavě místa vždy jen pro jednu myšlenku, Snettišán dovedl pak myšlenku tu sledovati dále než John Fox, neboť John Fox, přes svou prostotu, byl přece ještě dosti složitým, aby choval současně více myšlenek v zárodku, jež bránily mu sledovati právě onu jedinou, jež mu ležela nejvíce na srdci tak daleko, jako dovedl to náčelník.

Snettišán chladnokrevně pokračoval, uváděje seznam vhodných děvčat, jež jméno po jménu, tak rychle, jak byla vyslovena, byla odmítnuta Johnem Foxem, který k nim připojoval své určité zvláštní námitky. Opět toho nechal a chystal se na zpáteční cestu ke tvrzi. Snettišán ho pozoroval, viděl ho odcházeti, aniž by se však pokusil zastaviti ho, až Fox vida to, zastavil se posléze sám.

„Vida,“ podotkl jednatel, „oba jsme zapomněli na Lit-Lit. Právě na to myslím, zda by se mi nehodila.“

Snettišán přivítal tento popud s lhostejnou tváří, za jejíž maskou jeho duše široce se šklebila. Bylo to zřejmé vítězství. Kdyby jednatel byl udělal ještě snad jen jeden krok dále, Snettišán byl by býval nucen sám zmíniti se o Lit-Lit, ale jednatel neudělal onoho kroku.

Náčelník se nikterak nezavazoval, pokud jde o vhodnost Lit-Litinu, až přinutil bělocha k dalšímu kroku v uspořádání této záležitosti.

„Dobře,“ jednatel uvažoval nahlas, „jediný způsob, jak se o tom přesvědčiti, je pokusiti se o to.“ Pozdvihl svůj hlas. „Dám tedy za Lit-Lit deset přikrývek a tři libry tabáku, a je to dobrý tabák.“

Snettišán odpověděl posunkem, jenž zdál se prohlašovati, že všechny přikrývky a tabák celého světa nemohl by mu nahraditi ztrátu Lit-Litinu a jejich všelikých předností. Byv nucen jednatelem, aby sám určil cenu, stanovil ji chladnokrevně na pět set přikrývek, deset ručnic, padesát liber tabáku, dvacet červených rouch, deset lahví rumu, skříňku s hudbou a konečně dobrou vůli a ochotu ze strany jednatele s volným místem u jeho krbu.

O jednatele pokusil se zřejmě záchvat mrtvice, kterýžto záchvat docílil úspěchu v tom směru, že počet přikrývek byl zmírněn na dvě stě a že upuštěno bylo od místa u krbu – neslýchaná podmínka při sňatcích bělochů s domorodými dcerami. Posléze po dalších třech hodinách smlouvání se shodli. Snettišán má obdržeti za Lit-Lit sto přikrývek, pět liber tabáku, tři pušky a láhev rumu mimo dobrou vůli a ochotu jednatele, což vše dle ocenění John Foxova převyšovalo její cenu o deset přikrývek a jednu ručnici. A vraceje se domů za nevlídných hodin časného jitra, ve tři hodiny, kdy slunko, jak náleželo, lesklo se na severovýchodu, měl nepříjemný pocit, že Snettišán na něho při tomto obchodu vyzrál.

Snettišán, znaven a vítězný, vyhledal své lože, přistihnuv Lit-Lit, než ještě mohla uprchnouti ze svého úkrytu.

Zabručel významně: „Viděla jsi ho. Slyšela jsi to. A víš nyní, jak moudrým a zkušeným je tvůj otec. Opatřil jsem ti výhodný sňatek. Dbej mých slov, krácej cestami mých slov, jdi, když ti řeknu, abys šla, přijď,

když ti říkám, abys přišla, a ztučníme oba bohatstvím tohoto bělocha, jenž je právě tak hloupý jako velký.“

Následujícího dne se ve skladu neobchodovalo. Jednatel otevřel láhev whisky před snídaní k radosti McLeanově a McTawishově, dal psům dvojnásobnou dávku jídla a obul své nejlepší mokasíny. Před tvrzí konaly se přípravy pro *potlach*. *Potlach* značí tolik jako „dávati“ a úmyslem John Foxovým bylo oslaviti svůj sňatek s Lit-Lit *potlachem* tak štedrým, jako ona byla hezká. Odpoledne celý kmen sešel se k slavnosti. Muži, ženy, děti a psi nacpali se k přejedení a nebylo nikoho, ba ani mezi nahodilými hosty a bludnými lovci jiných kmenů, kdo by nebyl dostal nějaký důkaz ženichovy štedrosti.

Lit-Lit, uslzená, plachá a ustrašená, byla ozdobena od svého vouse-tého manžela novým kalikovým šatem⁵, nádherně okrášlenými mokasíny, krásným hedvábným šátkem přes její havraní vlasy, nachovou stuhou kolem hrdla, mosaznými náušnicemi a prsteny a plným půl-litrem nepravých skvostů včetně waterburských hodinek. Snettišán sotva se dovedl zdržeti při tomto divadle, avšak vyčihav vhodnou příležitost, odvedl ji stranou od slavnosti.

„Ne dnešní noci ani příští noci,“ počal důležitým hlasem, „avšak v následujících nocích, až zavolám jako havran na břehu řeky, náleží ti, abys vstala od svého velkého manžela, který je hlupák, a abys přišla ke mně.“

„Ne, ne,“ pokračoval spěšně, spatřiv výraz zklamání na její tváři, že by se měla obrátiti zády k novému, podivuhodnému životu, jenž ji očekával. „Nebude to trvati déle než tvůj velký manžel, který je blázen, přijde s nářkem do mé chaty. Pak je na tobě, abys začala také naříkati, to se ti nelíbí a ono ti není po chuti a že býti ženou jednatelovou znamená více, než zač jsi byla koupěna, a že budeš spokojena jen, dostaneš-li více přikrývek a více tabáku a více zboží různého druhu pro své-

⁵ Kaliko – druh nebílené bavlněné tkaniny s plátěnou vazbou (nazvána podle indického města Kalikatu). *Pozn. red.*

ho ubohého, starého otce Snettišána. Pamatuj dobře, až zavolám v noci jako havran, na břehu řeky.“

Lit-Lit přisvědčila, neboť neposlechnouti otce znamenalo nebezpečí, jež dobře znala, a mimoto byla to maličkost, o níž žádal, krátké odloučení od jednatele, který bude mít jen tím větší radost, až ji bude mít zase zpět. Vrátila se tedy ke slavnosti, a ježto nescházelo již mnoho do půlnoci, jednatel ji vyhledal a odvedl do tvrze za žertů a výkřiků, v nichž zejména squaw vynikaly.

Lit-Lit záhy shledala, že manželský život s náčelníkem tvrze byl ještě lepší, než si ve svých snech představovala. Nemusila již choditi pro dříví a pro vodu a sloužiti nohama rukama pánovitým mužům. Poprvé ve svém životě mohla ležeti v posteli, až když snídaně byla již na stole. A jaká to byla postel – čistá a měkká a pohodlná, jaké dosud nikdy neviděla! A jaká strava! Mouka spečená v suchary, teplé koláče a chléb, třikráte denně a každodenně a všeho do sytosti! Člověk by ani nevěřil takové marnotratnosti.

A co více k jejímu uspokojení, jednatel byl rozumně laskav. Pohřbil jednu ženu a věděl, jak řídití povolenou uzdou, již je třeba přitáhnouti pouze příležitostně, ale pak přitáhnouti ji pevně „Lit-Lit je paní v tomto domě,“ oznámil významně u stolu ráno po oddavkách. „Co ona řekne, to platí. Rozumíte?“ A McLean a McTawish rozuměli. Věděli také, že jednatel má těžkou ruku.

Lit-Lit toho však nepoužila. Napodobujíc svého manžela, ujala se pojednou péče o jeho dva dospívající syny, poskytujíc jim více výhod a větší svobody, než on poskytoval jí. Oba synové nemohli si dosti vybuchovat svou novou matku, McLean a McTawish přidali se k jejich hlasům a jednatel vynášel radosti manželského života, až pověst o jejím dobrém počínání si a o spokojenosti jejího manžela stala se společným majetkem všech, kdož přebývali v okrsku stanice Sin Rock.

Načež Snettišán, maje přelud neomezených úroků ze svého kapitálu stále před očima ve svých snech, usoudil, že přišel čas, aby sebou hnul. Desáté noci svého manželského života Lit-Lit se probudila krákáním havrana a poznala, že Snettišán ji očekává na břehu řeky. Ve svém vel-

kém štěstí zapomněla na úmluvu a nyní ocitla se jí před očima se svým pozadím dětinského strachu před otcem. Chvíli ležela ustrašena a chvějíc se, nemajíc chuť jít a bojíc se zůstat. Posléze však jednatel dobyl tichého vítězství a jeho laskavost plus jeho silných svalů a rozhodné tváře dodaly jí síly, aby nedbala Snettišánova volání.

Zrána však vstala všechna postrašena a šla po svých povinnostech s ustavičnou úzkostí, že její otec přijde. Když však den míjel, počala nabývatí opět myslí. John Fox, plísně svým zdravým hlasem McLeana a McTawishe pro nějaké malé zanedbání jejich povinností, pomohl jí nabýti opět odvahy. Snažila se nespustiti ho ze svých očí, a když ho následovala do velké kolny a viděla, jak točí a hází kolem sebe velkými balíky zboží, jako by to byly prachové polštáře, cítila se posílenou v neposlušnosti k svému otcí. Mimoto (byla to její první návštěva ve skladišti a Sin Rock byl hlavní zásobovací stanicí pro několik řetězů menších stanic) užasla nad nezměrností bohatství, jež tam bylo uloženo.

Tento pohled a obraz ubohé chaty Snettišánovy, vynořivší se před jejím duševním zrakem, zbavil ji všech pochybností. Přece však dovršila ještě své přesvědčení krátkou rozmluvou s jedním ze svých nevlastních synů. „Bílý tatík je hodný?“ bylo, nač se tázala, a hoch odvětil, že jeho otec je nejlepším ze všech mužů, jež kdy poznal. Téže noci havran zakrákal opět. Následující noci krákání bylo již důraznější. Probudilo jednatele, který se chvíli nepokojně převaloval. Pak řekl hlasitě „čert vem toho havrana“ a Lit-Lit smála se tiše pod příkrývkou.

Zrána, časně zrána, Snettišán objevil se se zlověstnou tváří a byl odkázán k snídani do kuchyně s Wanidani. Odmítl stravu squaw a o chvíli později pokoušel již svého zetě ve skladišti, kde se obchodovalo. Dozvěděl se, řekl, že jeho dcera je takový klenot, přišel pro další příkrývky, více tabáku a více pušek – zejména více pušek. Jistě byl oklamán, pokud jde o její cenu, tvrdil a přišel si pro své právo. Avšak jednatel neměl nazbyt ani příkrývek, ani práva, načež se dozvěděl, že Snettišán se setkal s misionářem u Tří vidliček, a ten že mu řekl, že taková manželství neplatí v nebesích za uzavřená a že je jeho povinností dožadovati se zpět své dcery.

„Jsem nyní dobrým křesťanem,“ Snettišán končil, „a chci, aby moje Lit-Lit přišla do nebe.“

Jednatelova odpověď byla krátká a k věci, neboť poukázal svého tchána, aby šel k nebeským protinožcům a hmatem za krk a za jeho volný plášť pomohl mu na tuto cestu až za dveře.

Snettišán však plížil se kolem a dovnitř kuchyní a zaskočil Lit-Lit ve velkém obytném pokoji tvrze.

„Možno, že jsi spala a přeslechla, když jsem tě dnes v noci volal na břeh řeky,“ počal, hledě na ni chmurně.

„Ne, bděla jsem a slyšela jsem to.“ Srdce jí tlouklo, jako by ji chtělo udusiti, pokračovala však pevně. „A včera v noci jsem bděla, slyšela také a té noci předtím taktéž.“

A nato ve svém velkém štěstí a ze strachu, že by mohla býti o ně připravena, veplula v proud neslyšených dosud a plamenných slov o právech ženy – první výklad Nové ženy, podaný severně od padesáté třetí.

Její slova dopadala však na hluché uši. Snettišán žil dosud v šedém starověku. Když vstala, chtějíc nabrati dechu, řekl výhruzně: „Dnes v noci zavolám opět jako havran.“

V tomtéž okamžiku jednatel vstoupil do pokoje a opět pomohl Snettišánovi na jeho cestu k nebeským protinožcům.

Téže noci havran krákal ještě úporněji než dříve. Lit-Lit, jež měla lehký spánek, slyšela a usmívala se. John Fox přehazoval se nepokojně. Bručel a supěl, klel do vousů i z vousů ven a posléze vyskočil z postele. Zaměřil do velkého obytného pokoje a sejmul z rohatiny nabitou pušku – nabitou ptačími broky a zanechanou tam nedbalým McTawishem.

Jednatel vytratil se opatrně z tvrze a dolů k řece. Krákání přestalo, on však natáhl se do vysoké trávy a čekal. Vzduch byl chladný, vonný a země po teplém dnu ovanula ho chvílemi svým uklidňujícím dechem. Jednatel, překonán; rytmem toho všeho, počal dřímati s hlavou opřenou o rámě a posléze usnul.

O padesát kroků dále s hlavou skloněnou ke kolenům a zády k John Foxovi, Snettišán spal taktéž, překonán měkkým nočním klidem. Hodi- na uklouzla a on se probudil, a nezvednuv ani hlavy, rozechvěl ticho noci drsným hrdelním zvukem havraního volání.

Jednatel procitl ne náhlým přechodem civilizovaného muže, nýbrž jako by jen sklouzl ze spánku v bdělost divochovu. V noční temnotě rozeznal nějaký tmavý předmět v trávě a pozdvihl svou pušku, aby na něj zamířil. Druhé zakrákání počalo se ozývati a John Fox stiskl spoušť. Cvrčkové ustali ve svém zpěvu, divoké ptactvo ve svém hašteření a krákání havranovo přestalo náhle a odumřelo v tiché dáli.

John Fox běžel k onomu předmětu a sáhl po tom, co zastřelil, avšak jeho prsty zabořily se do chomáče hrubých vlasů a obrátil Snettišánovu tvář nahoru k hvězdám. Věděl, jak náboj broků se rozptýlí na padesát sáhů a věděl, že napepřil Snettišánovi do zad. A Snettišán věděl, že John Fox to ví, avšak nedotkl se toho jediným slovem.

„Co zde děláš?“ vyptával se jednatel. „Je čas, kdy staré kosti mají býti v posteli.“

Snettišán však stavěl se vznešeně, přes broky pálící ho pod kůží.

„Staré kosti nechťejí spáti,“ řekl velebně. „Pláču pro svou dceru, pro svou dceru Lit-Lit, která žije, a přece je mrtva, a jež přijde zcela jistě do pekla bílých mužů.“

„Plač tedy na druhém břehu, mimo doslech z tvrze,“ řekl John Fox, obraceje se na svých patách, „neboť tvůj pláč je příliš silný a nedá nikomu v noci spáti.“

„Mé srdce je raněno,“ Snettišán odvětil, „a mé dny a noci jsou černé zármutkem.“

„Černé jako havran,“ řekl John Fox.

„Černé jako havran,“ souhlasil Snettišán.

Již nikdy neozval se hlas havrana na břehu řeky. Lit-Lit přichází den ze dne více do podoby matróny a jest velice šťastna. A mimoto přibylly sestry bratřím Johna Foxe z jeho první ženy, která leží pohřbena na stromě. Starý Snettišán nedochází již na návštěvu do tvrze a tráví mnoho dlouhých hodin, zdvihaje svůj vetřlý, stařecký hlas

proti nevděku dětí vůbec a nevděků své dcery Lit-Lit zvláště. Sklonek jeho let je ztrpčen vědomím, že byl podveden, a John Fox odvolal dokonce své tvrzení, že cena, daná za Lit-Lit byla příliš velká o deset přikrývek a jednu pušku.

Příliš mnoho zlata

Ježto je to příběh – a to pravdivější, než by se snad zdálo – z krajiny kovkopů, lze plným právem očekávat, že to je příběh o zlém osudu. To však záleží od toho, jak kdo na to hledí. Zlý osud je mírný název, pokud se to týká Kinka Mitchella a Hootchinooa Billa a že oni měli své pevné přesvědčení o té věci, je všeobecně známo v yukonské krajině.

Bylo to na podzim 1896, kdy tito dva soudruzi přišli na východní břeh v úklonu a vytáhli kánoe z kolny, porostlé mechem. Nebyl na ně právě pěkný pohled. Celoletní pátrání po zlatě, přeplněné protivenstvím a útrapami a spíše prázdné, pokud jde o potravu, bylo příčinou, že jejich šat obrátil se v hadry a oni sami že byli vyhublí a mrtvolného vzhledu. Kolem hlavy jednoho i druhého bzučela svatozáře moskytů. Jejich tváře byly povlečeny mokrou hlínou. Oba měli po hroudě této vlhké hlíny, a kdykoli uschla a opadala jim z tváře, namazali opět jinou na její místo. Z jejich hlasu ozývala se ponurá žaloba a v jejich pohybech a posuncích byla patrna podrážděnost, prozrazující násilně přerušovaný spánek a bezúspěšný zápas s touto malou okřídlenou havětí.

„Ten dobytek bude ještě moje smrt,“ Kink Mitchell úpěl, když kánoe ucítila proud u svého nosu a sklouzla od břehů.

„Vzmuž se! Vzhůru! Už jsme téměř na místě,“ Hootchinoo Bill odvětil, nutě se k srdečnosti svým pohřebním hlasem, téměř záhrobním. „Budeme ve čtyřiceti mílích za čtyřicet minut a pak – čert vem tu havět!“

Jedna ruka pustila se vesla a dopadla dozadu na jeho krk s hlučným plesknutím. Přiložil čerstvý klus hlíny na poraněné místo, klna při tom příšerně. Kink Mitchell nebyl ani sebeméně povzbuzen. Použil pouze této příležitosti k tomu, aby si pomazal svůj vlastní krk silnější vrstvou hlíny.

Přepluli Yukon k západnímu břehů, pustili se po proudu, veslující zlehka, a koncem čtyřiceti minut zabočili těsně nalevo kolem výběžku

nějakého ostrova. Čtyřicet mil rozprostíralo se pojednou před nimi. Oba muži narovnali si záda, zírajíce před sebe. Dívali se dlouho a pozorně, dávajíce se nésti proudem, majíce na svých tvářích výraz úžasu a současně zvolna postupujícího nepokoje. Z kolika set těch dřevěných chatrčí nevystupoval nikde ani mráček kouře. Nikde ani sebe menšího zvuku seker dopadajících do trámů, nikde neozývala se pila ani kladivo. Ani psi, ani muži nepotulovali se kolem velkého skladiště. U břehu nebylo viděti parníků ani kánoí ani pramic nebo jakýchkoli jiných lodic. Řeka byla tak prosta plavidel jako město života.

„Vypadá to, jako by Gabriel byl zatroubil na svůj roh a jako bychom se byli opozdili.“ podotkl Hootchينو Bill.

Jeho poznámka byla jako by jen mimochodem, jako by na tom všem nebylo nic neobyčejného. Odpověď Kinka Mitchella byla také právě tak nahodilou, jako by ho také celá ta věc nikterak neznepokojovala.

„Vypadá to, jako by tu byli pouze baptisté a vzali své čluny, aby se dostali do nebe po vodě,“ zněl jeho úsudek.

„Milý tatík byl také babtista,“ Hootchينو Bill mu přizvukoval, „a ten vždycky říkal, že je tam po vodě o čtyřicet tisíc mil blíž.“

Tím skončily jejich žerty. Přirazili ku břehu se svou kánoí a vystoupili na jeho vysoký, hlinitý svah. Pocit strachu se jich zmocnil, když kráčeli opuštěnými ulicemi. Slunce rozlévalo pokojně svou zář nad městem. Mírný vánek pohrával si provazem na praporové žerdi před zavřenými dveřmi kaledonské taneční síně. Moskyti bzučeli, čermáckové zpívali a jiné ptactvo poletovalo hladově mezi chatami, nikde však nebylo lidského života ani jeho známek.

„Umírám už žízni,“ Hootchينو Bill se ozval a jeho hlas klesl mimovolně v pouhý chraplavý šepot.

Jeho druh přisvědčil hlavou, nesnaže se ani přerušiti ticha svým hlasem. Klopýtali dále v tísnivé zamlklosti, až byli překvapeni otevřenými dveřmi. Nad těmito dveřmi a po celé šířce stavení hrubá písmena označovala tuto budovu jako „Monte Carlo“. Avšak vedle dveří s kloboukem do očí natažen nazad na své židlici seděl nějaký muž, sluně se. Byl to nějaký stařec. Měl dlouhé bílé vlasy a vousy jako patriarcha.

„Není-li to starý Jim Cummings, opozdivší se právě tak jako my, čekaje marně na poslední soud!“ zvolal Kink Mitchell.

„Možno také, že neslyšel Gabriela troubiti,“ hádal Hootchينو Bill.

„Haló, Jime! Probud'te se!“ zvolal.

Stařec pohnul sebou těžce, mžouraje očima a bruče mechanicky: „Co chcete, lidičky? Co chcete?“

Následovali ho dovnitř a vstoupili do dlouhého výčepu, kde kdysi půl tuctů hbitých sklepníků mělo málo času lelkovati. Velká místnost, zpravidla hlučící a lomozíci životem, byla nyní tichá a nevlídná jako hrobka. Nebylo tu zvonění mincí, nebylo slyšeti nárazů koulí ze slonoviny. Stolky na ruletu a farao stály tu jako náhrobní desky pod svými obaly z pytliviny. Z tančírny v pozadí nezalétaly sem veselé hlasy žen. Starý Jim Cummings vytíral sklenici svými chromými prsty, zatímco Kink Mitchell mazal svá počáteční písmena na stole pokrytém prachem.

„Kde jsou děvčata?“ zvolal Hootchينو Bill s nucenou bodrostí.

„Odešla!“ zněla odpověď starého šenkýře hlasem vetchým a stařeckým, jako byl on sám, a právě tak nejistým, jako byly jeho ruce.

„Kde je Bidwell a Barlow?“

„Odešli!“

„A Sweetwater Charley?“

„Odešel.“

„A jeho sestra?“

„Odešla také.“

„A vaše dcera Sally a její malé dítě?“

„Odešli, všichni odešli.“ Stařec potřásl smutně hlavou, hledaje bezmyšlenkovitě mezi zaprášenými lahvemi.

„Velká Sardanapolis! Kam?“ Kink Mitchell vybuchl, nedoveda se již déle ovládati. „Neřeknete přece, že tu byl mor?“

„Jakže, vy jste o tom neslyšeli?“ Stařec chechtal se tiše. „Všichni odešli do Dawsonu.“

„A co to je?“ vyptával se Bill. „Nějaký potok? Nebo hospoda? Nebo vesnice?“

„Což jste nikdy neslyšeli o Dawsonu? Co?“ Stařec chechtal se zajíka-je. „Nuže, Dawson je město, velké město, větší než Čtyřicet mil. Ano, pane, větší než Čtyřicet mil.“

„Jsem zde v tom kraji už sedm let,“ Bill oznamoval s důrazem, „a dovoluji si tvrditi, že jsem o tom městě dosud ani slova neslyšel. Počkejte! Dejte nám ještě trochu této whisky. Vaše zpráva mne překvapila, až jsem všecek strnul. Nu, a kdepak je ten Dawson, o němž jste mluvil?“

„Na velké rovině právě před ústím Klondyku,“ odvětil starý Jim. „Ale kde jste byli po celé léto?“

„Co je vám po tom, kde jsme byli?“ odpověděl Kink Mitchell svéhla-vě. „Byli jsme tam, kde je tolik moskýtů, že musíte uhoditi holí do vzdu-chu, abyste viděl slunce a mohl říci, jak je pozdě, není-liž pravda, Bille?“

„Právě tak!“ odvětil Bill. „Ale když už mluvíme o tom Dawsonu, jak-pak to tam jde, Jime?“

„Unce na jedno vyprání na potoku zvaném Bonanza, a to se ještě ne-dostali ke skalnímu ložisku.“

„Kdo to našel?“

„Carmack.“

Uslyševše jméno objevitelovo, oba druzi zahleděli se na sebe pobou-ření. Pak mrkli na sebe slavnostně.

„Siwaš George,“ šklebil se Hootchinoo Bill.

„Ten se svou squaw,“ přizvukoval Kink Mitchell.

„Neobul bych ani svých mokasinů, abych šel za něčím, co on našel,“ řekl Bill.

„Právě,“ souhlasil jeho druh. „Člověk, který je příliš líný, než aby sám hnul rukou. Proto se spolčil s indiány. Snad ten jeho černý švagr – víme, Skookum Jim – snad ten je v tom také?“

Starý šenkýř přisvědčil. „Zajisté, a co více, celých Čtyřicet mil mimo mne a několik mrzáků je s nimi.“

„A několik pijáků tu snad také zůstalo?“ dodal Kink Mitchell.

„Ne, pane!“ stařec zvolal důrazně.

„Vsadím se s vámi, že Honkins s nimi nešel!“ Hootchinoo Bill vykřikl s určitostí.

Tvář starého Jima zazářila. „Přijímám Bille a prohrál jste.“

„Ten starý mazavka že se také hnul ze Čtyřiceti mil?“ tázal se Mitchell.

„Svázali ho a hodili ho na dno pramice,“ starý Jim vysvětloval. „Přišli sem, právě sem a vzali ho zde z té židle tam v koutě a mimo něho ještě tři takové opilce. Našli je pod pianem. Povídám vám, že celý tábor se hnul po Yukonu do Dawsonu, zrovna jako by je d'ábel honil – ženy, děti, nemluvnata v náručí, všichni jsou pryč. Bidwell ke mně přišel a povídá mi: ‚Jime, dohlédni mi zde na Monte Carlo, já jdu také.‘

„A kde je Barlow?“ povídám já. ‚Odešel‘, nato on, a já jdu za ním s nákladem whisky. A nečekal ani, co řeknu, a už se hnul ke své pramici a pryč a pryč, a jen se oháněl bidlem jako blázen. A tak jsem tu zůstal a teď je poprvé, že jsem se zase napil.“

Soudruzi na sebe pohlédli.

„Čert aby to vzal!“ řekl Hootchinoo Bill. „Povídám vždycky, Kinku, že vy i já si vždy vyjdeme s vidličkami, když prší polévka.“

„A nemrzelo by vás to,“ řekl Kink Mitchell, „taková výprava s babami, opilci a ničemy.“

„A indiány“ dodal Bill. „Ani jeden pravý kovkop v celé té chamradi!“

„Praví kovkopové, jako jsem já a vy, Kinku,“ pokračoval akademicky, „jsou všichni venku a pracují těžce v potu tváře na Březovém potoku. Ani jediný pravý kovkop v celé té dawsonské sebrance a povídám zde přímo, že nehnu ani nohou za Carmackem. Musil bych dříve viděti barvu prachu.“

„Právě tak já,“ souhlasil Mitchell. „Napijme se ještě.“

Smočivše náležitě své rozhodnutí, vytáhli kánoi na břeh, přenesli její obsah do své chatrče a vařili si oběd. Když však odpoledne postoupilo, počali býti nepokojni. Byli to muži zvyklí tichu v pustině, avšak toto hrobové ticho města je mučilo. Naslouchali stále, zda neuslyší nějakého známého zvuku, čekali na něco, co dělá hluk, a to není totéž, jako dělati hluk sám – jak to Bill vysvětloval. Potulovali se opuštěnými ulicemi k Monte Carlu, aby se ještě více napili, a pak loudali se po břehu řeky

k přístavišti parníků, kde nebylo slyšeti nic než vodu šuměti a viděti nic, než jak tu a tam vymrštil se a zaleskl nějaký losos na výsluní.

Usedli ve stínu před skladištěm a hovořili se souchotinářským skladníkem, jehož náchylnost k chrlení krve vysvětlovala jeho přítomnost. Bill a Kink vypravovali mu, jak zamýšlí usaditi se opět ve své chatrči a odpočinouti si po těžké letní práci. Líčili mu s jistou úporností, jež byla zpola nárokem na jeho víru, zpola vyzváním k odporu, jak se již těší na to lenošení. Skladník nejevil však žádného zájmu. Obracel rozmluvu stále k objevu na Klondyku a nebyli s to, aby ho od tohoto předmětu odvrátili. Nedovedl mysliti na nic jiného, mluvit o ničem jiném, až Hootchينو Bill vstal všecek rozloben a pobouřen.

„Čert vem Dawson, povídám!“ vykřikl.

„Ba právě,“ řekl Kink Mitchell se zářící tváří. „Člověk by myslil, bůhví co se děje, a zatím je to taková výprava bab a zelených kloučků.“

Avšak dole po proudu objevil se nějaký člun. Byl dlouhý a úzký. Držel se blízko při břehu a tři muži, kteří v něm byli, poháněli jej, stojíce zpříma, dlouhými tyčemi proti silnému proudu.

„To je výprava z Polárního Města,“ řekl skladník. „Čekal jsem na ně již celé odpoledne, Čtyřicet mil má před nimi náskok sto sedmdesát mil. Ale bůhví, neztratili mnoho času!“

„Sedneme si zde klidně a podíváme se na ně,“ Bill řekl shovívavě.

Zatímco mluvil, objevil se jiný člun, následován v krátkých přestávkách jinýma dvěma. Zatím první člun ocitl se v rovné čáře s muži na břehu. Jeho mužstvo neustalo poháněti jej bidly, zatímco pozdravy byly vyměňovány, a ač postupovali zvolna, za půl hodiny zmizeli již z dohledu proti proudu.

A stále přicházely zezdola člun za člunem, v nekonečném průvodu. Nevolnost Billlova a Kinkova rostla. Vrhali na sebe pátravě pohledy plné pokušení, a když jejich zraky se setkaly, pohlédli oba znepokojeni stranou. Posléze však jejich pohledy se setkaly a už se od sebe neodvrátily.

Kink otevřel ústa, chtěje promluvit, avšak nedostávalo se mu slov a jeho ústa zůstala otevřena, zatímco zíral stále na svého společníka.

„Myslil jsem právě na totéž, Kinku,“ řekl Bill.

Zašklebili se na sebe přihlouple, a shodnuvše se mlčky vstali a odcházeli. Jejich kroky se zrychlovaly, a když se blížili ke své chatě, běželi již.

„Nesmíme ztráceti času, když se tam všichni tak hrnou,“ Kink blábolil, ukládaje konvici do hrnce na boby jednou rukou, zatímco druhá sahala po pánvici na pečení a po hrnci na kávu.

„Ovšemže ne,“ oddychoval Bill, maje hlavu i ramena pohřbena v pytli se šatstvem, kde měli uloženy své zimní ponožky a spodní prádlo. „Povídám, Kinku, nezapomeň sůl v koutě na polici vzadu u kamen.“

Za půl hodiny nato spouštěli již svou kánoi na vodu a nakládali do ní své potřeby, zatímco skladník dělal žertovné poznámky o ubohých, slabých smrtelnících a nakažlivosti „horečky kovkopů“. Když však Bill a Kink opřeli svá dlouhá bidla o dno a hnuli svou kánoí proti proudu, volal za nimi:

„Nuže, mnoho štěstí! A nezapomeňte zachovati také pro mne nějaký příděl!“

Přikývli prudce hlavou a cítili lítost k tomu ubožáku, jenž musil zůstat volky nevolky zpět.

* * *

Kink a Bill pracovali v potu tváří svých. Podle opravených pravidel Severu úspěch náleží těm, kdož si přispíší, nejlepší příděly těm, kdož jsou silní, a Koruna mocí svého výsostního práva má užitek ze všech. Kink a Bill byli jak rychlí, tak i silní. Hnali se po své vodní dráze dlouhými rozmachy svých bidel, rychlostí, jež zkrušila mnoho rozmazlenců, chtějících udržeti se s nimi v kroku. Pozadu zůstal první člun výpravy z Polárního Města, než ještě dospěli k místu, kde bylo nutno opustiti čluny a nastoupiti cestu po pevné půdě. Ve svých závodech ze Čtyřiceti mil oba společníci předechnali všechny čluny, získavše čas před vedoucím člunem o jednu délku v Dawsonské zátoce, kde opustili jeho mužstvo, zanechavše je za sebou ztrápené, než ještě jejich noha mohla se dotknouti pevné půdy.

„Huh, ti nás už neuvidí,“ Hootchينو se chechtal, otíraje si palčivý pot z čela a ohlížeje se rychle zpět cestou, jíž přišli.

Tři muži se vynořili na místě, kde cesta zahýbala do lesa. Dva následovali v patách za nimi a pak objevil se nějaký muž a žena.

„Kupředu, Kinku! Chyt' ji! Předhoň ji!“

Bill zrychlil své kroky. Mitchell se obrátil již klidněji.

„Divil bych se, neutíkají-li.“

„A zde je jeden, který už neuteče,“ řekl Bill ukazuje stranou cesty.

Nějaký muž tam ležel naznak, oddychuje v posledním stadiu naprostého vyčerpání sil. Jeho tvář byla mrtvolná, oči zalité krví a strnulé, naprosto jako mrtvola.

„*Chechaquo!*“ šklebil se Kink Mitchell a byl to pošklebek starého vysloužilce nad začátečníkem, nad mužem, který nesl s sebou ještě zásobu mouky a užíval těstového prášku při pečení svých sucharů.

Oba soudruzi, věrní obyčejům starousedlíků, zamýšleli zaujmout i přiděly po proudu od místa objevu, když však spatřili, že je již zaujat přiděl číslo 81 dole, podle znamení na stromech – což znamenalo plných osm mil dolů od místa objevu – změnili svůj úmysl. Těch osm mil bylo obsazeno dříve než ve dvou hodinách. Byla to smrtonosná rychlost na tak krušné cestě a minuli mnoho a mnoho vysílených mužů, klesnuvších únavou podle cesty.

Na místě objevu mohli se jen málo dozvědět o tom, jak je na hořejším toku potoka. Carmackův indiánský švagr Skookum Jim měl jakési nejasné vědomí, že potok je zabrán nahoru až k číslu 30; když však Kink a Bill spatřili již číslo 79 nahoru, shodili si z ramen své cestovní vaky a usedli, aby si zakouřili. Všechno jejich namáhání je nadarmo. Bonanza byla zabráná od ústí až k pramenům – kam jen oko dohlédne a až k nejbližšímu rozvodí. Bill naříkal téže noci, když pekli si svou slatinu a vařili kávu u Carmackova ohně na místě objevu.

„Zkuste to s tím štěnětem,“ Carmack radil druhého dne ráno.

„Štěně“ byl široký potok, ústící do Bonanzy u přidělu číslo 7 proti proudu. Oba společníci přijali jeho radu s velkolepým opovržením zkušených mužů k muži s indiánskou ženou a místo toho strávili den na

Adamově potoku, jiném a slibnějším přítoku Bonanzy. Avšak i zde byla opět táž stará pohádka – vše zabráno až k obzoru.

Po tři dny Carmack opakoval svou radu a po tři dny přijímali ji s opovržením. Avšak čtvrtého dne, nemajíce kam jíti, obrátili se k tomu „štěněti“. Věděli, že ve skutečnosti potok není dosud zabrán, neměli však ani v úmyslu zabráti jej. Podnikli ten výlet spíše proto, aby ulevili své špatné náladě a poněkud se rozptýlili než s nějakým jiným úmyslem. Stali se až naprosto cynickými, skeptickými. Posmívali se již a spílali všemu a zlehčovali každého *chechaqua*, s nímž se cestou setkali.

U čísla 23 přídělý přestaly. Zbytek potoka byl volný k zabrání.

„Pastvina pro losy,“ posmíval se Kink Mitchell.

Bill však vážně odměřil pět set kroků proti proudu potoka a označil stromy, jež měly tvořiti hranice přídělů. Oloupal na nich kus kůry, připevnil tam dno nějaké krabice, na něž napsal:

*Tato losí pastvina je vyhrazena
pro Švédy a chechaquy.*

Bill Rader

Kink přečetl to s uspokojením a řekl:

„Protože s tím úplně souhlasím, myslím, že to mohu také podepsati.“

A tak jméno Charlese Mitchella bylo připojeno k onomu nápisu a ustaraná tvář mnohého vysloužilého kovkopa vyjasnila se toho dne úsměvem při pohledu na ruční práci příbuzného mu druha.

„Nu, co je se štěnětem?“ vyzvídal Carmack, když se přiloudali zpět do tábora.

„K čertu se štěňaty!“ zněla odpověď Hootchinooa Billa. „Já a Kink se podíváme po potoku Příliš mnoho zlata, až si odpočineme.“

Příliš mnoho zlata byl pohádkový potok, o němž snili všichni staří kovkopové a o němž se vyprávělo, že je tam zlata tolik, že má-li býti vypráno, stačí jen házeti lopatou štěrk a písek do plavidel. Avšak několikadenní odpočinek, předcházející výpravě k tomuto báječnému poto-

ku, pozměnil poněkud jejich plán potud, že přivedl zatím jakéhosi Anse Handersona, Švéda.

Ans Handerson pracoval po celé léto za mzdu na Mlynářském potoku nad Šedesáti mílemi, a když letní práce skončila, zatoulal se k Bonanze jako tolik jiných tuláků, uchvácených proudem těch, kdož křížovali sem tam krajinou, pátrající po zlatě. Byl vysoké, hubené postavy. Měl dlouhé ruce jako pravěký člověk a dlaně jako polévkové talíře; ruce žilnaté, mozolnaté, se silnými kotníky následkem těžké práce. Byl pomalý svými slovy i pohyby a jeho oči, bledě modré, jako jeho vlasy byly bledě žluté, zdály se býti plny nekonečného snění, jehož předmětu nikdo neznal; nejméně pak on sám. Snad tento výraz nekonečného snění bylo přičítati naprosté, jalové nevinnosti. Na každý způsob muži obyčejného rázu ho takto chápali a odhadovali, Hootchينو Bill a Kink Mitchell pak celkem se od nich neodchylovali.

Oba společníci strávili den návštěvami a rozprávkami, na večer pak setkali se ve svém dočasném útočišti v Monte Carlu – velkém stanu, kde kovkopové odpočívali se svými znavenými kostmi, platíce po dolaru za doušek špatné whisky. Ježto jedinými penězi v oběhu byl zlatý prach a ježto v tomto stanu měli trochu těžké závaží na svých vahách, stál doušek ještě více než dolar. Bill a Kink nepili, zejména z toho důvodu, že jejich jediný společný sáček nebyl dosti silný, aby snesl častěji výlet k váze.

„Povídám, Bille, musím dostati na lep nějakého *chechaqua*, dá nám pytel mouky,“ Mitchell hlásil vítězoslavně.

Bill pohlédl na něho se zájmem a potěšen. Potravin bylo málo a nebyli příliš zásobeni pro svou výpravu k potoku Příliš mnoho zlata.

„Mouka je teď libra za dolar,“ odvětil. „A jak to provedeš?“

„Prodám mu podíl na našem přídělu,“ Kink vysvětloval.

„Jakém přídělu?“ divil se Bill. Pak si vzpomněl na plochu, vyhraženou pro příděly Švédům, a řekl: „Oh!“

„Nebyl bych tak lakomý,“ dodal. „Dejte mu to celé, když už chcete, a nedělejte s tím takové drahoty.“

Kink zavrtěl hlavou. „Kdybych to tak udělal, hned by čul čertovinu a stavěl by se na zadní nohy. Dělán raději, jako bychom myslili, že ten pozemek má skutečně cenu, a chceme mu postoupiti polovičku jen proto, že máme po čertech málo zásob. Až to s ním smluvíme, tak mu můžeme vždycky ještě udělati dar a nechati mu celou tu chamrad' na krku.“

„Jen dali-li lidé něco na ten náš nápis,“ Bill namítal, ačkoliv bylo patrné, že je potěšen vyhlídkou na to, že vymění ten příděl za pytel mouky.

„Ani se toho nedotkli,“ ujišťoval ho Kink. „Je to číslo 24, jak stojí a leží. *Chechaquové* vzali to vážně a počali zabírat, kde vy jste přestal. A zabrali to šmahem, až k rozvodí. Mluvil jsem s jedním z nich, kterého právě chytly křeče do nohou.“

A tehdy to bylo, kdy poprvé uslyšeli pomalou a nejistou řeč Anse Handersona.

„Mně se tu líbí,“ vypravoval právě šenkýři. „Myslím, že si tu najdu příděl.“

Společníci na sebe mrkli a o několik minut později překvapený a vděčný Švéd pil špatnou whisky se dvěma zatvrzelými cizinci. On však byl právě tak neoblomné hlavy jako oni neoblomného srdce. Sáček podnikl opětovně cestu k váze, provázen vždy starostlivými očima Kinka Mitchella, a Ans Handerson přece ještě nechtěl povolit. V jeho bleděmodrých očích jako na letní mořské hladině odrážely se nekonečné sny, avšak tyto sny byly vyvolány spíše pohádkami o zlatě než whisky, jíž tak snadno proléval své hrdlo.

Společníci byli zoufalí, ačkoli zdáli se býti svými slovy i skutky v nejlepší náladě a plni odvahy.

„Nedělejte si z toho nic, příteli!“ Hootchinoo Bill škytal, s rukou na rameni Anse Handersona. „Napijte se ještě. Slavíme zde právě dnes Kinkovy narozeniny. Kink je můj společník, Kink Mitchell. A jak vy se jmenujete?“

Zvěděv to, spustil svou ruku na Kinkova záda a Kink předstíral pyšné sebevědomí nad tím, že jest předmětem oslavy, zatímco Ans Han-

derson zdál se býti potěšen a žádal ho, aby se s ním napil. Bylo to poprvé a naposledy, že někoho pohostil, avšak v té chvíli pojednou jeho opatrná duše se změnila a dala se svěsti k nezvyklé marnotratnosti. Platil tedy za lihovinu ze svého dosti napěchovaného sáčku. „Není tam méně než osm set,“ počítal bystrozraký Kink, a pohnut tím, použil první příležitosti k soukromé rozmluvě s Bidwellem, majitelem špatné whisky a stanu.

„Zde je můj sáček, Bidwelli,“ řekl Kink s důvěrností a jistotou starého kamaráda k druhému starousedlíku. „Odvažte do něj honem padesát dolarů na nějaký ten den, ručíme vám za to oba, Bill i já.“

A nato návštěvy sáčků k váze byly častější a oslava Kinkových narozenin byla stále veselejší a hlučnější. Pokusil se dokonce zazpívati oblíbenou píseň starousedlíků „Šťáva zapovězeného ovoce“, ustal ale a utopil své vzrušení v dalším pití. Dokonce i Bidwell dal na jeho počest kolovati sklenici jednou nebo dvakrátě kolem a on i Bill byli náležitě zpti ve chvíli, kdy víčka Anse Handersona počala se klížiti a jeho jazyk sliboval rozvázati se.

Bill počal býti vlídným a pak důvěrným. Vypravoval o svých útrapách a protivenstvích osudu šenkýři a celému světu vůbec, Anse Handersonovi pak zvláště. Neměl dosti hereckých schopností, aby dovedl sehráti tuto úlohu, špatná whisky mu však při tom pomohla. Vnutil se ve skutečný zármutek nad sebou a nad Billem a jeho slzy byly skutečně upřímné, když líčil, jak se svým druhem pomýšlí na to, prodati polovinu svého práva na výhodný pozemek právě jen proto, že se jim nedostává potravin. Ba i Kink poslouchal a uvěřil tomu.

Oči Anse Handersona leskly se bezbožně, když se tázal: „Kolik zamýšlíte za to vzítí?“

Bill a Kink ho neslyšeli a musil opakovati svou poptávku. Zdálo se, že váhají. Stal se smělejší a kymácel se kupředu a nazad, drže se stolu a poslouchal napjatě. Zatímco oni se domlouvali na druhé straně stolu, hádaje vzrušen, zda řeknou ano, nebo ne, a šeptaje sám sobě, jakou si určí cenu.

„Dvě stě a – hik! – padesát!“ prohlásil konečně Bill škytaje, „ale myslím, že to přece jen neprodáme.“

„Což by bylo náramně moudré, smím-li do toho také trochu mluvit,“ souhlasil Bidwell.

„Ba právě,“ dodal Kink. „Nejde nám přece o žádný lidumilný skutek, abychom vyhazovali svůj majetek Švédům a jiným lidem.“

„Myslím, abychom se ještě napili,“ škytal Ans Handerson, snaže se změnití předmět hovoru a odložiti to na příznivější dobu.

A nato, chtěje příchod této příznivější doby pokud možno uspíšiti, dal svému sáčku opět kolovati mezi svou kapsou a váhami. Bill a Kink se drželi, posléze však přece podlehli jeho lichocení a úlisnosti, načež počal býti opatrným a vzal si Billa stranou. Potácel se silně a opíral se o Bidwella, aby neklesl, když se tázal:

„Jsou to řádní muži, ti dva, myslím!“

„Zajisté!“ Bidwell odvětil upřímně. „Znám je už po léta. Staří poctivci. Když prodávají příděl, tak prodávají příděl. Nemluví do vzduchu.“

„Myslím, že to koupím,“ oznamoval Ans Handerson, vrávoraje zpět k oběma společníkům. Ale nyní počal sníti silněji a prohlásil, že chce míti buď celý příděl, nebo nic. To způsobilo Hootchinoovi Billovi mnoho bolesti. Počal vznešeně řečniti o hladovosti chechaquů a Švédů, ačkoli usínal mezi jednotlivými periodami a jeho hlas odumíral v chrápání, zatímco hlava mu klesala na prsa. Jakmile však byl probuzen nenápadným štulcem se strany Kinkovy nebo Bidwellovy, nezapomněl vybuchnouti vždy opět přívalem rozhořčení a urážek.

Ans Handerson choval se přitom stále klidně. Každá urážka zvyšovala cenu přídělu. Taková nepřátelská neochota k prodeji měla pro něho jen jeden význam a pocítil velkou úlevu, když Hootchinoo Bill klesl chrápaje na zem a on mohl obrátiti svou pozornost k jeho méně nepřístupnému společníku.

Kink Mitchell dal se přemluvití, ačkoliv byl ubohým počtářem. Naříkal a lhal bolestně, ač byl ochoten prodati příděl na polovic za dvě stě padesát, že cena celku je tříkrát tak veliká. Ans Handerson a Bidwell se všemožně namáhali, aby ho zbavili jeho klamných představ o zlomcích,

avšak veškerá jejich snaha byla marná. Ronil hořké slzy na nálevní stůl i na jejich ramena, kteréžto slzy však nicméně nesmyly jeho mínění, stojí-li polovička za dvě stě padesát, že cena celku je třikrát tak veliká.

Posléze – a ani Bidwell nezachoval si již než mlhavé vzpomínky na to, jak noc končila – byla napsána smlouva, již Bill Rader a Charles Mitchell postupovali všechna svá práva a nároky k přídělu, známému jako číslo 24 Eldorado, což je název, jež potok dostal od nějakých optimistických *chechaquů*.

Když Kink podepsal, bylo třeba společné námahy všech tří, aby probudili Billa. Pero v ruce komíhal se dlouho nad listinou a pokaždé, když se zakolébál kupředu a opět nazad, v očích Hanse Andersona zasvitla a pobledla úchvatná vidina zlata. Když konečně drahocenný podpis byl připojen a zlatý prach vyplacen, oddechl si zhluboka a klesl v hluboký spánek pod stůl, kde snil nesmrtelně až do rána.

Den byl však chladný a šedý. Švéd cítil nevolnost. První jeho pohyb byl mimovolný a automatický, že sáhl po svém sáčku. Jeho lehkost ho zarazila. Pak zvolna vzpomínky na vše počaly se mu kupiti v mozku. Drsné hlasy ho vyrušily. Otevřel oči a vyhlédl z pod stolu. Několik mužů, probudivších se záhy, či spíše mužů, kteří byli po celou noc na cestě, vykládalo hlasitě své mínění o naprosté a prokleté bezcennosti potoka Eldorado. Pocítil pojednou strach, sáhl si do kapsy a našel tam kupní smlouvu na číslo 24. Eldorado.

Za deset minut nato Hootchينو Bill a Kink Mitchell byli vyburcováni ze svých příkrývek divoce hledícím Švédem, který snažil se vnutiti jim inkoustem poškrábaný a pomazaný kus papíru.

„Myslím, že chci zpět své peníze,“ blábolil. „Myslím, že chci zpět své peníze.“

V očích i hrdle měl slzy. Slzy kanuly mu po tváři, když před nimi klečel a prosil a žebřal. Avšak Bill a Kink se nesmáli. Byli by mohli býti ještě nemilosrdnějšími.

„To je poprvé, že slyším, jak muž pláče proto, že si koupil příděl,“ Bill řekl. „A musím podotknouti, že se mi to zdá býti zcela neobyčejným.“

„Ba právě,“ souhlasil Kink Mitchel. „Koupě přídělu je jako obchod koni.“

Byli poctiví ve svém údivu. Nedovedli pochopiti, že by sami mohli lkáti pro nějakou obchodní transakci, a proto nemohli toho pochopiti ani u někoho jiného.

„Je to ubohý, obyčejný *chechaquo*,“ bručel Hootchينو Bill, když hleděli za truchlícím Švédem, odcházejícím opět z jejich chaty.

„Však to není Příliš mnoho zlata,“ vtipkoval Kink Mitchell.

A než den se skončil, nakoupili mouky a slaniny za přehnané ceny, zaplatili prachem Anse Handersona a překročili rozvodí směrem k potokům, ležícím mezi Klondykem a Indiánskou řekou.

O tři měsíce později vrátili se toutéž cestou uprostřed sněhové bouře a pustili se pěšinou k číslu 24 Eldorado. Pouhou náhodou se stalo, že se dali právě touto cestou. Nezáleželo jim na tomto přídělu a neviděli také mnoho tou bílou metelící, až jejich nohy ocitly se právě na tomto přídělu. A tu se vyjasnilo a spatřili haldu, na jejímž vrcholku byl rumpál, jímž točil nějaký muž. Viděli, jak vytáhl kbelík drobného štěrku z jámy a vysypal jej na okraji haldy. Zároveň spatřili jiného muže, kupodivu povědomého, jak naplnil pánev tímto štěrkem. Měl dlouhé ruce a jeho vlasy byly bleděžluté barvy. Než však ještě k němu přistoupili, obrátil se s pánví a pospíchal k chatě. Neměl klobouku a vykládali si jeho spěch tím, že sníh mu padal za krk. Bill a Kink běželi za ním a zastihli ho v chatě, když klečel u kamen a vypíral pánev štěrku v díži vody.

Byl příliš zaujat svou prací, než aby postřehl více, než že někdo vstoupil do jeho chaty. Oba druzi stanuli za jeho zády, pozorující ho. Pohyboval obratně pánví dokola a ustal jen tu a tam, aby vybral prsty větší kousky štěrku. Voda byla kalná, a ježto pánev byla do ní ponořena, nemohli viděti jejího obsahu. Pojednou pozdvihl pánev a vychrstl z ní vodu. Na dně pánve objevilo se množství žluti, jako másla v máselnici.

Hootchينو Bill počal polykati sliny. Nikdy v celém svém životě ani nesnil o takovém množství zlata v jediné pánvi na zkoušku.

„Dost je ho, příteli,“ řekl chraplavě. „Kolik myslíte, že ho tam celkem je?“

Ans Handerson ani nevzhlédl odpovídaje: „Myslím padesát uncí.“

„Jste tedy báječně bohat, co?“

Stále ještě Ans Handerson měl hlavu skloněnu, zaujat vybíráním i těch nejmenších kousků strusky, když odpověděl: „Myslím, že se mohu odhadnouti tak na pět set tisíc dolarů.“

„U všech všudy!“ řekl Hootchينو Bill a řekl to se zbožnou úctou.

„Ano, Bille, u všech všudy!“ řekl Kink Mitchell, a vystoupivše tiše z chaty, zavřeli dveře.

Zbytek pliocénu

Hned na počátku si myju nad ním ruce. Nemohu přijmouti jeho vypravování za své a nechci býti za ně ani zodpovědným. Ohrazuji se takto předem, protože dbám své vlastní zachovalosti. Mám své skrovné, pevné postavení a mám také ženu, a pro dobré jméno obce, jež dopřává mé osobě poctu uznání a pro blaho své ženy a své, nemohu se již odvažovati toho, čeho jsem se kdysi odvažoval, a živiti nehybnosti o své osobě bezstarostnou lehkomyšlností mládí. Proto opakuji, myju si své ruce nad ním, nad Nimrodem, tím statným lovcem, tím prostým, modrookým Tomášem Stevensem s pihovatou tváří.

Když jsem takto byl poctivým k sobě a vzpomněl jsem i olivových ratolestí, s nimiž mne moje žena snad přivítá, mohu býti také velkomyslným. Nebudu posuzovati příběhů, jež mi Tomáš Stevens vypravoval, a dále zdržím se vůbec svého úsudku. Budu-li tázán proč, mohu odpověděti pouze tolik, že žádného úsudku nemám. Dlouho jsem rozvažoval a uvažoval a odvažoval, avšak nikdy jsem nedošel k témuž úsudku – skutečně! –, neboť Tomáš Stevens je větší muž než já. Mluvil-li pravdu, dobře; mluvil-li nepravdu, nuže, také dobře. Neboť kdo to může dokázati? Nebo kdo to může vyvrátiti? Vylučuji předem sebe, kdežto lidé malé víry nechť učiní totéž, co já jsem učinil – nechť jdou a vyhledají téhož Tomáše Stevense a pohovoří si s ním tváří v tvář o různých věcech, jež bude-li mi štěstí přát, budu nyní vypravovati. A pokud jde o to, kde by ho našli? Rada je jednoduchá: někde mezi 53° severní šířky a pólem z jedné strany a z druhé na nejlepších a neslibnějších lovištích, jež se rozkládají mezi východním pobřežím Sibíře a nejzazším Labradorem. Že je tam někde, na tomto tak jasně vymezeném území, dávám své slovo čestného muže, jehož zásady a vyhlídky do budoucnosti vyžadují přímou řeč a správný život.

Tomáš Stevens si snad rád a notně pohrával s pravdou, avšak když jsme se spolu poprvé setkali (bude dobře zapamatovati si to), přišel do

mého tábora, když jsem se domníval, že jsem na tisíc mil daleko od nejzazší stanice civilizace. Při pohledu na jeho lidskou tvář, první za kolik strastiplných měsíců, byl bych mu vyskočil vstříc a sevřel ho ve své náruči (a nejsem nikterak muž, jenž by si potrpěl na okázalosti), kdežto jemu tato návštěva zdála se býti nejběžnější věcí pod sluncem. Přišel právě do středu mého tábora, strávil chvíli po způsobu mužů v tomto kraji, odhodil mé sněžnice na jednu stranu, odehnal několik psů na druhou, a tak udělal si dosti místa pro sebe u ohně. Řekl, že ke mně zaskočil, jen aby si vypůjčil hrst sody a aby se přesvědčil, mám-li slušný tabák. Vytrhl starodávnou dýmku, nacpal ji s trapnou pečlivostí, a aniž by řekl alespoň s dovolením, uklidil polovinu mého tabáku z mého sáčku do svého. Ano, byl to dobrý tabák. Oddychl si spokojeně jako muž spravedlivý a slovně vstřebal do sebe kouř z vinoucích se žlutavých vloček vystupujících z jeho dýmky, kterýžto pohled potěšil mé srdce starého kuřáka.

Lovec? Zálesák? Kovkop? Pokrčil rameny. Ne, jen tak se tu trochu kolem potlouká. Přišel nahoru od Velkého Otročího před nějakým časem a pomýšlí na to, podívat se trochu do yukonské krajiny. Jednatel v Košimu vypravoval něco o objevech na Klondyku, a tak by to rád viděl na vlastní oči. Pozoroval jsem, že mluvil o Klondyku po starém způsobu domorodců, nazýváje ji Sobí řekou – ustálený zvyk starousedlých oproti *chechaquům* a všem těm rozmazlencům vůbec. Učinil to však tak přirozeně a jako věc samozřejmou, že necítil jsem v tom žádného hrotu proti sobě a odpustil jsem mu. Myslíl také na to, řekl, než překročí rozvodí Yukonu zaskočiti si trochu do tvrze Dobré naděje.

Nuže, ke tvrzi Dobré naděje je daleká cesta k severu, přes točnový kruh a za ním místy, kam vstoupila noha jen několika málo mužů, a když takový neznámý otrhanec vynoří se pojednou odněkud ze tmy, aniž byste věděli odkud, usedne si k vašemu ohni a počne mluvit o tom, kam si „zaskočí“ a kam se „podívá“, je právě na čase, abyste vstali a setřásli dřímotu ze svých očí. Proto také jsem se rozhlédl kolem sebe; spatřil jsem plachtu proti větru, jedlové větve pod kožešiny upravené na lože, viděl jsem vaky s potravinami, fotografický přístroj

a mrazivý dech psů, choulících se blíže ohniště, a nad tím vším mohutné plameny severní záře, klenoucí se přes oblohu od jihovýchodu k severozápadu. Zachvěl jsem se. V takové severní noci je kouzlo, jež dovede se vplížiti do našeho nitra jako zimnice malárie z bažin. Uchvátí vás a zkrúší, než ještě se nadějete. Pak jsem pohlédl na sněžnice, ležící křížem, kam je odhodil. A také jsem mrkl po svém sáčku s tabákem. Dobrá polovice mé zásoby zmizela. To rozhodlo, má fantazie nesehrála mi žádného kousku.

Útrapy mu zmátly mozek, myslil jsem si, hledě ustavičně na toho muže – jednoho z těch divokých tuláků, zabloudivších daleko od svého původního života a potulujících se jako ztracené duše ohromnými pustinami a neznámými moři. Nu dobře, ponechme ho jeho náladě, až snad sám sebere opět své smysly dohromady. Kdožví – pouhý zvuk hlasu bližního, spolučlověka přivede ho snad opět do rovnováhy.

Zapředl jsem s ním tudíž rozhovor a brzo jsem užasl, jak mluvil o honbě a různých příhodách loveckých. Zabil sibiřského vlka na nejseverozápadnější Aljašce a kamzíka v tajemných úkrytech skal. Tvrdil, že zná místa, kde se potuluje ještě poslední buvol; že se dostal do boku stád karibu, když pobíhali po stech tisíc, a že spal na Velkých ladech, stopuje tam v zimě pižmoně.

Změnil jsem dle toho svůj úsudek (první změna, nikterak však poslední) a neměl jsem nejmenší pochybnosti o pravdivosti jeho slov. Nevím, proč to bylo, ale nedalo mi, abych mu neopakoval příběhu, jež jsem kdysi slyšel od nějakého muže, který se zdržoval v té zemi dosti dlouho, aby to dobře znal. Byl to příběh o velkém medvědu, obývajícím na příkrých svazích Sv. Eliáše a nesestupujícím nikdy dolů, kde půda byla rovnější. Nuže, bůh utvořil tohoto tvora přiměřeně k jeho bydlišti tak, že měl nohy na jedné straně o celou stopu delší než na druhé. To se mu ovšem velice při chůzi hodilo, jak musí každý připustiti. Honil jsem tedy toto vzácné zvíře ve vlastním jméně, mluvil jsem v první osobě, v přítomném čase, líčil jsem podrobně okolí, dodal jsem svému vypravování všechny známky a nátěr pravděpodobnosti a díval jsem se na toho muže, chtěje vypátrati, bude-li mým líčením zaražen.

Nikterak. Kdyby byl vyslovil nějakou pochybnost, byl bych mu odpustil. Kdyby byl namítal něco, popíraje nebezpečí takové honby, když zvířeti nebylo lze obrátiti se a jíti opačným směrem – kdyby byl řekl něco takového, byl bych mu stiskl ruku jako pravému sportsmanu. On však neučinil nic takového. Odfřkl si, popohlédl na mne a odfrkl si opět; pak vzdal zaslouženou chválu mému tabáku, přehodil si jednu nohu na můj klín a vyzval mne, abych si prohlédl jeho obuv. Byl to *mukluk* podle vzoru Inuitů, sešitý vlákny ze šlachy a bez obvyklých skleněných korálků a ozdob. Avšak kožešina sama byla pozoruhodná. Tím, že kůže byla půl palce silná, připomínala mi kůži mroží, avšak v tom také byla všechna podobnost, neboť žádný mrož neměl nikdy tak úžasně dlouhé srsti. Po stranách a na kotnících byla srst již téměř sedřena, následkem tření o podrost a sníh, avšak výše kolem nohy a vzadu na místech více chráněných byla hrubá, špinavě černá a velice hustá. Rozčísł jsem ji jen stěží a pátral jsem po jemnější srsti níže, jak tomu bývá u zvířat severu, avšak v tomto případě jsem ji nenašel. Bylo to však nahrazeno její délkou. Skutečně chumáče chlupů dosud zachované měřily plných sedm až osm palců délky.

Pohlédl jsem tomu muži do tváře, on pak spustil nohu dolů a tázal se: „Měl ten váš medvěd na Sv. Eliáši takovou kůži?“

Potřásl jsem hlavou. „Ne a jakékoli jiné zvíře na zemi nebo na moři taktéž ne,“ odvětil jsem upřímně. Hustota té kůže a délka její srsti mne zarazila.

„Je to,“ řekl a řekl to bez sebe menší známky domýšlivosti, „je to z mamuta.“

„Nesmysl!“ zvolal jsem, neboť nebyl jsem s to, abych potlačil projev své nedůvěry. „Mamut, drahý pane, zmizel již dávno z povrchu zemského. Víme, že kdysi žil, podle zkamenělin a zbytků, jež jsme vykopali, a podle omrzlé mrtvoly, již sibiřské slunce uznalo za vhodné dostati svým teplem ven z klínu ledovce, víme však také, že nežije již ani jeden exemplář tohoto živočicha. Naši badatelé –“

Při tomto slově vyrušil mne netrpělivě. „Vaši badatelé? Pš! Ubožáci. Nemluvme o nich raději. Řekněte mi však, muži, co vy tak asi víte o mamutu a jeho životě?“

Bez odporu, to mohlo býti popudem k vypravování; počal jsem se tedy přehrabávati ve své paměti shledávaje, co mi vůbec bylo o tomto předmětu známo. Začal jsem s tím, že jsem s důrazem uvedl, že živých ten byl předhistorický, a uvedl jsem pro to všechny doklady, o nichž jsem jen věděl. Zmínil jsem se o sibiřských naplaveninách, v nichž byl nadbytek kostí dávného mamuta; mluvil jsem o velkém množství fosilní slonoviny, prodané Inuity Obchodní společnosti na Aljašce, a přiznal jsem se, že jsem sám vykopal šest až osm stop dlouhé tesáky z naplavenin klondyckých potoků. „Všechny tyto zbytky,“ končil jsem, „byly nalezeny mezi vrstvami utvořenými postupem nescetných věků.“

„Pamatuji, když jsem byl ještě dítě,“ Tomáš Stevens řekl, „že jsem viděl zkamenělý vodní meloun. Tedy, ačkoliv někteří lidé se do té míry mýlí, že myslí, že skutečně dosud pěstují a jedí melouny, přece jen neexistuje nic takového?“

„A pak otázka potravy,“ namítal jsem dále, nevšímaje si jeho poznámky, jež byla dětinská a nemohla býti vzata vážně. „Půda musila by ploditi rostlinstvo v nesmírném nadbytku, aby uživila takové ohromné tvory. Na severu není nikde tak plodné půdy. Tedy – mamut nemůže již existovati.“

„Odpouštím vám vaši nevědomost ohledně mnohých věcí na Severu, neboť jste dosud mladý muž a prošel jste málo světa, nicméně jsem ochoten souhlasiti s vámi v jednom bodu. Mamut již neexistuje. Jak to vím? Zabil jsem posledního svou vlastní pravicí.“

Tak promluvil Nimrod, velký lovec. Hodil jsem oharkem po psech, poručil jsem jim, aby ustali ve svém bezbožném vytí, a čekal jsem. Nebylo pochybnosti, že tento neobyčejně šťastný lhář otevře svá ústa a odplatí mi nějak za mého medvěda Sv. Eliáše.

„Bylo to takto,“ začal posléze, když vhodná pomlčka uplynula. „Byl jsem jednoho dne v táboře –“

„Kde?“ přerušil jsem ho.

Mávl svou rukou neurčitě směrem k severovýchodu, kde rozkládala se *terra incognita*, do jejíž dálav jen málo mužů se zatoulalo a odkud ještě méně se jich vrátilo. „Byl jsem jednoho dne v táboře s Klooch. Klooch byla tak hezká malá *kamkoks*, jaká jen kdy kničela ve spřežení nebo strkala svůj nos do táborového kotle. Jejím otcem byl plnokrevný malamut z ruského Pastiliku na Beringově moři a vychoval jsem ji pečlivě ze statné čuby z hudsonského plemene. Pravím vám, muži, že to byl krásný exemplář. Nu a toho dne, o němž mluvím, vrhla štěňata, měla je s divokým vlkem z lesa – šedivým, dlouhým a pružným, se zdravými plícemi a báječně vytrvalým. Řekněte! Viděl jste už něco takového? Bylo to nové psí plemeno a mnoho jsem si od něho sliboval do budoucnosti.

Jak jsem pravil, vrhla právě štěňata a šťastně to dopadlo. Seděl jsem na patách nad hnízdem sedmi statných, slepých štěňat – když za mnou se ozval třeskot polnice a rachocení bubnu. Nastal hukot a šumot, jako když se přiřezane vichřice se silným lijavcem, a byl jsem již téměř na nohou, když jsem byl opět poražen k zemi tváří dolů. V tomtéž okamžiku zaslechl jsem, jak Klooch jako by vzdychla, docela tak, jako když člověk škytne, uhoďte-li ho pěstí do žaludku. Můžete se vsadit o svůj sáček, že jsem ležel zticha, otočil jsem však hlavu a viděl jsem, jak nějaké ohromné těleso se nade mnou kymácí. Pak zasvitla nade mnou opět modrá oblaka a já jsem vyskočil se země. Huňatá hora masa mizela právě v podrostu na kraji mýtiny. Zahlédl jsem ještě zadek s ohonem tak tlustým v objemu jako mé tělo a trčícím přímo nazad. V následující vteřině zůstal už jen ohromný otvor v houštině, ač jsem ještě slyšel bouři zvuků, odumírajících zvolna v dáli, a praskot drceného podrostu a kácejících a lámajících se stromů. Sáhl jsem rychle po své pušce. Ležela na zemi s ústím opřeným o pařez, nyní však pažba byla rozdracena, hlaveň ohnuta a spoušť s ostatním příslušenstvím na tisíc kusů. Ohlédl jsem se po čubě a – a co myslíte?“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Ať má duše shoří v tisíci pekel, zůstalo-li tam z ní něco! Klooch a všech těch sedm slepých štěňat – pryč, všechno pryč. Kde ležela, byla rozblácená, krvavá šlápota v měkké zemi – asi sáh v průměru a na okrajích trochu roztroušených chlupů.“

Odměřil jsem tři stopy ve sněhu, opsal jsem kruh a pohlédl na Nimroda.

„Ta šelma byla třicet dlouhá a dvacet vysoká,“ odvětil „a její tesáky vyčnívaly na šestkrát tři stopy. Sám jsem tomu nemohl v té chvíli věřit, přese všechno, co se stalo. Ale klamaly-li mne mé smysly, byla tu moje rozbitá puška a pak díra v houštině. A pak tu byla – nebo spíše nebyla – Klooch se svými štěňaty. Ó, člověče, je mi ještě nyní horko, když si na to vzpomenu. Klooch! Druhá Eva! Matka nového plemene! A takový rozvzteklý, rozdivočený, starý, mamutí býk jako druhá potopa smete ji se vším všudy z povrchu zemského! Divíte se, že ta země, krví nasáklá, volala o pomstu k nebesům? Nebo že jsem se rychle chopil své ruční sekery a pustil se na cestu?“

„Ruční sekery?“ zvolal jsem všecek užaslý tímto obrazem. „Ruční sekeru a takový mamutí býk, třicet stop dlouhý, dvacet stop –“

Nimrod sdílel mé překvapení, chechtaje se vesele. „Neporazilo by vás to?“ zvolal. „Zdálo by se vám kdy o něčem takovém? Od té doby jsem se tomu často zasmál, ale tenkrát mi nebylo do smíchu, byl jsem po čertech dopálen, pro svou pušku a pro Klooch. Myslete si jen, člověče! Zcela nový, báječný pelech, který neměl sobě rovného, a byli ti tam, než ještě otevřeli oči! Dobrá, nechme toho. Život je plný protivenství a zklamání. Maso chutná nejlépe, máme-li hlad, a v posteli je nám nejlépe po krušné cestě.“

Jak jsem řekl, vydal jsem se za šelmou se svou sekerou a držel jsem se jejích stop dolů do údolí, když se však obrátila opět k ústí údolí, zůstal jsem za ní na druhém konci. Nyní bych se mohl opět zastavit, abych vám dříve leccos vysvětlil. Tam nahoře, v horách, je proklatě podivný tvar půdy. Není tam konce malých údolí, jež jsou všechna jedno jako druhé, jako hrách podobá se hrachu v jednom lusku, a všechna jsou sevřena strmými, skalnatými stěnami, trčícími ze všech stran. A na

dolním konci jsou všude malé otvory, kudy asi pronikly bystřiny nebo ledovce. Jediná cesta dovnitř jest těmito otvory a jsou vesměs malé a některé menší ještě než ostatní. A pokud jde o píci – máčel jste se také asi na ostrovech prosáklých deštěm na pobřeží Aljašky dolů k Sitce, neboť vypadáte jako cestující. A víte, jaké množství píce tam roste – velké, šťavnaté, jako v džungli. Dobrá, tak tomu bylo také v těch údolích. Žírná, bohatá půda s kapradím a travinami a tak dále, vyššími, než je vaše hlava. Prší tam tři dni ze čtyř v letních měsících a je tam potraviny pro tisíc mamutů, nemluví-li ani o menší zvěři pro člověka.

Ale abych se vrátil. Dole na spodním konci údolí udýchal jsem se a přestal jsem ho stíhati. Počal jsem uvažovati, neboť dojde-li mi dech, zlobím se stále víc a více, a věděl jsem, že moje mysl nebude míti pokoje, dokud si nepochutnám na pečené mamutí noze. A věděl jsem také, že mne čeká *skookum mamook pukapuk* – odpusťte, mluvím řečí Chinooků, myslím tím, že mne čekal velký boj. Nuže ústí mého údolí bylo velmi úzké a stěny příkré. Vysoko nade mnou na jedné straně bylo jedno z těch velkých skalisek zvaných čepy, vážící několik set tun. To se mi právě hodilo. Vrátil jsem se do svého tábora, dáváje pozor, aby mamut mi neuklouzl, a vzal jsem své střelivo. Nebylo k ničemu, když mi rozdrtil mou pušku; otevřel jsem tedy náboje, vysypal jsem prach pod skálu a zavedl jsem k němu doutnák. Nebylo toho mnoho, ale balvan sebou přece líně hnul a dopadl dolů tak obratně, že zanechal právě jen tolik místa, aby potok mohl odtékat. No a teď jsem ho měl.“

„Ale jak jste ho dostal?“ vyptával jsem se. „Kdo to jakživ slyšel, aby někdo zabil mamuta sekyrkou? Nebo měl jste snad ještě něco jiného?!“

„Ale, člověče! což jsem vám neřekl, že jsem byl jako šílený?“ Nimrod odvětil s jakousi nedůtklivostí. „Docela jako šílený, když jsem si vzpomněl na Klooch a svou pušku. A pak, nebyl jsem lovec? A nebyla to naprosto nová a zcela neobyčejná zvěř? Sekyrkou? Pš! Nepotřeboval jsem jí. Poslouchejte a uslyšíte o honbě, jaká se snad přiházela, když svět byl ještě mlád a když jeskynní muži se sešli k zabíjení s kamennými sekerami. Taková by mi byla také stačila. Nuže, není snad pravda, že člověk

může uštvati psa nebo koně? Že je může znávití svým rozumem a vytrvalostí?“

Prisvědčil jsem.

„Nuže?“

Zasvitlo mi a žádal jsem ho, aby pokračoval.

„Mé údolí mělo snad pět mil kolem dokola. Ústí bylo zavřeno. Nebylo, kudy by mi unikl. Ten mamutí býk byla plachá, bojácná šelma a dostal jsem ho na milost a nemilost. Byl jsem mu stále v patách, křičel a povykoval jsem jako čert, házel jsem po něm kamením a prohnal jsem ho třikráte kolem údolí, než jsem přestal, abych se najedl. Nechápete? Běh o závod! Člověk a mamut! Hipodrom, slunce, měsíc a hvězdy jako rozsudí!

Dva měsíce jsem k tomu potřeboval, ale provedl jsem to. A není to žádná povídačka. Kolem a kolem jsem ho hnal, drže se sám uprostřed kruhu, jedl jsem tlučené maso a bobule, běhaje za ním a ukrádaje jen sem tam nějakou chvíli ke spánku. Ovšemže se také časem rozzuřil a v zoufalství se obrátil proti mně. V té chvíli jsem uskočil na měkkou půdu, kde potok se rozléval, a proklínal jsem jej i jeho předky, vyzývaje ho, aby se mi přiblížil. On však byl příliš chytrý, než aby zabředl do toho bláta a bahna. Jednou mne zahnal ke skalní stěně a zalezl jsem do hluboké skalní trhliny a čekal jsem. Kdykoli po mně natáhl svůj chobot, udeřil jsem ho do něj sekyrkou, až jej zase zatáhl a řval při tom, div mi nepraskly bubínky v uších, byl už taky jako blázen. Věděl, že mne má, a přece že mne nemá, a to právě ho tak rozdivočilo. Nebyl to však takový blázen jako nějaký člověk. Věděl, že je v bezpečí, dokud musím býti v té skalní trhlíně, a umínil si, že mne tam přidrží. A měl úplně pravdu, jenže nepomyslel na zásobování. Nebylo tam kolem nás ani vody, ani píce, a proto nevydržel dlouho obléhati mne. Stál před ústím trhliny po kolik hodin, dávaje na mne pozor a odháněje moskyty velkými bolteci svých uší. Ale pak žízeň počala ho trápiti a dupal a řval, až se země třásla, dávaje mi všechna jména, jež mu jen přišla na jazyk. Chtěl mne tím postrašiti, a když myslel, že to mělo dostatečný účinek, poodešel pomalu zpět a snažil se dostihnouti potoku. Několikrát jsem ho nechal dojíti

až téměř k vodě – a bylo to nějakých sto sáhů daleko –, když jsem náhle vyrazil ze svého úkrytu, a hned se hnal zpátky ke mně, vale se jako lavina. Když jsem to několikrát udělal a on si to promyslel, změnil svou taktiku. Počítal s časem, víte. Bez jediného slova výstrahy obrátil se ode mne, žena se k vodě jako divý, zamýšleje doběhnouti tam a zpět, než uteču. Posléze proklínaje mne hrozně, nechal obléhání a pyšně si vykračoval k vodě.

To se stalo pouze jednou, že mne tak vpěchoval do díry – tři dny to trvalo –, ale pak hipodrom už neustal. Kolem a kolem a stále kolem, jako při skutečném závodu. Mé šaty změnil se v hadry a cáry, avšak neustal jsem ani na okamžik, abych si je dal do pořádku, až jsem posléze běžel nahý jako syn země, nemaje nic než starou sekyrku v jedné ruce a kámen ve druhé. Skutečně nezastavil jsem se, leč abych si na okamžik zdříml ve štěrbinách a trhlinách skalních útesů. Pokud jde o býka, hubnul stále víc a více – ztratil jistě nejméně několik tun – a stal se tak nervózním jako stará kantorka v nepovedeném manželství. Když jsem na něho vyrazil a počal jsem ječeti nebo udeřil jsem ho z dálky kamenem, vyskočil jako poplašené tele a všecek se třásl. Pak se pustil do běhu, mávaje ocasem, s hlavou natočenou přes jedno rameno a planoucícma, zlomyslnýma očima, a jak mi nadával a klnul, bylo skutečně hrozné. Taková nezvedená, nevychovaná šelma to byla, vrah a rouhač.

Ke konci však nechal toho všeho a počal jen naříkati a vrnėti jako malé dítě. Jeho odvaha byla ta tam, zkrušil jsem ho a stala se z něho jen hromada masa, třesoucího se strachem jako rosol. Dostával záchvaty tlukotu srdce a potácel se jako opilec, upadl a odřel si kůži na holeních. A pak počal naříkati, ale už zase běžel. Oh, člověče, bozi by nad ním byli plakali a vy byste byl plakal právě tak, jako každý druhý. Bylo to žalostné a bylo toho příliš mnoho, ale já jsem jen zatvrdil své srdce a držel jsem ho stále v kroku. Konečně jsem ho docela uštval a ležel tu udýchán, se zlomeným srdcem, hladov a žízniv. Když jsem viděl, že se už nemůže hnouti, přesekl jsem mu kolenní šlachy a strávil jsem většinu dne, buše do něho svou sekyrou, zatímco frkal a vzdychal, až jsem

ho dotloukl. Třicet stop byl dlouhý a dvacet vysoký a muž mohl snadno napnout i svou síť mezi jeho tesáky a spáti tam pohodlně. Mimo tu okolnost, že štváním zbavil jsem ho všech jeho životních šťáv, jeho maso chutnalo dobře a jeho čtyři nohy, vcelku upečené, byly by vyživily člověka po celý rok. Sám jsem tam strávil celou zimu.“

„A kde je to údolí?“ tázal jsem se.

Mávl rukou směrem k severovýchodu a řekl: „Máte velice dobrý tabák, nesu ho ve svém sáčku hezký díl, ale ponesu upomínky na něj po celý svůj život. Na důkaz svého uznání a výměnou za mokasíny na vašich nohou daruji vám tyto *mukluky*. Je to upomínka na Klooch a jejích sedm ubohých, slepých štěňat. A jsou také upomínkou na příhodu ojedinelou v dějinách, totiž na zahubení nejstaršího plemene zvířat na světě a zároveň nejmladšího. A jejich nejlepší vlastnost je, že se nikdy neopotřebují.“

Když jsme provedli tuto směnu, vyklepal si dýmku, stiskl mi ruku na dobrou noc a dal se na cestu sněhem. Pokud jde o onen příběh, za nějž odmítl jsem již předem veškerou zodpovědnost, doporučuji lidem malé víry, aby navštívili Smithsonský ústav. Přinesou-li s sebou dostatečné doporučující listy a nepřijdou-li tam o prázdninách, podaří se jim bez pochyby dosíci slyšení u profesora Dolvidsona. *Mukluky* jsou v jeho držení a potvrdí ne sice způsob, jakým jich bylo nabyto, ale látku, z níž jsou zhotoveny. Prohlásí-li on, že jsou zhotoveny z mamutí kůže, vědecký svět přijme jeho rozsudek. A co více byste ještě chtěli?

Nejsevernější várka

*Příběh bělocha, kujícího plány mezi podivným lidem
bydlícím při okraji ledového moře*

Pravdomlupnost Tomáše Stevense může snad býti tak neurčitou jako x a jeho obraznost rovná se snad obraznosti obyčejného muže, umocněné na n -tou, to však nutno přede připustiti, že nikdy nečetl a neučinil nic, co by mohlo býti označeno přímo jako lež... Hrál snad s pravděpodobností, přiblížil se až k nejzazší hranici možnosti, avšak v jeho vypravování neozvalo se nikdy rušivého tonu. A pak znal Sever jako knihu, toho přece nikdo nepopře. Že byl velkým cestovatelem a dotkl se svou nohou nesčetných neznámých cest, mnoho důkazů potvrzuje. Mimo svou vlastní osobní zkušenost znal jsem lidi, kteří setkali se s ním kdekoli, hlavně však na hranicích Neznáma. Byl tu Johnson, jednatel bývalé Společnosti Hudsonského zálivu, který poskytl mu útulku na Labradoru, dokud si jeho psi trochu neodpočinuli tak, že mohl se vydati opět na další cestu. Byl tu McMahan, jednatel Obchodní společnosti na Aljašce, který zastihl ho v Holandském přístavu a později pak mezi nejzazšími ostrovy aleutské skupiny. Nebylo lze popřít, že vedl jednu z nejranějších výprav Spojených států a historie uvádí výslovně, že sloužil v podobné vlastnosti Západní unii, když se pokoušela položit svůj telegraf přes Aljašku a Sibiř do Evropy. Dále byl tu Joe Lamson, velrybářský kapitán, který zamrzl při ústí Mackenzie a k němuž Stevens přišel na palubu pro tabák.

Tato poslední okolnost dokazuje dostatečně totožnost Tomáše Stevense. Jeho pátrání po tabáku bylo neúnavné a vytrvalé. Než jsme se spolu dobře seznámili, naučil jsem se pozdravovati ho tím způsobem, že jsem mu podával jednu ruku, zatímco druhou vytahoval jsem svůj sáček s tabákem. Avšak té noci, kdy jsem se s ním setkal ve výčepu Johna

O'Briena, jeho hlava byla obklopena svatozáří dýmu padesáticentového doutníku a místo mého sáčku s tabákem žádal můj sáček s penězi. Stáli jsme u stolku, na němž se hrálo farao, a ihned vsadil na „velkou“. „Padesát,“ řekl a bankéř přikývl. „Velká“ se obrátila a Stevens vrátil mi můj sáček, vyžádal si poukázku a táhl mne k váze, kde pokladník vyplatil mu lhostejně padesát dolarů ve zlatém prachu.

„A nyní se napijme,“ řekl a po chvíli u nálevny, když postavil svou sklenici: „Připomíná mi to malou várku, již jsem měl nahoře v Tattaratu. Ne, vy neznáte toho místa, není také vůbec na mapách. Je to však na okraji ledového moře, nemnoho set mil od americké hranice a všeho všudy nějakých pět set bohem zapomenutých duší žije tam, žení a vdává se, a časem umírá. Badatelé si jich nepovšimli a nenašel byste jich ve výkazu o sčítání lidu z roku 1890. Někáká velrybářská loď tam kdysi uvázla, mužstvo však dostalo se na břeh po ledu, pustilo se k jihu a již nikdo o nich nikdy neslyšel.“

„Ale měli jsme to pořádnou várku, Moosu a já,“ dodal po chvíli, s jaksou pouze tuchou vzdechu.

Věděl jsem, že za tímto vzdechem tají se činy a divoké skutky, proto zavlekl jsem ho do rohu, mezi stolkem s ruletou z jedné a s pokerem z druhé strany, a číhal jsem, až jeho jazyk roztaje.

„Měl jsem námitku proti Moosuovi,“ počal, potřásaje hlavou, zamýšlen – „jednu námitku, a to jednu jedinou. Byl to indián tam shora na pomezí chippewyanské krajiny, ale vada byla ta, že sebral trochu povrchních vědomostí z Písma. Zdržoval se po jedno období v táboru nějakého kanadského Francouze, který se připravoval svého času na kněžství. Moosu nikdy neviděl křesťanství v praxi a měl plnou hlavu zázraků, sporných otázek a výkladů, jímž naprosto nerozuměl. Jinak to byl řádný chlapík, obratný na cestě i v táboře.“

Prodělali jsme spolu ošklivou dobu a dostali jsme šeredně co proto, když jsme zapadli na Tattaratu. Ztratili jsme výzbroj i psy, přecházejíce rozvodí za podzimní sněhové bouře, žaludky cítili jsme pod krkem a náš oděv byly pouhé hadry, když jsme se doplížili do vesnice. Nejevili velkého překvapení, spatřivše nás – viděli dříve už ty velrybáře –, a dali

nám nejbídnější boudu ve vesnici, kde bychom žili, a nejbídnější potraviny, z nichž bychom žili. Co mne tehdy zarazilo, bylo, že nás nechali naprosto na pokoji. Avšak Moosu mi to vysvětlil.

„Šaman je *sick tumtum*,“ řekl, míně tím, že šaman, jejich lékař kouzelník, byl žárliv a radil svému lidu, aby s námi nic neměli. Z toho mála, jak pozoroval velrybáře, poznal, že moje plémě je silnější a chytřejší; zachoval se tedy tak, jak se zachovali vždy všichni šamanové, co svět světem stojí. A než jsem s nimi skončil, poznáte, jak dobře Moosu hádal.

„Ti lidé mají svůj zákon,“ řekl Moosu, „kdo chce jísti maso, musí choditi na honbu. My jsme neobratní, vy a já, pane, pokud jde o jejich zbraně, nedovedeme stříletí šípy ani házetí kopím podle jejich způsobu. Proto šaman a Tummasook, který je tu náčelníkem, dali hlavy dohromady a určili, že my dva musíme pracovati se ženami a dětmi, že budeme nositi jejich kořist a starati se o potřeby lovců.“

„A to není správně,“ odvětil jsem, „neboť my jsme lepší muži, Moosuo, než tito zde, krácející dosud v temnotách. Nadto pak musíme odpočívati, abychom zesílili, neboť cesta k jihu je daleká a na takové cestě slabí nic nesvedou.“

„Nemáme však nic,“ namítal, rozhlížeje se po shnilých trámech našeho iglú, zatímco zápach starého sobího masa, jež nám mělo sloužiti za oběd, dráždil k odporu naše nozdry. „Při takové stravě nemůžeme žíti. Nemáme nic než láhev mazání proti bolestem, která nemůže nahraditi nedostatek ostatních věcí; proto nezbývá, než abychom sklonili svou šíji pod jho nevěřících a nosili jim vodu a sekali dříví. A je zde mnoho dobrých věcí, jichž však my nebudeme míti. Oh, pane, můj nos mne dosud nikdy neobelhal a sledoval jsem ho do zásobáren a mezi balíky kožešin v jejich iglú. Dobré věci k jídlu vymámili ti lidé z ubohých velrybářů a všechny ty potraviny dostaly se jen do několika málo rukou. Žena Ipsukuk, bydlící na konci vesnice poblíž náčelníkova iglú, má mnoho mouky, a cukru a mé oči prozradily mi dokonce melasu, jíž si maže svou tvář. A v iglú Tummasooka, náčelníka, tam je čaj – nevěděl jsem snad, jak jej pil ten starý vepř? A šaman má krabici sucharů a dvě krabice nejlepšího tabáku. A co máme my? Nic! Nic!“

Já jsem však byl všecek zmámen jeho zprávou o tabáku a neodpovídal jsem.

A Moosu puzen vlastní touhou, přerušil ticho: ‚A je tu Tukeliketa, dcera velkého lovce a bohatého muže. Úhledné děvče. Skutečně, velice hezké děvče.‘

Přemýšlel jsem mnoho po celou noc, zatímco Moosu chrápal, neboť nemohl jsem snést myšlenky na tabák, který byl tak blízko a který nemohl jsem kouřiti. Pravda, jak Moosu řekl, neměli jsme nic. Ale počalo se mi v hlavě jasnit a zrána jsem mu řekl: Jdi opatrně ven po svém způsobu a přines mi nějakou kost zahnutou jako husí krk a dutou. A jdi pokorně, hled' však dobře, kde mají své hrnky a pánve a náradí k vaření. A pamatuj, že mám moudrost bělochovu, a dělej, co jsem ti přikázal, jistě a rychle.‘

Zatímco byl pryč, postavil jsem doprostřed iglú lampu na vaření velrybího tuku a odhodil jsem stranou prašivé spací kožešiny, abych měl více místa. Pak jsem rozebral jeho pušku, připravil jsem její hlaveň, načež jsem upletl mnoho knotů z bavlny, již ženy sbírají v létě. Když se vrátil, přinesl kost, jaké jsem si přál a novinku, že v Tummasookově iglú je pětigalonová konev od petroleje a velký měděný kotel. Pochválil jsem ho tedy, že dobře pořídil a že nemá už po celý den nic na práci. Když pak přiblížila se půlnoc, oslovil jsem ho takto:

‚Ten náčelník, ten Tummasook má měděný kotel a konev od petroleje.‘ Vložil jsem Moosuovi do ruky kámen, hladký, ohlazený vlnami. ‚Tábor ztichl a hvězdy se třpytí. Jdi, vloudi se tiše do náčelníkova iglú a udeř ho s tím do žaludku, silně. A hled', aby tvé rámě nabylo síly masem a potravou dní, jež nás čekají. Nastane pokřik a poplach a celá osada bude hned na nohou. Neboj se však. Zahal své pohyby a skryj svou postavu tmou nocí a zmatkem mužů. A přiblíží-li se ti žena Ipsukuk – ta, co maže si tvář melasou –, udeř ji taktéž právě tak jako každého, kdo má mouku a přijde ti pod ruku. Pak pozdvihni hlasu svého v bolesti a ohýbej se, spínaje ruce, a křič na znamení, že i ty jsi pocítil noční návštěvu. A takovým způsobem získáme cti a velkého majetku, a krabice sucharů a nejlepšího tabáku a tvé Tukelikety, která je úhledné děvče.‘

Když odešel s tímto příkazem, čekal jsem trpělivě v naší chatrči a tabák zdál se mi již býti velmi blízkým. Křik strachu a děsu ozval se nocí, načež nastal hlomoz a poplach, stoupající až k nebesům. Uchopil jsem naše mazání proti bolestem a vyběhl jsem ven. Bylo mnoho hluku a nářku mezi ženami a na všech tvářích zračil se strach. Tummasook a žena Ipsukuk váleli se na zemi v bolestech a spolu s nimi také mnozí jiní, zejména též Moosu. Odstrčil jsem ty, kdož byli v cestě mých nohou, a přiložil jsem ústí lahve k Moosuovým rtům. A ihned byl zdravý a přestal výti. Načež nastal velký pokřik po té lahvi od ostatních stejně postižených. Oslovil jsem je však, a než okusili z lahve a byli uzdraveni, připravil jsem Tummasooka o jeho měděný kotel a petrolejovou konev, ostatní nemocné pak o pěkné množství mouky. Šaman hleděl zlověstně na lidi u mých kolenou, ač marně hleděl skrýti svůj údiv. Já jsem však držel svou hlavu vzhůru a Moosu sténal pod nákladem, jda v mých patách do naší chatrče.

Pak jsem se pustil do práce. V Tummasookově měděném kotli smíchal jsem tři čtvrtky pšeničné mouky s pěti čtvrtěmi melasy a přidal jsem k tomu dvacet čtvrtek vody. Pak jsem postavil kotel k lampě, aby směšenina zkysala v teple a dostala sílu. Moosu rozuměl a řekl, že moje moudrost je nepochopitelná a převyšuje moudrost Šalamounovu, který byl, jak prý slyšel, nejmoudřejším mužem starověku. Petrolejovou konev postavil jsem nad lampu a k jejímu hrdlu připevnil jsem kost, ohnutou jako husí krk. Poslal jsem Moosua ven natlouci led, spojil jsem hlavěň jeho pušky s husím krkem a podél hlavně nakupil jsem ledu, jež přinesl. Na konci hlavně pak, kde již nebylo ledu, postavil jsem malý železný hrnek. Když várka byla dosti silná (a trvalo to celé dva dny, než nabyla dosti síly), naplnil jsem jí konev a podpálil jsem knoty, jež jsem upletl.

A nyní, když vše bylo hotovo, promluvil jsem k Moosuovi: ‚Jdi nyní,‘ řekl jsem, ‚k náčelníku tohoto lidu do vesnice, vyřid’ mu mé pozdravy a pozvi je, aby přišli všichni do našeho iglú a prospali noc se mnou a s bohy.‘

Várka syčela a kypěla vesele, když počali odsunovati kůži kryjící vchod a plazili se dovnitř, a já nakupil natlučeného ledu na hlaveň pušky. A hle, z druhého konce kap, kap, kap do železného hrnku kapala tekutina – *hooch*, víte? Neviděli však dosud nic takového a chechtali se nepokojně, když jsem jim počal vykládati o přednostech tohoto nápoje. Hovoře pozoroval jsem žárlivost v šamanových očích, pročež skončiv svou řeč, usadil jsem ho bok po boku Tummasookovi a ženě Ipsukuk. Pak jsem jim dal pít a oči jim zvlhly a cítili teplo v žaludku, až překonavše svůj strach, žádali chtivě ještě více, a když jsem je dosti zaopatřil, obrátil jsem se k ostatním. Tummasook počal se chvástat, jak kdysi zabil ledového medvěda, a v zápalu svého líčení byl by téměř zabil bratra své matky. Nikdo však toho nedbal. Žena Ipsukuk počala plakati a naříkati pro syna, jehož ztratila před mnoha léty v ledu, a šaman počal zaklínati a věstiti. Tak to šlo stále, a než se počalo rozednívati, byli všichni na zemi, spíce zdravým spánkem s bohy.

Příběh mluví sám za sebe, není-liž pravda? Zpráva o kouzelném nápoji se šířila. Nebylo ani možno vysloviti, jaký to byl div. Jazyk mohl sdělit sotva desetinu zázraků té tekutiny. Mírnila bolesti, zaháněla zármutek, budila staré vzpomínky, mrtvé tváře, zapomenuté sny. Byl to oheň vlévající se do krve a páčil, aniž by však spálil. Sítil srdce, hřbet tuhl a muži stávali se mužnějšími. Nápoj zjevoval budoucnost, přiváděl vidiny, budil věštby. Překypoval moudrostí a rozprádal tajemství. Nebylo konce tomu, co vše dovedl, a záhy všichni jen po něm volali, toužíce spáti s bohy. Přinášeli své nejlepší kožešiny, přiváděli své nejsilnější psy, nosili nejlepší kusy masa, já jsem však prodával *hooch* opatrně a dostalo se ho pouze těm, kdož přinesli mouku a melasu a cukr. A takové množství zboží toho proudilo k nám, že jsem uložil Moosuovi, aby pro ně vystavil kolnu, neboť ve svém iglú neměli jsme záhy již místa. Než minuly tři dny, Tummasook byl na mizině. Šaman, jenž po první noci neopil se již nikdy více než z polovice, pozoroval mne pečlivě a obtěžoval mne téměř po celý týden. Než však minulo deset dní, i žena Ipsukuk vyčerpala své zásoby a vrátila se domů slabá a potácejíc se.

Moosu však naříkal. ‚Ó, pane můj,‘ řekl, ‚shromáždili jsme velké bohatství v melase a mouce a cukru, avšak naše chatrč je stále ještě bídna, náš oděv chatrný a naše spací kožešiny prašivé. Žaludek volá po mase, jehož zápach neuráží hvězd, a po čaji, jež Tummasook pije, a pak cítím silnou touhu po tabáku Neewaka, který jest šamanem a kuje plány, jak by nás zničil. Mám mouky, až jsem z toho nemocen, a cukru a melasy bez míry, a přece srdce Moosuovo je smutno a jeho lože prázdné.‘

‚Pokoj s tebou,‘ odpověděl jsem, ‚jsi slabého rozumu a blázen. Počínej si jen klidně a čekej a brzo sáhneme po všem. Sáhni však nyní, a vezmeme málo a nakonec nebudeme mítí nic. Jsi pouhé dítě u porovnání s moudrostí bělochovou. Drž svůj jazyk na uzdě a dívej se a ukážu ti, jak si počínají moji bratři za mořem, a počínajíce si tak, hromadí bohatství tohoto světa. Je to, čemu se říká »obchod«, a co ty o něm víš?‘

Druhého dne přiběhl však bez dechu. ‚O, pane můj, něco podivného se děje v iglú Neewakově, šamanově; jsme ztraceni a nemáme ani teplých kožešin, ani jsme neokusili dobrého tabáku, a to vše pouze pro tvou šílenost po melase a mouce. Jdi a přesvědč se sám, zatímco počkám u várky.‘

Šel jsem tedy do iglú Neewakova. A hle, on si zařídil svou vlastní vinopalnu, řídě se lstivě mým příkladem. Spatřiv mne, nedovedl skrýti svého vítězství. Neboť byl mužem důvtipným a jeho spánek s bohy v mém iglú nebyl tvrdý.

Nebyl jsem však znepokojen, neboť věděl jsem, co jsem věděl, a vrátil se do svého vlastního iglú, rozhovořil jsem se k Moosuovi a řekl jsem mu: ‚Naštěstí vlastnické právo panuje dosud mezi tímto lidem, kterému jinak dostalo se požehnání pouze několika málo lidských zřízení. A právě následkem jejich úcty k vlastnictví ty i já zbohatneme a ztučníme a nadto zavedeme mezi ně nová zařízení, k nimž jiní lidé dospěli pouze utrpením a námahou.‘

Avšak Moosu porozuměl trochu teprve, když šaman přišel s očima planoucíma a znakem hrozby ve svém hlase a dožadoval se obchodu se mnou. ‚Neboť hleďte,‘ křičel, ‚v celé vesnici není mouky ani melasy. To vše jste lstivě sebrali svýma rukama mému lidu, který spal s vašimi

bohy a který nemá nyní nic než těžké hlavy a slabá kolena a žízeň po studené vodě, jíž nemůže uhasiti. To není dobře a moje slova mají nad nimi moc, proto bude dobře, budeme-li spolu obchodovati vy i já právě tak, jako jste obchodoval s nimi, za melasu a mouku.'

Odvětil jsem: ‚Dobrá jsou to slova a moudrost přebývá v ústech tvých. Budeme spolu obchodovati. Za toto množství mouky a melasy dáš mi bednu sucharů a dvě krabice kouření.‘

A Moosu zasténal, a když obchod byl smluven a šaman odešel, obořil se na mne: ‚Nyní jsme ztraceni, jen pro tvou hloupost! Neewak bude dělati nyní *hooch* na vlastní účet, a až čas dozraje, poručí svému lidu, aby nepil jiného *hooche* než jeho *hooche*. A takovým způsobem bude s námi konec a naše zboží bude bezcenné a naše iglú zchátralé a lože Moosuovo chladné a prázdné.‘

Odpověděl jsem mu: ‚Při těle vlkově pravím ti, že jsi blázen a tvůj otec před tebou také a tvé děti po tobě také, a to až do posledního kolena. Tvá chytrost je horší než žádná chytrost a tvé oči jsou slepé k obchodu, o němž jsem ti mluvil a o němž nevíš naprosto nic. Jdi, ty synu tisíce bláznů, a napij se *hooche*, jež Neewak vaří ve svém iglú, a děkuj svým bohům, že máš zde moudrost bílého muže, jenž ti změkčí lože, na němž ležíš. Jdi, a až se napiješ, vrať se, maje jeho chuť ještě ve svých ústech, abych to poznal.‘

A za dva dny nato Neewak vzkázal pozdravy a pozvání do svého iglú. Moosu šel, já jsem však seděl sám se zpěvem svého přístroje ve svých uších a ve vzduchu hustém šamanovým tabákem, neboť obchod byl této noci chabý a nikdo ke mně nezaskočil, leč Angeit, mladý lovec, který mi důvěřoval. Později Moosu se vrátil, nemoha mluvit pro chechtot a s očima stahujícíma se smíchem.

‚Tys velký muž,‘ řekl. ‚Jsi velký muž, ó pane, a ve své velikosti neod soudíš Moosua, svého sluhy, jenž často pochybuje a nedovede pochopiti.‘

‚A pročpak nyní?‘ tázal jsem se. ‚Pil jsi přes míru? A spí snad lidé tvrdě v iglú Neewakově, šamanově?‘

„Nikoli, jsou pohněváni a jejich těla trpí a náčelník Tummasook za-bořil své palce do hrdla Neewakova a přísahal při kostech svých před-ků, že již nikdy nepohlédne na jeho tvář. Neboť ejhle! Přišel jsem do iglů a várka šuměla a bublala a pára procházela husím krkem právě tak jako tvoje pára a právě tak jako tvoje měnila se ve vodu, jakmile se se-tekala s ledem, a kapala do hrnce na druhém konci. A Neewak dal nám pítí a hle, nebylo to jako tvé, neboť neštípalo to do jazyku ani nelechta-lo to v očích a v pravdě byla to pouhá voda. Pili jsme tedy a pili jsme příliš mnoho, seděli jsme však stále s chladným srdcem a vznešeně. A Neewak byl udiven a mrak objevil se na jeho čele. A vybral pouze Tummasooka a Ipsukuk z celé společnosti, posadil je stranou a dal jim pítí a pítí. A oni pili a pili, a přece seděli vznešeně a chladni, až Tumma-sook povstal pohněván a žádal zpět své kožešiny a čaj, jímž platil. A Ipsukuk pozdvihla svého hlasu, pronikavého a zlostného. A celá spo-lečnost žádala zpět, co dala, a bylo hnutí veliké.“

„Pokládá mne, psí syn, za velrybu?“ vyptával se Tummasook, odstru-kujte kůži u vchodu a stoje vzpřímen s tváří ztemnělou a čelem zlost-ným. „Proč jsem se musil nalítí jako rybí měchýř až k prasknutí, že sotva jdu, co mám v sobě vody. Lalah! Pil jsem jako dosud nikdy a můj zrak je jasný, kolena silná, ruka pevná.“

„Šaman nedovede nás uspati s bohy,“ reptal lid, přicházejí a připoju-je se k nám, „a pouze ve tvém iglú je to možno.“

Smál jsem se u sebe, dáváje kolovati *hooche*, a hosté se rozveselili. Neboť do mouky, již jsem prodal Neewakovi, přimíchal jsem mnoho sody, již jsem dostal od ženy Ipsukuk. Jak tedy mohla jeho várka kvasi-ti, když soda tomu bránila? A mohl jeho *hooch* býti *hoochem*, když se nemohl vykvasiti?

Nato naše bohatství rostlo beze všech mezí a překážek. Kožešin měli jsme bez počtu a různých ženských ručních prací, všechen náčelníkův čaj a masa bez konce. Jednoho dne Moosu vypravoval mi opět uboze zkomolenou historii o Josefovi v Egyptě, čerpal jsem z toho však myš-lenku, a záhy jsem přiměl polovinu kmene k tomu, aby mi stavěli velké kolny na uschování masa. A ze všeho, co ulovili, dostalo se mi lvího

podílu a uložil jsem to stranou. Rovněž Moosu nelenošil. Zhotovil si hru karet z březové kůry a naučil Neewaka, jak se hraje jednadvacet. Zasvětil také Tukeliketina otce do této hry. A jednoho dne oženil se s tím děvčetem a příštího již dne nastěhoval se do šamanova domu, nejlepšího v celé vesnici. Pád Neewakův byl dokonalý, neboť přišel o veškerý svůj majetek, své bubny z mroží kůže, své přístroje k zaklínání – o všecko. A nakonec štípal dříví a nosil vodu na pouhé zamrknutí a zavolání Moosuovo. A Moosu – ten se dosadil za šamana čili velekněze a ze zmatených zbytků Písma stvořil nové bohy a vzýval je před novými oltáři.

Těšilo mne to, neboť pokládal jsem za dobré, aby církve a stát kráčely ruku v ruce, a měl jsem své vlastní záměry, pokud šlo o stát. Vše se utvářelo tak, jak jsem předvídal. Dobrá nálada a usměvavé tváře mizely z vesnice. Lidé byli nevrlí a mrzutí. Byly tu hádky a pračky a nepokoj ve dne v noci. Moosuovy karty byly rozmnoženy a lovci počali hrát mezi sebou. Tummasook tloukl hrozně svou ženu, bratr jeho matky se tomu vzepřel a udeřil ho mrožím tesákem, až hlasitě křičel v noci a styděl se pak před lidmi. Za takových poměrů zanedbávali také honbu a hlad dopadl na krajinu. Noci byly dlouhé a tmavé a bez masa nebylo možno koupiti *hooch*, protože reptali proti náčelníku. S tím jsem počítal, a když byli řádně vyhladovělí, svolal jsem celou osadu, držel jsem jim velkou řeč, stavěl jsem se jako patriarcha a nasytil jsem hladovějící. Moosu oslovil je taktéž a se zřetelem k tomu, jakož i k věcem, jež jsem vykonal, byl jsem zvolen náčelníkem. Moosu, jenž měl ucho boží a prohlašoval jeho vůli, pomazal mne velrybím tukem a učinil tak se žalostnou tváří, nemaje porozumění pro tento obřad. A společně jsme pak vykládali lidu nové zásady o božském právu panovníkově. *Hooche* bylo dostatek, masa i hodování a podrobili se radostně novému řádu.

Vidíte tedy, ó muži, že jsem seděl na vysokých místech a nosil jsem purpur a panoval jsem lidu. A byl bych snad dosud králem, kdyby tabák byl déle vydržel nebo kdyby Moosu byl větším hlupákem a menším taškářem. Neboť zahleděl se na Esanetuk, nejstarší dceru Tummaso-okovu, a já jsem mu v tom bránil.

„Ó, bratře,“ vysvětloval, „uznal jsi za vhodné mluvit o zavedení nových řádů mezi tímto lidem a poslouchal jsem slova tvá a čerpal jsem z nich moudrost. Panuješ dle práva bohem daného a dle práva bohem daného se ožením.“

Pozoroval jsem, že mne nazval bratrem, rozhněval jsem se a vytkl jsem mu to. On však obrátil se k lidu a po tři dny vzýval božstvo, přičemž všichni mu byli nápomocni, a pak promluviv božím hlasem, ustanovil mnohoženství z vůle boží. Byl však lstivý, neboť omezil počet žen podle bohatství, neboť měl z nich všech největší majetek. Nemohl jsem nediviti se mu, ač bylo jasno, že moc spletla mu hlavu a že nebude spokojen, dokud všechna moc a všechnen majetek nespočine v jeho ruce. Počal se nadýmati pýchou, zapomněl, že já jsem to byl, jehož zásluhou se stal tím, čím jest, a počal konati přípravy, aby mne zničil.

Bylo to však zajímavé, neboť ten ubožák přispěl tím po svém způsobu k vývoji primitivní společnosti lidské. Nuže, já následkem svého monopolu *hooche* měl jsem z toho důchod, na němž míti podíl jsem mu již nedovoloval. Uvažoval tedy chvíli a rozvinul celý systém církevních poplatků. Ukládal lidu desátky, vykládal o tučných prvorozencích a podobných věcech a komolil všechny zkomolené výrazy Písma, jež dobře pamatoval, jen aby jich použil k svým záměrům. I to jsem snášel mlčky, když však navrhl, co by se mohlo přirovnati ke stupňované dani z příjmu, vzepřel jsem se, a to slepě, neboť k tomu cíli právě pracoval. Odvolal se ihned k lidu, a ti závidíce mi mé velké bohatství a sami postiženi daněmi, souhlasili s ním. „Proč my bychom měli platiti,“ tázali se, „vy však ne? Nepromluvil snad bůh ústy Moosua, šamana?“ Podrobil jsem se tudíž. Současně jsem však zvýšil cenu *hooche* a hle, on vzápětí zvýšil ihned mé daně.

Tím byla válka vypovězena. Počítal jsem na Neewaka a Tummasooka se zřetelem na jejich rodová práva, avšak Moosu mne předešel, zřídil kněžstvo a dav jim oběma vysoké úřady. Měl na mysli problém úřední organizace a vypracoval ji tak, jak byla již předtím často vypracována. V tom záležel můj omyl. Já jsem měl býti šamanem, on pak náčelníkem, nyní však bylo již pozdě, a jakmile se duchovní i světská moc

sjednotila, musil jsem špatně pořídit. Vyskytl se sice velký spor, který však byl brzo rozhodnut v jeho prospěch. Lidé pamatovali, že on mne pomazal, a bylo jim tedy nyní jasno, že pramen mé moci nebyl ve mně, nýbrž v Moosuovi. Jen několik málo věrných přidalo se ke mně, v první řadě mezi nimi Angeit, kdežto Moosu stál v čele většiny a našeptával jim, že mám v úmyslu svrhnouti ho a postavit své vlastní bohy, kteří však jsou bohy nepravými. A v tom mne ten šikovný taškář prohlédl, neboť zamýšlel jsem to skutečně – vzdáti se své královské moci, víte, a přenést boj na duchovní pole. Strašil tedy lid nepravostmi mých bohů – zvláště jednoho, jež nazval ‚Biz-e-Nass‘ – a tím udusil v zárodku můj záměr.

Nuže, tehdy se stalo, že Kluktu, nejmladší dcera Tummasookova, našla ve mně zalíbení a já v ní taktéž. Pokoušel jsem se tedy o přede hry, avšak bývalý náčelník mne rázně odmítl – když jsem mu již zaplatil kupní cenu za ni – a sdělil mi, že je vyhrazena Moosuovi. To bylo již příliš a myslel jsem již téměř na to, jíti do jeho iglů a zabít ho holýma rukama; vzpomněl jsem však, že tabák již téměř došel, a vrátil jsem se domů, směje se. Následujícího dne vzýval opět božstvo, znetvořil podobenství o chlebě a rybičkách, až z toho dospěl k prorocství, jež jak jsem mezi řádky vyčetl, bylo namířeno na zásoby masa, jež jsem uschoval ve svých zásobárnách. Lid četl hlasitě taktéž mezi řádky, a ježto neměl je k tomu, aby šli na honbu, zůstali doma a jen málo karibu a medvědů bylo uloveno.

Měl jsem však své vlastní plány vida, že nejen tabáku, ale také mouky a melasy je už na mále. A dále pokládal jsem za svou povinnost dokázati moudrost bělochovu a přivésti do těžkých nesnází Moosua, který ztloustl a zpyšnil mocí, k níž jsem mu sám dopomohl. Téže noci odebral jsem se tedy ke svým zásobárnám, pracoval jsem usilovně a příštího dne bylo pozorováno, že všichni psi ve vesnici byli leniví. Nikdo neměl žádného podezření a já pracoval takto každé noci, až psi byli stále tlustší a tlustší, lidé pak hubenější a hubenější. Reptali a dožadovali se splnění prorocství, Moosu je však krotil čekaje, až hlad bude

ještě větší. Až do poslední chvíle ani nesnil o kousku, jež jsem mu chtěl zahrátí prázdnými kolnami.

Když vše bylo hotovo, poslal jsem Angeita a několik věrných, jež jsem potajmu živil, osadou, aby svolali hromadu. A kmen shromáždil se na velkém prostranství na udupaném sněhu, před mými dveřmi, poblíže mých zásobáren. – Moosu přišel taktéž, stoje uvnitř kruhu právě proti mně, tuše, že mám něco v plánu, a hotově se doraziti mne při první příležitosti. Vstal jsem však, pozdraviv ho přede vším lidem.

„Ó, Moosuo, požehnaný bohem,“ počal jsem, „jistě že se divíš, proč jsem svolal lid dohromady, a jistě vzhledem k mým četným hloupostem jsi připraven, že uslyšíš ukvapená slova a uvidíš ukvapené skutky. Avšak nikoli. Bylo řečeno, že bohové zbaví dříve rozumu ty, jež chtějí zničit. A byl jsem skutečně zbaven rozumu. Vzpouzel jsem se tvé vůli, vysmíval jsem se tvé moci a natropil jsem mnoho zlého a svévolného. Pročež včerejší noci dostalo se mi zjevení a poznal jsem svou ničemnost. Ty jsi stál přede mnou jako zářící hvězda, s planoucím čelem a cítil jsem ve svém vlastním srdci tvou velikost. Viděl jsem vše jasně před sebou. Poznal jsem, že podařilo se ti zjednati si sluchu božího, a mluvíš-li, že bůh tě slyší. A vzpomněl jsem, že cokoli jsem učinil dobrého, učinil jsem z milosti boží a z milosti Moosuovy.“

„Ano, mé dítky!“ zvolal jsem, obračejte se k lidu, „cokoli jsem učinil dobrého a cokoli jsem učinil pravého, stalo se vždy pouze k radě Moosuově. Když jsem naslouchal jeho slovům, vše dařilo se dobře, jakmile jsem však zavřel své uši a jednal pouze dle své hlouposti, vše dopadlo hloupě. K jeho radě to bylo, že jsem založil své zásobárny na maso a v době tmy jsem sytil lačné. Jeho milostí se stalo, že jsem se stal náčelníkem. A co jsem vykonal jako náčelník? Řeknu vám to. Nevykonal jsem nic. Moje hlava byla zmatena mocí, myslil jsem, že jsem větší než Moosu, a hle, kam jsem dospěl? K zármutku a hoři. Panoval jsem špatně a pohněval jsem bohy. Hle, všichni hladovíte, ňadra matek vyschla a malé děti pláčou hladem po celé noci. Aniž já, jenž jsem zatvrdil své srdce proti Moosuovi, vím, co bych měl učiniti, ani jakým způsobem by bylo lze opatřiti potravu.“

A bylo pak přikyvování hlavami a smích a lidé dávali své hlavy dohromady a věděl jsem, že šeptají o chlebech a rybičkách. Pokračoval jsem spěšně: ‚Tak jsem poznal svou bláhovost a hloupost a Moosuovu moudrost; svou vlastní neschopnost a Moosuovu způsobilost. A proto, nejsem již více uchvácen šílenstvím, přiznávám se ke všemu a chci napravit zlo. Pohlédl jsem ve své zaslepenosti na Kluktuu a hle, je určena Moosuovi. Přece však náleží mně, neboť nezaplátil jsem za ni Tummasookovi smlouvanou cenu? Jsem jí však nehoden a ona půjde z iglů svého otce do iglů Moosuova. Může měsíc svítiti ve sluneční záři? A dále Tummasook podrží pro sebe kupní cenu a Kluktu dostane se darem Moosuovi, jehož jí bůh určil za pravého pána.‘

‚A ještě dále, protože jsem užíval svého bohatství nerozumně a na vaši újmu a škodu, ó dítky, daruji petrolejovou konev Moosuovi a rovněž i husí krk a hlaveň pušky a měděný kotel. Neponechávám si tudíž žádného majetku, a budete-li žízni po *hoochi*, on ukojí vaši žízeň, neolupuje vás při tom tak jako já, neboť on je velký muž a bůh mluví jeho ústy.‘

‚A ještě dále, mé srdce změklo a kaje se ze své bláhovosti. Já hlupák a syn hlupákův, já, otrok zlého boha Biz-e-Nasse, já, jenž vidím vaše prázdné žaludky a nevím, čím je naplniti – proč já bych měl býti náčelníkem a seděti nad vámi a vésti vás k vaší vlastní zkáze? Proč bych nadále dělal to, o čem vím, že není dobré? Avšak Moosu, který je šamanem a moudřejším než kterýkoli muž, ten dovede vládnouti vám vlídnou a spravedlivou rukou. A proto, pro všechno to, co jsem vám řekl, vzdávám se svého náčelnictví a odevzdávám je Moosuovi, který jediný ví, jak nasytiti vás toho dne, až nebude masa v zemi.‘

Nato počali hlučně tleskati rukama a volali ‚Kloše! Kloše! Kloše!‘, což znamená ‚dobře‘. Postřehl jsem úžas i strach v očích Moosuových, neboť nechápal a bál se moudrosti bělochovy. Uhodl jsem všechna jeho přání, ba předstihl jsem dokonce některá, a jak jsem tu tak stál, zbaviv se sám veškeré své moci, Moosu věděl, že není na čase, aby popouzel lid proti mně.

Než se mohli rozejíti oznámil jsem, ježto vinopalna přešla na Moosua, že všeho *hooche*, ježž mám, dostane se lidu. Moosu snažil se opřítí tomu, neboť nikdy nedovolili jsme, aby se jich zpilo více než hrstka; oni však křičeli ‚*Kloše! Kloše!*‘ a uspořádali slavnost před mými dveřmi. Zatímco hlučeli a hlomozili venku, když lihovina jim vstoupila do hlavy, držel jsem uvnitř poradu s Angeitem a svými věrnými. Rozdělil jsem jim úlohy, jež měli vykonati, a vložil jsem jim do úst slova, jež měli vysloviti. Pak odplížil jsem se na místo vzadu za lesem, kde jsem měl dvoje saně, dobře naložené, se spřežením psů, kteří nebyli překrmeni. Jaro bylo již blízko, víte, a na sněhu byla pevná kůra, byla tudíž nejlepší doba k mé cestě k jihu. Mimoto tabák již došel. Čekal jsem tam, neboť neměl jsem čeho se báti. I kdyby se pustili po mé stopě, jejich psi byli příliš tuční a oni sami příliš vyhladovělí, než aby mne dostihli. Mimoto vykonal jsem i pro ten případ vhodné přípravy.

První přišel jeden z věrných běže a za ním druhý. ‚Oh, pane,‘ první volal bez dechu, ‚ve vesnici je velký zmatek a nikdo neví, na čem je, a každý chce něco jiného. Všichni pili přes míru a někteří napínají luky a někteří se spolu hádají a perou. Dosud nikdy zde nebylo tak zle.‘

Druhý pak: ‚Učinil jsem, jak jsi kázal, šeptal jsem ošemetná slova žíznavým uším a budil jsem vzpomínky na to, co bývalo. Žena Ipsukuk lká nad svou chudobou a pro majetek, který jí nenáleží. A Tummasook pokládá se opět za náčelníka a lidé hladoví a jsou rozdivočení a rozzuření.‘

A třetí: ‚A Neewak skácel oltáře Moosuovy a vzývá opět staré, tak dlouho ctěné bohy. A všichni vzpomínají na své bohatství, jež prolili svými chřtány a jehož již nemají. A předně, Esanetuk, jež byla *sick tum-tum*, seprala se s Kluktuou a bylo mnoho hluku. A za druhé, ježto jsou dcery téže matky, pustily se do Tukelikety. A za třetí, všechny tři obořily se pak na Moosua, přihnaly se na něho jako vichřice ze všech stran, až před nimi utekl ze svého iglú, a lidé se mu vysmívali, neboť muž, jenž nedovede vládnouti svým ženám, je blázen.‘

A pak přišel Angeit: ‚Velké zlo přišlo na Moosua, o pane, neboť já jsem šeptal, s úspěchem našeptával, až lidé šli k Moosuovi, říkajíce mu,

že hladoví, a dožadující se splnění proroctví. A ozval se mocný a hlasitý výkřik: »*Itl willie! Itl willie!*« (Maso). Přikázal tedy svým ženám, aby byly zticha, ženám zmoženým hněvem a *hoochem*, a vedl kmen k tvým zásobárnám masa. A Moosu velel mužům, aby je otevřeli a najedli se. A hle, kolny byly prázdné. Nebylo tam masa. Stáli tu beze slova, lid byl všecek poděšen a v tichu pozdvihl jsem já svého hlasu. »Nechodili jsme snad na lov a nepřinesli jsme ho dost a dost? A lež by byla, kdybys řekl, že jeden muž je všecko snědl, a nenašli jsme přece ani kůže, ani srsti. Kde je maso, ó Moosuo? Ty máš přece ucho boží. Kde je maso?«

„A lid volal: »Ty máš ucho Boží! Kde je maso?« A dali hlavy dohromady a byli vyděšení. Tu vstoupil jsem mezi ně, mluvě beze strachu o neznámých věcech, o mrtvých, kteří přijdou, kráčejíce jako stíny a dělajíce zlé skutky, až počali křičeti hrůzou a strachem a shlukli se dohromady jako malé děti bojící se tmy. Neewak k nim promluvil, přičítaje zlo, jež je postihlo, Moosuovi. Když skončil, nastal hrozný nepokoj, bouře, uchopili oštěpy do svých rukou a tesáky mrožů a kyje a kameny ze břehu. Moosu však utekl domů, a protože nepil *hooche*, nemohli ho dohoniti, padajíce druh přes druh a nemohouce se dostat kupředu. Ještě nyní vyjí před jeho iglú a jeho ženy vyjí uvnitř a je takový hluk, že není možno slyšeti jeho slov.‘

„O, Angeite, dobře jsi vykonal své dílo,‘ pochválil jsem ho. „Nyní jdi, vezmi tyto prázdné saně a hubené psy a jed’ rychle k Moosuovu iglú, a než lid, který je zpitý, to zpozoruje, hod’ Moosua rychle na saně a přivez ho ke mně.‘

Čekal jsem, dáváje dobré rady svým věrným, než Angeit se vrátil. Moosu byl na saních a viděl jsem podle otisků prstů na jeho tváři, že jeho ženy vynasnažily se, jak nejlépe mohly. On však vyvrávoral ze saní a padl do sněhu k mým nohám křiče: „Ó, pane, odpusť Moosuovi, svému služebníku, vše, čeho zlého se dopustil! Ty jsi velký muž! Jistě, že odpustíš!‘

„Nazvi mne »bratrem«, Moosuo – nazvi mne »bratrem«,‘ posmíval jsem se, pomáhaje mu na nohy palcem svého mokašínu, „chceš nyní již opět poslouchati?‘

„Ano, pane,“ úpěl, „už navždy.“

„Polož tedy své tělo na saně, tak, napříč,“ a uchopil jsem pravicí svůj karabáč na psy. „Polož se tváří dolů, ke sněhu. A pospěš si, neboť dnes ještě musíme se vydati k jihu.“ A když se dobře položil, přikládal jsem mu svůj karabáč na kůži, připomínaje mu při každé ráně vše, co zlého mi udělal. „Zde máš za svou neposlušnost vůbec – švih! A zde za svou neposlušnost zvláště – švih, švih! A zde za Esanetuku! A zde pro blaho tvé duše! A zde za svou pýchu a domýšlivost! A zde za Kluktuu! A zde za svá božská práva! A zde za své tučné prvorozence! A zde a zde za svou daň z příjmu a za své chleby a rybičky! A zde za všecku svou neposlušnost v celku! A zde konečně, abys příště krácel s rozumem a pokorností! A teď přestaň frkat a rychle vzhůru! Připni si své sněžnice, jdi napřed a raz cestu psům! *Chook! Mush-on! Rychle!*“

Tomáš Stevens usmál se spokojeně sám k sobě, zapaluje si svůj pátý doutník a vysílaje vinoucí se kotouče kouře ke stropu.

„A co s těmi lidmi v Tattaratu?“ tázal jsem se. „Nebylo to poněkud kruté, nechati je tam o hladu?“

On pak odpověděl, usmívaje se mezi dvěma kotoučky kouře: „Což neměli svých tučných psů?“

Zlatý kaňon⁶

Bylo to zelené srdce kaňonu, kde stěny upustily od svého strnulého rázu a zmírnily drsnost svých obrysů, utvořivše malý, chráněný kout, jež naplnily až po okraj sladkostí, měkkostí a krásou. Zde vše odpočívalo. I úzká bystřina ustala ve svém překotném běhu, jímž řítila se kupředu, aby zde přešla v klidné jezírko. Až po kolena ve vodě, se skloněnou hlavou a očima napolo zavřenými, dřímal srnec ve svém červeném, četnými skvrnami skropeném kožíšku.

Po jedné straně, počínaje přímo na okraji jezírka, rozkládal se malý palouk, plocha chladné, odrážející se zeleně, prostírající se až k patě zachmuřené skalní stěny. Z druhé strany jezírka mírný svah půdy zdvihal se povlovně k protější stěně. Jemná tráva pokrývala tento svah – tráva posetá květinami, tu a tam s pruhy oranžové, nachové a zlaté barvy. Níže byl kaňon uzavřen. Nebylo tam výhledu. Stěny přilnuly k sobě náhle a kaňon končil směsí skalin, krytých mechem a halících se v zelenou clonu révy, popínavých rostlin a stromových ratolestí. Na opačné straně kaňonu tyčily se vrcholky, vysoká úbočí, pokrytá jehličím a vzdálená. Ještě dále pak jako oblaka na lemu oblohy topily se bílé minarety, kde věčné sněhy Sierry vzdorovaly úporně slunečním paprskům.

V kaňonu nebylo prachu. Listoví a květiny byly čisté, panenské. Tráviny byly jako čerstvý samet. Nad jezírkem tři bavlníky nechávaly svým sněhovým vločkám snášeti se lehce klidným ovzduším. Na svahu květy révovité manzanity⁷ plnily vzduch jarní vůní, zatímco listoví se svou vrozenou moudrostí počalo se již kloniti svisle na ochranu před blížícím se žářem léta. Na volných místech svahu, mimo nejzazší dosah stí-

⁶ Ze sbírky *Tvář jako měsíc*.

⁷ *Arctostaphylos* (medvědice) – rod keřů nebo malých stromů z čeledi vřesovcovité. Pozn. red.

nu manzanity, houpaly se květy motýlovitých lilií, jako tolikéž chumáčů zářivých mušek náhle upoutaných a chvějících se touhou vznésti se opět vzhůru. Tu a tam šašek lesů madrona⁸, nedbajíc nebezpečí, že bude přistižena, jak mění svůj hrachově zelenavý kmen v červeň mořeny⁹, vydechovala svou vůni do vzduchu velkými hrozny svých voskových zvonků. Žlutavě bílé byly tyto zvonky, jako parnasie¹⁰, se sladkostí vůně, již zná pouze jaro.

Nikde ani tuchy vánku. Vzduch dřímal zmámen vůní. Jeho sladkost by byla únavná, kdyby byl těžký a vlhký. Byl však svěží a řídký, byl jako svit hvězd, přeměněný v ovzduší, destilovaný a prohrátý sluneční září a osvěžený vonným dechem květů.

Tu a tam motýl mihnul se pruhy světla a stínu a ze všech stran ozýval se tichý, uspávající bzukot lesních včel, těch hodujících sybaritek¹¹, dotýkajících se lehce navzájem v letu u těchto hodů a nemajících času k nějaké nezdvořilosti. Tak klidně tekl a čeřil se ten malý pramen na své cestě kaňonem, že promlouval jen tu a tam slabým, sotva slyšným zurčením. Jeho hlas byl jako uspávající šepot, přerušovaný stále dřímotou a tichem a opět a opět se probouzející.

Všeliký pohyb byl pouhým chvěním zde v srdci kaňonu. Sluneční paprsky i motýli chvěli se mezi stromovím. Bzukot včel a šepot potoka byl pouze chvěním zvuku. A toto chvění zvuku a chvění barev spřádalo, jak se zdálo, tu jemnou nehmotnou tkáň, tvořící duši tohoto místa. Byla to duše klidů, ne však klidu smrti, nýbrž jemně tepotajícího života, ticha, jež nebylo mlčením; pohybu, jenž nebyl činností; klidu plného životnosti, avšak nepotřísněného bojem a lopotou. Duše tohoto místa byla duše míru života, malátného bezstarostností a spokojeností, nerušeného zvěstí vzdálených zápasů.

⁸ Listnatý stále zelený strom náležející k rodu planika, nazývaný též „jahodový strom“ kvůli červeným plodům. *Pozn. red.*

⁹ Jihoevropská rostlina se žlutými kvítky. *Pozn. red.*

¹⁰ Tolije – malá bylina s jednolistou lodyhou nesoucí jeden bílý květ. *Pozn. red.*

¹¹ Sybarita – požitkář, rozkošník (podle obyvatel řec. osady Sybaris v starověké Itálii). *Pozn. red.*

Srncem ve svém červenavém, kropenatém kožíšku, uznával vládu této duše klidu a míru a dřímá, stojí po kolena v chladivé, stinné vodě. Zdálo se, že není tu much, jež by ho sužovaly, a byl zemdlen tím klidem. Chvillemi pohnul ušima, když pramen se probudil a zašeptal, byl to však pohyb spíše mimovolný, jako by již předem věděl, že je to pouze pramen, žvatlající, když se přesvědčil, že on usnul.

Avšak přišla chvíle, kdy srncovo ucho se pohnulo v náhlé zvědavosti. Obrátil hlavu dolů po kaňonu. Jeho citlivé, chvějící se chřípí větrilo ve vzduchu. Jeho oči nemohly proniknouti zelenou clonu, pod níž potok mizel, avšak k jeho sluchu dolétl lidský hlas. Byl to pevný, jednotvárný, zvučný hlas. Pak srnec zaslechl drsný náraz kovu o skálu. Při tomto zvuku zasupěl s náhlým skokem, který přenesl ho vzduchem z vody na palouk, kde jeho nohy zabořily se do hebkého sametu, kde napjal opět uši, větre ve vzduchu. Pak se kradl přes malý palouk, zastavujte se opětně, aby naslouchal a zmizel z kaňonu jako duch, neslyšně, jako by se rozplynul.

Nárazy okovaných podešví o skalisko se opakovaly a hlas stával se hlasitějším. Zněl jako nějaký popěvek, a blíže se byl stále zřetelnější a již bylo lze postřehnouti i slova:

„Obrat' se, obrat' svou tvář,
zde na tu milostnou půdu,
břemeno hříchu tě tíží.

Obrat' se, obrat' svou tvář,
svrhni hříchu tíži
s Pánem se setkáš zrána.“

Zvuk kroků počal již doprovázeti píseň a duch místa byl ten tam v patách za červenavým srncem. Zelená clona byla rázem rozhrnuta a nějaký muž vykukoval na palouk a na jezírko a na sklánějící se svah. Byl to patrně rozvážný, obezřetný muž. Přehlédl předem vše jedním povšechným pohledem a pak teprve jeho pohled těkal po podrobnos-

tech, jež by utvrdily jeho povšechný dojem. Pak a teprve otevřel svá ústa nelíčenou a slavnostní pochvalou.

„Kurové andělští a plazové pekelní! Pohleďte jen sem! Dříví a voda a tráva a horský svah! Kovkopovo potěšení a ráj pro mé koně! Jaká zeleň pro mé znavené oči! Tajné loviště pro kovkopa a odpočinek pro jeho unavené koně, namoutě!“

Byl to muž bledé pleti, v jehož tváři bodrost a humor zdály se býti hlavními složkami. Jeho tvář byla pohyblivá, měnící se rychle dle nálady a myšlenky. Myšlení bylo u něho viditelným procesem. Myšlenky honily se jeho tváří jako závany větru po jezerní hladině. Vlasy, řídké a nečesané, byly právě tak neurčité a bezbarvé jako jeho pleť. Zdálo by se, jako by všechna barvitost jeho zevnějšku byla se soustředila v jeho očích, neboť byly význačně modré. Byly to usměvavé, veselé oči a zračilo se v nich mnoho z naivnosti a údivu dítěte, a přece jakýmsi neurčitým způsobem obsahovaly mnoho chladného sebevědomí a síly vůle, založené na znalosti sebe a znalosti světa.

Otvorem ve stěně révové a popínavých rostlin hodil před sebe motyku, lopatu a pánev na vypírání zlata. Pak prolezl sám a ocitl se na volném prostranství. Byl oděn vybledlými kalhotami a černou bavlněnou košilí, na hlavě měl klobouk, jehož beztvárnost a skvrny nasvědčovaly dlouhému působení větru a deště a slunce a táborového kouře, na nohou pak silné okované boty. Stál vzpřímen, hledě široce na tajemné okolí, a vdechoval smyslně teplý, sladký dech zahrady kaňonu nozdrami, jež se šířily a chvěly rozkoší. Jeho oči přimhouřily se v úzké, modré štěrbině, tvář rozšířila se radostí a ústa zvlnila se v úsměv, když zvolal hlasitě:

„Veselé pampelišky, krásné topolovky, ale voní mi to dobře! Mluvte si pak něco o svém růžovém oleji a kolínské vodě! Nic to není proti nim!“

Měl ve zvyku mluvit sám k sobě. Jeho pohyblivá tvář, stále měnící se výraz, dovedl prozradit i každou jeho myšlenku a náladu, avšak jeho jazyk nucen k tomu, stíhal je rychle, opakuje je jako druhý Boswell¹².

Muž ulehl si na okraj jezírka a pil dlouhými doušky jeho vodu. „Dobře mi to chutná,“ bručel, pozdvihl hlavu a hleděl přes rybníček na horský svah, otíraje si ústa hřbetem ruky. Tento svah vábil jeho pozornost. Leže stále ještě na žaludku, zkoumal útvar svahu dlouho a pečlivě. Bylo to zkušené oko, jež sledovalo nyní horské úbočí až k drobící se skalní stěně kaňonu a odtud nazpět k jezírku. Rychle se vzchopil na nohy a věnoval svahu ještě jednu prohlídku.

„Dobře se mi tu líbí,“ končil, zdvihaje svou motyku, lopatu a pánvici.

Přebrodil potok pod jezírkem, kráčeje obratně z kamene na kámen. Kde úbočí dotýkalo se vody, vykopl lopatu bláta a vložil ji na pánvici. Usedl na paty, drže pánev v obou rukou a ztápěje ji částečně ve vodě. Pak počal pohybovati pánví dokola, až voda proudila dovnitř a opět ven, propírajíc bláto a štěrk. Větší a lehčí částice dostaly se takto na povrch, a potopiv obratným pohybem pánev, vysypal je přes okraj do potoka. Chvillemi přestal pohybovati pánví a svými prsty vybíral velké oblázky a skalní úlomky.

Obsah pánve menšil se kvapem, až zůstalo tam pouze jemné bláto a nejmenší kousky kamene. Nato počal pracovati s velikou rozvahou a pečlivostí. Bylo to jemné vypírání a vypíral stále jemněji, zkoumaje pozorně a s rozvahou a jakousi vyběravostí. Konečně pánev zdála se býti prosta všeho mimo vodu, avšak hbitým pohybem v polokruhu vyšplíchl vodu přes nízký okraj pánve do potoka a objevil usazeninu černého písku na dně pánve. Tak tenká byla tato usazenina, že se zdálo, jako by dno bylo pouze potřeno barvou. Zkoumal ji pozorně. Uprostřed byla malá zlatá skvrna. Nabral trochu vody do mělké pánve, načež rychlým pohybem proplachoval dno, obraceje opět a opět černá zrnka písku. Druhá malá zlatá skvrna odměnila ho za jeho námahu.

¹² Skotský spisovatel a právník. *Pozn. red.*

Propírání stalo se nyní co nejpečlivějším, daleko jemnějším než při obyčejném dobývání zlata. Shrnul nyní černý písek, vždy jen malé jeho množství na nízký okraj pánve. Každou tuto malou dávku prohlížel pokorně, takže jeho oči shlédly každé zrnko, než nechal je sklouznouti přes obrubu a pryč. Starostlivě kousek po kousku odsypával černý písek. Zrnko zlata, ne větší než špička špendlíku, objevilo se na obrubě a tím, jak ten muž pracoval vodou, vrátilo se opět na dno pánve. A týmž způsobem objeveno bylo jiné zrnko a opět jiné. Jak pečlivě jich dbal! Jako pastýř opatroval své stádo zlatých zrněk, aby ani jedno z nich se neztratilo. Posléze z pánve bláta nezůstalo nic než jeho zlaté stádo. Spočítal je a pak, po veškeré té práci a námaze, vyšplíchl je přes okraj jediným konečným nabráním vody.

Jeho modré oči však leskly se chtivostí, když se postavil na nohy. „Sedm,“ mručel hlasitě, zjistiv počet zrněk, pro něž se tak usilovně namáhal a jež pak tak svévolně odhodil. – „Sedm,“ opakoval s důrazem jako ten, kdo si chce vštípit nějaké číslo dobře v paměť.

Stál dlouhou chvíli tiše, pozoruje úbočí. V jeho očích zračila se zvědavost, nově narozená a palčivá. V jeho chování byl jásot a odvaha, jako když nějaký živočich na své honbě postřehne čerstvý pach kořisti.

Popošel několik kroků po proudu a nabral znova pánev bláta.

Opět totéž pečlivé propírání, starostlivé shromažďování zlatých zrněk a opět táž svévole, s níž vychrstl je do vody, spočet jejich množství.

„Pět,“ bručel a opakoval, „pět.“

Nemohl si odepřítí opětnou přehlídku svahu, než naplnil znovu pánev ještě doleji po proudu. Jeho zlaté stádo se menšilo. „Čtyři, tři, dvě, dvě, jedno,“ byly záznamy jeho paměti, jak se pohyboval stále níž a níže po proudu. Když jen jedno zrnko zlata odměnilo jeho námahu, ustal a rozdělal oheň ze suchých větví. Na ten položil svou pánev a rozžhavl ji, až byla tmavěmodrá. Pak ji pozdvihl a zkoumal ji kriticky. Pokyvoval si souhlasně. S tímto tmavým pozadím mohl se pustit v závod s nejmenším zrnkem zlata, že mu neunikne.

Kráčeje stále po proudu, pokračoval ve svém pátrání. Jediné zrnko bylo mu odměnou. Třetí pánev neobsahovala zlata vůbec. Neuspokojen

tím, provedl zkoušku ještě třikráte, bera jednotlivé lopaty bláta na vzdálenost stopy jedné od druhé. Pokaždé objevila se pánev prosta zlata a tato skutečnost, místo aby ho znepokojila, zdála se spíše uspokojovati ho. Jeho dobrá nálada stoupala každým bezvýsledným propíráním, až se vzchopil, jásaje vítězoslavně:

„Není-li tomu tak, ať mi pánbůh hlavu utrhne!“

Vrátiv se k místu, kde začal své výzkumy, počal zkoušeti opět proti proudu. Zpočátku jeho zlaté stádo se množilo, množilo neobyčejně. „Čtrnáct, osmnáct, jednadvacet, šestadvacet,“ postupovaly záznamy jeho paměti. Přesně nad jezírkem jeho pánev vykazovala největší výtěžek – pětatřicet zrněk.

„Skoro dost, abych je schoval,“ podotkl lítostivě, dav vodě spláchnouti je opět do potoka.

Slunce došplhalo zatím k vrcholku oblohy, muž pracoval stále. Pánev za pánví a stále proti proudu, zatímco hlášených výsledků stále ubývalo.

„Je to až k smíchu, jak to ubývá,“ jásal, když lopata bláta neobsahovala více než jedno jedinké zrnko zlata.

A když v několika pánvích nenašel ani jediného, vzpřímil se a věnoval svahu přátelský, důvěřivý pohled.

„Ah, ha, pane Kapso!“ zvolal jako k nějakému posluchači, skrytému někde tam nad ním pod povrchem úbočí. „Ah, ha, pane Kapso! Už jsem tu, už jsem tu a dostanu se ti jak náleží na kůži! Ty se mi směješ, pane Kapso? Nu, uvidíš, dostanu se ti na kůži, jako že kropáč není kratiknot!“

Obrátil se a vrhl pátravý pohled na slunce, plovoucí nad ním v azuru bezoblačné oblohy. Pak vrátil se dolů kaňonem, sleduje řadu jam, jež vyhloubil svou lopatou, naplňuje pánev. Přešel potok pod jezírkem a zmizel zelenou clonou. Duch toho místa měl jen málo příležitosti vrátiti se v jeho klid a ticho, neboť hlas toho muže, ozýváje se nějakým popěvkem rychlého tempa, ovládal dosud kaňon.

Po nějaké chvíli vrátil se a tentokráte nárazy podkov na kamenitou půdu byly hlasitější a hojnější. Zelenou clonou bylo prudce cloumáno. Trhala sebou kupředu a nazpět, jakoby v bolestech zápasu. Ozvalo se

hlasité cinkání a zvonění nějakého kovového předmětu. Pak hlas mužův stal se pronikavějším, velitelským. Někaké velké těleso se valilo a supělo, pak praskot, šumot a šustot a v dešti padajícího listí koňské tělo prolomilo clonu. Na jeho hřbetě byl velký vak, vlekoucí za sebou kusy révoví a zpřetrhaných popínavých rostlin. Kůň hleděl udivenými zraky na místo, na němž se tak neočekávaně ocitl, pak sklonil hlavu do trávy a počal se spokojeně pásti. Druhý kůň objevil se náhle, řítě se kupředu, pak jeho nohy sklouzly na balvanu obrostlém mechem a nabyl rovnováhy teprve, když jeho podkovy zabořily se do povolného povrchu palouku. Byl bez jezdce, ačkoli na jeho hřbetě bylo vysoké mexické sedlo, popraskané a ošumělé dlouhým užíváním.

Muž končil průvod, odhodil vak a sedlo rozhodnut již, kde umístí svůj tábor, a dal zvířatům svobodu, aby se mohla pásti. Vybalil svou potravu, pánev na pečení a hrnek na vaření kávy. Sebral náruč suchého dříví a pomocí několika kamenů pořídil si ohniště.

„Namoutě,“ řekl, „ale dostal jsem to chuť k jídlu! Mohl bych spolykat železné piliny a podkováky a chvála bohu, mám ještě co do úst.“

Vzpřímil se, a hmataje do kapsy svých kalhot po sirkách, zabloudil svými zraky opět přes jezírko na horské úbočí. Jeho prsty uchopily již krabičku sirek, pustily ji však zase a ruka objevila se opět prázdná. Muž patrně váhal. Pohlédl na své kuchařské přípravy a opět pohlédl na svah.

„Myslím, abych se tam raději ještě podíval,“ usuzoval a již se pustil přes potok.

„Není v tom smyslu, vím,“ mručel k své omluvě, „ale zdržím-li se s jídlem o hodinu, nebude, myslím, tak zle.“

O několik kroků dále od své první čáry zkoušek počal druhou. Slunce snášelo se západní oblohou, stíny počaly se dloužiti, muž však pracoval dále. Počal třetí řadu zkoušek. Přetínal horské úbočí, čáru za čárou, vystupuje stále výše. Střed každé čáry vykazoval nejbohatší pánve, kdežto konce byly tam, kde v pánvi neobjevilo se vůbec zlata. A jak vystupoval po svahu, řady stávaly se znatelně kratšími. Pravidelnost, jakou jejich délka se menšila, dala tušiti, že tam někde nahoře na svahu

bude poslední čára tak krátká, že vůbec nebude mít délky a za ní pak že již bude pouze jediný bod. Obrazec znázorňoval obrácené *V*. Sbíhající se strany tohoto *V* vymezovaly hranice zlatonosného písku.

Vrchol *V* byl patrně jeho cílem. Jeho zraky sledovaly často tyto strany nahoru na úbočí, snažíce se vytyčovat vrcholek, bod, kde zlatonosná hlína musí skončit. Tam bydlil „pan Kapsa“ – neboť tak pojmenoval ten pomyslný bod tam nahoře na stráni, volaje:

„Jen se ukaž, pane Kapso! Bud' hezky hodný a vlídný a ukaž se!“

„Však je dobře,“ dodal o chvíli později, hlasem plným odevzdanosti a odhodlanosti. „Však je dobře, pane Kapso. Vidím už dobře, že musím jít sám rovinou, k tobě a vytáhnouti tě odtamtud. Však já tě dostanu! Já tě svléknu! Však uvidíš!“ hrozil mu opět po chvíli.

Jednu každou pánev donesl dolů k vodě, aby ji vypral, a jak postupoval stále výše nahoru, pánve byly stále bohatší, až počal pak už schovávat zlatu do prázdné krabice od prášku na pečivo, již nosil nedbale v zadní kapse svých kalhot. Byl tak zaujat svou prací, že nepostřehl ani blížícího se již šera nastávající noci. Teprve když marně se pokoušel rozeznati zlatá zrnka na dně pánve, uvědomil si, jak čas pokročil. Vzpřímil se rozhodně a výraz rozmarného úžasu a žertovné hrůzy objevil se na jeho tváři, když láteřil:

„Čert aby mi vzal všechny knoflíky, nezapomněl-li jsem docela na oběd!“

Doklopýtal se přes potok ve tmě a podpálil svůj tak zanedbaný oheň. Svítek a slanina a ohřáté boby tvořily jeho oběd. Pak kouřil svou dýmku u dohořívajícího ohně, naslouchaje nočním zvukům a pozoruje, jak měsíční světlo proudí kaňonem. Nato upravil své lože, zul své těžké boty a přitáhl si příkrývku až po bradu. Jeho tvář zdála se bílou ve svitu měsíce jako tvář mrtvoly. Byla to však mrtvola, jež věděla, že vstane z mrtvých, neboť muž pozdvihnuv se pojednou na své lokty, zahleděl se na horský svah.

„Dobrou noc, pane Kapso,“ zvolal ospale. „Dobrou noc.“

Spal až do časného ranního šera, ba až sluneční paprsky dotkly se jeho zavřených očních víček. Tu probudil se náhle a rozhlížel se, dokud

neuvědomil si spojitost své existence a nezjistil totožnost svého nynějšího já s tím, co prožil předešlého dne.

Aby se oblékl, nebylo více třeba než natáhnouti boty. Pohlédl na své ohniště a na své horské úbočí, váhal, přemohl však pokušení a rozdělal oheň.

„Však se dočkáš, Bille, však se dočkáš,“ napomínal sám sebe. „Jakýpak spěch? Není třeba tak se dřít a potiti. Pan Kapsa na tebe počká. Však ti neuteče, než se nasnídáš. Nu a co teď potřebuješ, Bille, je něco čerstvého na zub. Ohlédni se tedy po něčem.“

Uřízl krátkou tyč na okraji vody, vytáhl z kapsy kus motouzu a zmučlanou mušku, jež kdysi zdobila náčiní nějakého rybáře.

„Možno, že zaberou tak časně zrána,“ mružel, vrhnuv poprvé svou udici do jezírka. A za okamžik nato volal již vesele: „Co jsem ti řekl, eh? Co jsem ti řekl?“

Neměl navijáku, nechtělo se mu mařiti čas, a tak jen vší silou vytáhl rychle z vody třpytícího se desetipalcového pstruha. Tři další, chycení rychle za sebou, opatřili mu snídani. Když přišel k prvním balvanům na své cestě na úbočí, byl jat pojednou nějakou myšlenkou a zastavil se.

„Měl bych se snad podívati trochu dolů po proudu,“ řekl, „člověk nikdy neví, nečenichá-li tu kolem nějaký chlapík.“

Šel však opět dále, opakuje si jen „měl bych se skutečně podívati“, zatímco již potřeba této opatrnosti počala mu vyprchávati z mysli a pustil se chutě do práce.

Když se počala snášeti noc, natáhl si tělo zpříma, cítil, jak má ztuhlý kříž námahou, a hmataje si na záda, aby napravit trochu vzpírající se svaly, řekl:

„Nu, a co bys tomu u čerta řekl? Zapomněl jsem už zase docela na oběd! Nedám-li si pozor, zakrním tak, že nebudu už jísti ani dvakrát za den.“

„Kapsy jsou nejhorší, ty dovedou udělati člověka proklatě roztržitými,“ bavil sám sebe té noci, zalézaje opět do svých příkrývek. Nezapomněl však ještě pozdraviti své úbočí: „Dobrou noc, pane Kapso, dobrou noc!“

Procitnuv zároveň se sluncem a polknuv spěšně svou snídani, pustil se záhy do práce. Zdálo se, jako by se ho zmocnila nějaká horečka, kterou nezmírnil ani pohled na stále větší bohatství vypíraných pánví. Na jeho tváři objevila se červeň jiná, než jakou vyvolává slunce svými paprsky, a zapomínal docela na únavu a na to, jak čas postupuje. Naplniv pánev prstí, běžel dolů po svahu, aby ji vypral, a nemohl se přemoci, aby běže ihned opět nahoru, oddychuje a klopytaje bezbožně, nenaplnil ji opět bez oddechu.

Byl nyní nějakých sto sáhů od vody a obrácené *V* počalo nabývatí již určité podoby a rozměrů. Šířka zlatonosného bláta stále ubývala a už prodlužoval před svým duševním zrakem strany tohoto *V* až k místu, kde se asi vysoko na svahu spolu setkají. Tam byl jeho cíl, vrcholek tohoto *V*, a zkoumal proto půdu stále, aby jej umístil.

„Přesně na dva sáhy nad tím křovím manzanity a asi na sáh více k pravé straně,“ usoudil posléze.

Pak pokušení mu nedalo. „Je to tak zřejmé, jak nos na tvé tváři,“ řekl, opouštěje své pracné pátrání a zkoušení, a lezl přímo k tušenému vrcholku. Naplnil pánev a donesl ji dolů, aby ji propral. Neobsahovala ani nejmenší stopy po zlatě. Kopal hluboko, kopal mělko, plně a vypíraje nějaký tučet pánví, nedostalo se mu však odměnou ani nejmenšího zrnka zlata. Rozzuřil se, že se tak dal svěsti pokušením, a klnul sám sobě bezbožně a beze všeho studu. Pak sestoupil opět níže a pokračoval ve své práci, kde ji přerušil.

„Pomalů, ale jistě, Bille, pomalů, ale jistě,“ radil si. „Rychle ke štěstí nebylo ti nikdy dáno a je už na čase, abys to věděl. Měj jen rozum, Bille, měj jen rozum. Pomalů, ale jistě, je jediný způsob, jak můžeš vyhrát; drž se toho tedy, drž se toho.“

Když úsečky se krátily, ukazujíce na to, jak obě strany *V* se sbíhají, zvětšovala se jeho hloubka. Zlatá stopa vedla hlouběji do země. Musil právě na třicet palců pod povrch, chtěl-li dostati zlato do své pánve. Prst', již dobyl na pětadvacet palců pod povrchem a pak na pětatřicet palců, nedala pánvi nic. U základny toho *V*, dole u vody, našel stopy zlata na kořenech trávy. Čím výše vystupoval na svah, tím hlouběji no-

řilo se zlato. Kopati jámu tři stopy hlubokou jen proto, aby nabral prsti na jednu pánev na zkoušku, nebylo malým úkolem a mezi mužem a vrcholkem V mohlo býti netušené množství takových jam, jež musil ještě vykopati. „A to ještě nevíme, nebudu-li nucen kopati ještě hlouběji,“ vzdychl si, odpočívaje si na okamžik a narovnávale si svůj bolavý hřbet. Hoře zimničnou touhou, s bolavým hřbetem a tuhnoucími svaly plahočil se ten muž vzhůru po úbočí, vyrýváje a vyhrabuje měkkou, hnědou prst' svým rýčem a lopatou. Před ním rozkládal se měkký svah, zkropený květy a vonící jejich sladkým dechem. Za ním bylo zpustošené. Vypadalo to, jako by nějaké hrozné zemětřesení rozrylo hebký povrch úbočí. Bral se kupředu zvolna, jako slimák hyzdící krásu svou odpornou stopou.

Ačkoli okolnost, že zlato nořilo se stále hlouběji, zvětšovala mu práci, nacházel útěchu za to ve vzrůstající stále bohatosti jednotlivých pánví. Dvacet, třicet, padesát, šedesát centů značilo cenu zlata nalezeného v pánvích, a když noc se snesla, skončil vypírání své nejlepší pánve, jež dala mu zlatého prachu v ceně jednoho dolaru z jediné lopaty prsti.

„Vsadil bych se, že mi osud přivede sem zase nějakého zvědavého chlapíka, aby mi pytláčil v mém revíru,“ bručel ospale, když si té noci přetahoval pokrývku až po bradu.

Náhle si opět usedl. „Bille!“ zvolal přísně. „Poslechni mne nyní, Bille; slyšíš? Zítří ráno poohlédneš se trochu kolem, abys viděl, není-li nic viděti. Rozumíš? Zítří ráno a nezapomeň na to!“

Zívl a pohlédl směrem ke svahu. „Dobrou noc, pane Kapsu!“ zvolal.

Zrána předešel o chvíli slunce, neboť skončil již svou snídani, když jeho první paprsky na něho dopadly a šplhal se stěnou kaňonu, kde se drobila a dávala dosti opory jeho nohám. Rozhlédnuv se z vrcholku, shledal, že je uprostřed samoty. Jak daleko jen dohlédl, řetěz horstva za řetězem zdvihal se před jeho zrakem. K východu jeho oči přeběhnuvše míle mezi těmito hřbety a opět dalšími hřbety, spočinuly posléze na bělohavých vrcholcích Sierry – hlavního hřebenu, kde páteř západního světa trčela k obloze. K severu a jihu rozeznával zřetelněji křížový sys-

tém, vyznačující celé to moře hor. K západu horské hřbety se nížily, jeden za druhým, zmenšující a mizející v nízké pahorky, sestupující posléze v rozlehlá údolí, jichž nemohl již viděti.

A v celé té mohutné spoustě plochy nepostřehl nikde ani stopy po člověku, ani po lidské práci – mimo rozbrázděná nádra hory pod svýma nohama. Muž hleděl dlouho a pozorně. Jednou, daleko dole pod jeho kaňonem myslil, že vidí ve vzduchu slabý nádech kouře. Pohlédl tam opět a rozhodl, že to byly jen nachové páry hor, ztemnělé tmavým odleskem srázných stěn kaňonu.

„Nuže, pane Kapsó!“ zvolal dolu do kaňonu. „Vystup už přece! Už jdu, pane Kapsó! Už jdu!“

Těžké boty na jeho nohou zdály se brániti mu v lehké chůzi, avšak snesl se z té závatné výše tak lehce jako kamzík. Skalisko, ulomivší se pod jeho nohou na okraji propasti, nikterak ho neznepokojilo. Znal, jak se zdálo, pravý čas, potřebný k odvrácení nebezpečí a úrazu, a chvílemi využil dokonce chybného kroku k okamžitému styku se zemí, jenž přivedl ho opět v bezpečí. Kde půda svážela se tak příkře, že nebylo možno státi ani vteřinu zpřímá, neváhal. Jeho noha spočinula na nemožné ploše právě jen na pouhý zlomek osudné vteřiny a poskytla mu oporu dostatečnou, aby se dostal dále. Kde pak nemohl počítati ani s pouhým zlomkem vteřiny, přemetl své tělo, spočinuv jen na okamžik rukou na nějakém vyčnívajícím skalisku, ve skalní trhlině nebo na pochybném kořenu keře. Posléze posledním mocným skokem a se zavýsknutím přestoupil se skalní stěny na drobící se svah a dokončil svůj sestup jako na saních, spolu s několika tunami drolící a valící se země a štěrku.

Jeho první pánev toho jitra poskytla mu hrubého zlata více než za dva dolary. Bylo to ze středu onoho *V*. K oběma stranám tohoto středu výnos pánví se rychle menšil. Řady jeho výzkumných jam se nyní pozoruhodně krátily. Stěny obráceného *V* byly nyní od sebe vzdáleny jen na několik sáhů. Bod, kde se setkají, mohl býti již jen na několik málo sáhů nad ním. Avšak žíla nořila se stále níž a níže do země. Časně odpoledne musil hloubiti své jámy až na pět stop, než pánev ukázala nějakou stopu zlata.

Se zřetelem na to nebyla to pouhá žíla zlata, bylo to něco více, bylo to celé ložisko a muž se rozhodl, že se vrátí, až najde Kapsu, a že prohlédne půdu důkladně kolem. Avšak vzrůstající bohatost pánví počala ho znepokojovati. Pozdě odpoledne cena pánví vystoupila na tři a čtyři dolary. Muž škrábal se rozpačitě v hlavě a pohlédl na několik stop výše na svah na keř manzanity, označující přibližně vrcholek *V*. Potřásl hlavou a řekl prorocky:

„Je to jen jedno z dvojího, Bille, jen jedno z dvojího. Bud' se pan Kapsa roztáhl nahoru a dolů po celém svahu, nebo je pan Kapsa tak proklatě bohat, že ho nebudeš moci vůbec odnésti, a to by bylo zlé, což?“ Chechtal se, myslel na tak rozkošné dilema.

Noc našla ho na okraji potoka, jak si namáhal oči při houstnoucí temnotě vypíráním pětidolarové pánve.

„Kdybych tak měl elektrické světlo, to by se to dělalo,“ řekl.

Shledal té noci, že je spánek jen na obtíž. Několikrát se uložil a zavřel oči, nutě se usnouti, avšak jeho krev vřela příliš silnou touhou, a opět vždy otevřel oči bruče znaveně: „Kéž by už slunce bylo zase venku.“

Konečně spánek ho zmohl, avšak oči se mu otevřely, jakmile hvězdy počaly blednouti, a šero svítání zastihlo ho, jak skončil již snídani a šplhal po horském svahu směrem k tajemné skrýši pana Kapsy.

Když vykopal první řadu jam, zbylo už místo pouze na tři, tak úzkým stal se zlatonosný pruh a tak blízek byl prameništi zlatého proudu, jež sledoval již po čtyři dny.

„Bud' klidný, Bille, bud' klidný,“ napomínal sebe sama, když zabořil rýč do země pro poslední jámu, kde boky *V* se konečně setkaly v jeden jediný bod.

„Teď jsem tě dostal do začarovaného kruhu, pane Kapso, a už mi neunikneš,“ řekl několikrát, hloubě jámu stále hlouběji.

Čtyři stopy, pět stop, šest stop, razil si svou cestu do nitra země. Kopalo se mu již obtížněji. Jeho motyka vrzala o úlomky skály. Zkoumal tyto úlomky. „Zvětralý křemen,“ zněl jeho úsudek, když čistil lopatou dno od nakopané hlíny, a pustil se motykou do drobných se křemene, tříště rozpadávající se skaliny na kusy každým úderem svého nástroje.

Zabořil lopatu do uvolněné zeminy. Jeho oči postřehly záblesk žluti. Upustil lopatu a náhle usedl na paty. Jako sedlák střásá hlínu z čerstvě nakopaných brambor, tak tento muž, drže kus zvětralého kamene v obou rukou, otíral z něho hlínu.

„Můj ty jemináčku!“ zvolal. „Celé kusy toho jsou! Celé kusy toho jsou!“

Co držel v ruce, bylo jen z polovice kámen, druhá polovice bylo panské zlato. Spustil je do své pánve a prohlížel jiný kus. Jen málo žluti bylo viděti, avšak svými silnými prsty rozdrobil zvětralý kámen, až obě ruce byly plny lesklé žluti. Otřel hlínu z jednoho kusu po druhém, vpouštěje je do pánve. Byla to celá klenotnice. Křemen rozdrobil se tak, že ho tu bylo méně než zlata. Tu a tam našel kus, na němž nebylo vůbec kamene – kus zlata a pouze zlata. Balvan, kde motyka otevřela to zlaté srdce, třpytil a leskl se jako hrst žlutých drahokamů, a on nahnul se nad ním a obraceje zvolna hlavu, pozoroval odraz světla od těch skvostů.

„Mluvte si pak o svém potoku Příliš mnoho zlata!“ supěl opovržlivě. „Zde je to něco jiného. Zde byste viděli zlato a nic než zlato, a právě proto si pojmenuji zde to místo „Zlatý kaňon“, tak to pojmenuji, u všech všudy!“

Stále ještě sedě na patách, prohlížel dále jednotlivé kusy, házeje je do pánve. Pojednou pocítil jakousi předtuchu nebezpečí. Zdálo se mu, jako by na něho padl nějaký stín. Avšak nebylo tu stínu. Srdce počalo mu silně tlouci, cítil je až ve svém hrdle a dusilo ho. Pak krev mu náhle zchladila a pocítil, jak jeho zpocená košile ho mrazí na těle.

Nevyskočil a ani se neohlédl. Nehnul sebou. Zkoumal povahu předtuchy, již se mu dostalo, snaže se umístiti pramen té tajemné síly, jež ho varovala, snaže se vycítili přítomnost toho neviděného, jež ho ohrožovalo. Věci nám nepřátelské mají jakési ovzduší, jež je prozrazuje známkami příliš nehmotnými, než aby je naše smysly postřehly; cítil však nyní toto ovzduší, aniž by věděl, jak je cítí. Měl pocit, jako když mrak zahálí slunce. Zdálo se mu, jako by tu bylo něco dusivého, výhružného;

jakási tíseň, že mezi něho a život vstoupilo cosi temného, co pohltilo život a chystalo smrt – jeho smrt.

Všechny síly jeho bytosti nutily ho, aby vyskočil a utkal se tváří v tvář s neviděným nebezpečím, avšak jeho duše opanovala tento zmatený strach a zůstal schoulen na patách, s kusem zlata v rukou. Neodvážil se rozhlédnouti, věděl však nyní již, že něco je za ním a nad ním. Snažil se vzbuditi zdání, že jest zaujat zlatem ve svých rukou. Zkoumal je kriticky, obraceje je opět a opět a očišťuje je od hlíny. A po celou tu dobu vědět, že něco za ním hledí na to zlato přes jeho ramena.

Předstíraje stále zájem ke hroudě zlata ve své ruce, naslouchal napjatě a zaslechl, jak ono neznámé za ním dýchá. Jeho oči pátraly na zemi před ním po nějaké zbrani, nespátřily však nic, leč rozdrobené zlato, bezcenné nyní, když jeho poslední chvíle se blížila. Byla zde motyka, vhodná zbraň za příležitosti, nyní však nebylo takové příležitosti. Muž uvědomil si okolnosti, v nichž se nalézá. Byl v úzké jámě, hluboké sedm stop. Jeho hlava nedosahovala by ani k úrovni půdy. Byl v pasti.

Zůstal seděti na svých patách. Byl naprosto chladnokrevný a soustředěn, avšak jeho mysl, byť i počítal se všemi činiteli, ukazovala mu pouze jeho bezmocnost. Otíral stále hlínu z úlomků křemene, házeje zlato do pánve. Neměl pro tu chvíli nic jiného, co by dělal. Věděl však, že posléze bude mu vzchopiti se, dříve či později, a utkati se s nebezpečím dýchajícím za jeho zády. Minuty mýjely a uplynutím každé minuty věděl, že o to byl blíže chvílí, kdy bude nucen povstati, nebo jinak – a jeho mokrá košile zamrazila ho opět na těle při této myšlence – nebo jinak mohlo by se mu dostati smrti, jak se zde nakláněl nad svým pokladem.

A dále seděl na patách, stíraje hlínu ze zlata a uvažuje, jakým způsobem by se měl vzchopiti. Mohl by se vzchopiti rázem a vydrati se z jámy, aby se utkal s čímkoli, co mu hrozilo na rovné ploše nahoře. Nebo mohl by povstati zvolna a lhostejně a předstírati, že nahodile objevil to, co mu dýchalo za zády. Jeho pud a každé vlákno výbojné tkáně jeho těla radily mu k šílenému, překotnému skoku k povrchu. Jeho rozum a důmysl byly pro pomalé a obezřetné setkání se s tím, co ho ohrožovalo a čeho dosud nemohl viděti. A zatím, co takto uvažoval,

hlasitý zvuk, náraz, pronikl jeho sluchem. V tomtéž okamžiku pocítil jako v mrákotách ránu do levé strany svých zad a z místa kam dopadla, pocítil, jako by jazyk plamene pronikl jeho masem. Vyskočil do vzduchu, avšak v polovině cesty, než se vzpřímil, zhroutil se. Jeho tělo se schoulilo jako list vystavený náhlému žáru a padl zpět, prsa přes pánev se zlatem, tvář v hlíně a štěrk, nohy zkrouceny a skrčeny následkem malého prostoru, jež poskytovalo dno jámy. Jeho nohy sebou několi-krátě křečovitě trhly. Tělo se zachvělo jako v silné zimnici. Plíce se mu zvolna nadmuly, jako při hlubokém vzdechu. Pak vzduch z nich zvolna, velice zvolna unikal a jeho tělo rozplynulo se pomalu v nehybnost.

Nahoře, s revolverem v ruce nějaký muž nahlížel dolů přes okraj jámy. Nahlížel dlouho na natažené, nehybné tělo pod sebou. Po chvíli cizinec usedl na okraj jámy tak, že mohl viděti dovnitř, a položil si revolver na kolena. Strčiv ruku do kapsy, vytáhl kus hnědého papíru, rozdrobil do něj něco tabáku a zhotovil si tak cigaretu, hnědou a ne-foremnou, zkroucenou. Ani na okamžik neodvrátil při tom svých očí od těla na dně jámy. Zapálil si cigaretu a vdechoval její kouř do plic, zataju-je labužnický dech. Kouřil pomalu. Jednou mu cigareta zhasla a zapálil ji opět. A přitom stále pozoroval tělo, ležící v jámě.

Posléze odhodil zbytek cigarety a stanul. Pokročil k okraji jámy. Na-klonil se nad ní, a opřev se jedinou rukou o okraj a drže stále ještě re-volver ve své pravici, seskočil dolů do jámy. Když ještě jeho nohy byly na sáh od dna, pustil se okraje a dopadl dolů.

V tomtéž okamžiku, kdy jeho nohy dotkly se dna, spatřil, jak rámě kovkopovo mihlo se vzduchem a jeho vlastním nohám dostalo se rychlého nárazu, hmatu, který jedním trhnutím ho překotil. Již povaha jeho pádu přinesla s sebou, že jeho ruka ozbrojená revolverem ocitla se nad jeho hlavou. Právě tak rychle jako ta ruka mihla se po jeho nohou, právě tak rychle sklonil revolver dolů. Byl ještě ve vzduchu, jeho tělo ještě nedo-padlo, když již stiskl spoušť. Výbuch byl ohlušující v této omezené prosto-ře. Kouř naplnil jámu tak, že nemohl nic viděti. Dopadl na dno svými zády a jako kočka bylo již kovkopovo tělo na něm. Než ještě se nad něho vy-mrštilo, cizinec ohnul svou pravici k výstřelu a v tomtéž okamžiku kovkop

rychlým pohybem lokte strčil do jeho zápěstí. Ústí revolveru bylo tím vyšinuto ze své polohy a kulka dopadla temně do hlíny po straně jámy.

V příštím již okamžiku cizinec cítil, jak kovkopova ruka sevřela mu zápěstí. Nyní počal zápas o revolver. Oba muži snažili se obrátiti jej druh proti tělu druhovu. Kouř z jámy vyprchal. Cizinec leže na zádech, počal již poněkud viděti, pojednou byl však oslepen hrstí hlíny, hozené mu obratně do očí jeho protivníkem. V okamžiku tohoto pocitu jeho ruka svírající revolver povolila a v následujícím okamžiku cítil, jak mráкотná temnota zahaluje mu mozek a uprostřed té temnoty i temnota sama přestala.

Kovkop však páčil opět a opět, až revolver byl prázdný. Pak jej od sebe odhodil a oddychuje těžce usedl na nohy mrtvého muže.

Kovkop supěl a lapal po vzduchu: „Bídny tchoř,“ supěl, „táhl sem za mnou, nechal mne tu dříti a pak mne střelil do zad!“

Plakal téměř hněvem a únavou. Pohlédl na tvář mrtvého. Byla znečistěná hlínou a pískem a bylo nesnadno rozeznati její tahy.

„Nikdy jsem ho neviděl,“ kovkop končil svou přehlídku. „Je to jen takový sprostý, obyčejný zloděj, čert ho vem! A střelil mne do zad! Střelil mne do zad!“

Rozhrnul si košili a ohmatával se, napřed i vzadu, na levém boku.

„Prolétla docela a celkem nic zlého!“ zvolal jásavě. „Vsadil bych se, že mířil dobře, ale pohnul zbraní trochu nahoru, když stiskl spoušť chlap! Ale dostal jsem ho! Oh, dostal jsem ho!“

Ohmatával a vyšetřoval prsty ránu ve svém boku a stín lítosti mihl se mu tváří.

„Bude mne to po čertech zlobiti,“ řekl, „a nezbyvá, než abych toho zde nechal a šel někam dáti se do pořádku.“

Vylezl z jámy a sestoupil z úbočí do svého tábora. Za půl hodiny nato se vracel, veda svého nákladního koně. Jeho rozhalená košile ukazovala hrubý obvaz, jímž si zatím přikryl ránu. Pohyby jeho levice byly pomalé a nemotorné, což mu však přesto nebránilo užívati jí.

Popruh, podložený mrtvole pod ramena, umožnil mu vytáhnouti tělo z jámy. Pak se dal do práce, sbíraje své zlato. Pracoval usilovně po

několik hodin, ustáváje často, aby pohověl své tuhnoucí paži a ulevil si výkřikem:

„Střelil mne do zad, ten bídný tchoř! Střelil mne do zad!“

Když sebral pozorně svůj poklad a uložil jej pečlivě do několika krabic, jež zabalil do příkrývek, počal odhadovati jejich cenu.

„Čtyři sta liber, nebo ať jsem hotentot,“ končil. „Řekněme dvě stě na křemen a hlínu – zbude dvě stě liber zlata. Bille! Probud' se! Dvě stě liber zlata! Čtyřicet tisíc dolarů! A to všecko je tvé – všecko je tvé!“

Podrbal se rozkoší v hlavě a jeho prsty zabloudily do nepovědomé prohlubně. Zkoumaly jí na několik palců délky. Byla to trhlina v jeho skalpu, vyrytá druhou kulkou.

Přistoupil pohněván k mrtvému muži.

„Chtěl bys, co, chtěl bys?“ nadýmal se. „Chtěl bys? Dobrá, dal jsem ti jak náleží co proto a dopřeju ti ještě také slušný pohřeb. Je to více, než ty bys byl udělal pro mne.“

Přivlekl tělo k okraji jámy a vrhl je tam. Narazilo na dno dunivě, bokem, s tváří obrácenou k světlu. Kovkop zíral na ně dolů do jámy.

„A střelil jsi mne do zad!“ řekl vyčítavě.

Pomocí motyky a lopaty zaházel jámu. Pak naložil zlato na svého koně. Byl to příliš velký náklad pro zvíře, a když dostihl do tábora, přenesl část nákladů na svého jezdeckého koně. Ale i tak byl nucen opustiti část své výzbroje – motyku, lopatu a pánev, zvláštní zásoby potravin a potřeby k vaření a různé ještě maličkosti.

Slunce bylo v zenitu, když muž pobádal své koně zelení révy a popínavých rostlin. Aby se dostala na ty velké balvany, zvířata musila se vzpínati a vrhati se slepě zmatenou spleť rostlinstva. Jezdecký kůň jednou těžce upadl a muž musil mu sejmouti náklad, aby dostal zvíře opět na nohy. Když se pustilo zase na další cestu, muž prostrčil hlavu listovím a zíral odtud na horské úbočí.

„Ten bídný tchoř!“ řekl a zmizel.

A ozvalo se praskání a šustění rév a větví. Stromy nakláněly se kupředu a nazad, označující cestu, kudy zvířata se mezi nimi brala. Tu a tam ozval se zvonivý náraz podkovy o kámen a tu a tam ozvalo se

zaklení nebo ostrá, velitelská slova. A pak muž pozdvihl opět svůj hlas zpívaje, jeho zpěv však byl stále tišší a tišší a tichem plížil se opět zpátky duch toho místa. Pramen počal opět dřímati a šeptati, včely ospale bzučely, vzduchem přesyceným vůní snášely se sněhové vločky bavlníku. Motýli míhali se sem tam mezi stromy a nade vším rozlévalo slunce klidně svou září. Jen stopy podkov zůstaly na palouku a rozryté horské úbočí v upomínku na bouřlivý běh života, jenž porušil ticho toho zákoutí a opět zmizel.

Leopardí muž

Měl snivý, nepřítomný pohled ve svých očích a jeho smutný, tklivý hlas, mírný jako hlas děvčete, zdál se býti spíše vtělením nějaké hluboké zádumčivosti. Byl to leopardí muž, ač dle toho nevypadal. Jeho životním povoláním, jímž dobýval si živobytí, bylo objeviti se v kleci cvičených leopardů před četným obecnstvem a rozechvěti obecnstvo jistým působením na nervy, za což jeho zaměstnavatelé odměňovali ho úměrně s rozechvěním, jež vzbudil.

Jak jsem pravil, nevypadal podle toho. Byl úzkých hýždí, úzkých plecí a nedokrevný a zdálo se, že není ani tak tísněn těžkomyslností jako spíše jakýmsi tichým, ušlechtilým smutkem, jehož tíhu právě tak tiše a ušlechtilě nesl. Po celou hodinu snažil jsem se přiměti ho k nějakému vypravování, avšak jak se zdálo, nedostávalo se mu jaksi obraznosti. Pro něho nebylo romantiky v jeho skvělé životní dráze, nebylo tu odvažných činů, nebylo vzrušení – nic než šedivá jednotvárnost a nekonečná nuda.

Lvi? Oh, ano! Zápasil s nimi již také. Nebylo to nic. Není vám třeba nic jiného, než abyste si zachoval rozvahu. Kdokoli může přinutiti lva, aby byl zticha a klidný, pouhou obyčejnou hůlkou na procházku. S jedním zápolil kdysi plné půl hodiny. Jen ho mrskněte přes nos, jakmile chce se vyřítiti na vás, a když se stane lstivými a žene se kupředu se skloněnou hlavou, nuže, natáhněte dopředu svou nohu, a když chňapne po noze, trhněte jí zpět a mrskněte ho opět do čenichu. To je všecko.

S nepřítomným výrazem ve svých očích a se slovy tiše, měkce plynoucími ukazoval mi své jizvy. Bylo jich mnoho a jedna ještě nedávná, když tygřice dosáhla jeho plecí a rozdrásala mu je na kost. Viděl jsem ještě dovedně spravované trhliny v kabátě, ježž měl na sobě. Jeho pravá ruka, od lokte dolů, vypadala, jako by byla prošla mlátícím strojem,

všecka zpusťořena drápy a tesáky. To vřak nic není, řekl, jen někdy ho staré rány zlobí, když má nastati deřtívé počasí.

Pojednou jeho tvář vyjasnila se vzpomínkou, neboť přál si právě tak poslouřili mi nějakým příběhem, jako já vyslechnouti jej.

„Tuřím, ře jste slyřel o krotiteli lvů, jehoř jiný muž nenáviděl?“ tázal se.

Umlkl a zahleděl se zamyřlen na nemocného lva v protější kleci.

„Bolí ho zuby,“ vysvětloval. „Nuře dobře. Hlavní kousek krotitele lvů byl, ře vložil svou hlavu lvu do úst. Onen muž, jenř ho tak nenáviděl, přihlířel pokařdě tomuto úkonu v naděři, ře jednou uvidí, jak lev sevře svůj chrup. Provázel společnost stále po celé zemi. Léta mįjela a on konečně jednoho dne, sedě v přední řadě sedadel, uviděl, nač tak dlouho čekal. Lev sevřel chrup a nebylo ani třeba volati lékaře.“

Leopardí muž pohlédł mimochodem na své nehty způsobem, který by mohl býti pátravým, kdyby nebyl tak příliš zádumčívý.

„Nu, tomu říkám trpělivost,“ pokračoval, „a je to podle mého vkusu. Nebylo to vřak podle vkusu chlapíka, jehoř jsem znal. Byl to malý, hubený Francouz polykající meče a provádějící podobné kejklřství. De Ville si říkal a měl hezkou řenu. Ta cvičila na hrazdě a vrhala se pravidelně z podstřeří do sítě, obracejíc se ve vzduchu tak krásně, jak si jen můžete přáti.“

De Ville měl prudkou povahu, tak prudkou, jako měl ruku rychlou, a jeho ruka byla tak rychlá jako tygří tlapa. Jednoho dne, protože podkoní nazval ho řabařem nebo něčím takovým a možno také, ře něčím horřím, přistrčil ho k měkkému pozadí z jedlových prken, jehoř uříval při svém kousku házení noři, a to tak rychle, ře podkoní neměl ani řasu rozmysliti si to, a tam, před obecnstvem, De Ville pustil se chutě do práce se svými noři, zabodáváje je do dřeva kolem podkoního tak blízko, ře pronikaly jeho oděvem a některé z nich zahryzly se mu i do kůře.

Šařkové musili noře vytahovati, aby ho osvobodili, neboť byl tam jako přišpendlen. A tak se hned rozneslo, aby si dal každý pozor před De Villem a nikdo se již neodvážil než býti naprosto zdvořilým k jeho řeně. A ona byla tak trochu lehké zboží, jenře všichni se báli De Villa.

Byl tam však nějaký muž, Wallace, který se nebál ničeho. Byl krotitelem lvů a prováděl týž kousek, že vkládal si hlavu do lví tlamy. Byl by ji dal do tlamy kterémukoli z nich, ač dával přednost Augustovi, velké, dobrosrdečné šelmě, na níž se mohl vždy spolehnouti.

„Jak jsem již řekl, Wallace – Král Wallace jsme mu říkali – nebál se ničeho živého ani mrtvého. Byl králem a ničím jiným. Viděl jsem ho, jak byl opilý a následkem sázky vstoupil do klece lva, který počal býti nepokojným, a bez biče ho stloukl, až ho zkontroloval. A stloukl ho jen svými rukama do čenichu.

Madame De Ville –“

Na řev a hluk za námi leopardí muž se klidně obrátil. Byla tam rozdělená klec a nějaká opice strkala tam stále ruku mřížemi a za mezistěnu, až ji za ní uchopil velký, šedivý vlk, snaže se vši silou vtáhnouti ji dovnitř. Zdálo se, že ruka se natahuje stále víc a více, jako by byla z gumy, a družky nešťastné opice spustily hrozný skřek. Ježto nebylo po ruce hlídače, leopardí muž překročil těch několik kroků, zasadil vlku silnou ránu do čenichu lehkou rákoskou, již měl právě v ruce, a vrátil se s truchlivým, omluvným úsměvem, aby dokončil svou větu, jako by se zatím nebylo nic stalo

„– zahleděla se na Krále Wallace a Král Wallace zahleděl se na ni, zatímco pohledy De Villovy nevěstily nic dobrého. Varovali jsme Wallace, avšak bez výsledku. Smál se nám, jako se smál De Villovi jednoho dne, když strčil De Villovu hlavu do kbelíku lepu, protože se s ním chtěl pustiti v zápas.

De Ville byl v tom pěkně – pomáhal jsem také oškrábati to z něho, byl však chladný jako okurka a ani mu nepohrozil. Viděl jsem však v jeho očích záblesk, jaký jsem tak často postřehl v očích divokých šelem, a nemohl jsem se přemoci, abych nedal Wallacovi ještě jednou výstrahu. Smál se, nehleděl ale již přece tolik směrem, kde byla Madame De Ville.

Uplynulo několik měsíců. Nic se nestalo a počal jsem mysliti, že to bylo mnoho strachu pro nic a za nic. Byli jsme v té době na západě, dávající představení ve Frísku. Bylo to při odpoledním představení a vel-

ký stan byl naplněn ženami a dětmi, když jsem se šel podívat po Rudém Dennym, předním dělníku cirkusu, který odešel s mým kapesním nožem.

Jda kolem jedné oblékárny, nahlédl jsem tam trhlinou v plachtovině, zda ho tam nenajdu. Nebyl tam, avšak právě proti mně byl Král Wallace, v triku čekaje, až bude na řadě, aby vstoupil do klece k představení se lvy. Přihlížel s velkou zálibou hádce mezi několika umělci na hrazdě. Všichni ostatní přítomní v téže oblékárně bavili se toutéž věcí mimo De Ville, který, jak jsem pozoroval, stál, upíraje své zraky na Wallace s netajeným záštitím. Wallace i ostatní byli příliš zaujati, sledující hádku, než aby si všimli, co následovalo.

Já jsem to však dobře viděl otvorem v plátně. De Ville vytáhl z kapsy svůj kapesník, stavěl se, jako by si chtěl otřítí pot z tváře (byl tehdy parný den), a v tomtéž okamžiku přešel za Wallacovými zády. Nezastavil se, nýbrž mávnul jen kapesníkem, kráčel přímo ke dveřím, kde obrátil hlavu, vycházejí již, a vrhl spěšný pohled za sebe. Ten pohled mne ihned znepokojil, neboť viděl jsem v něm nejen zášť, nýbrž právě tak také vítězství.

„Bude třeba dáti pozor na De Villea,“ řekl jsem sám k sobě a skutečně dýchalo se mi volněji, když jsem ho viděl vycházeti z cirkusu a sedati do vozu tramvaje, jedoucí dolů do města. Za několik minut nato byl jsem již ve velkém stanu, kde jsem prohlížel kapsy Rudému Dennymu. Král Wallace prováděl právě své číslo, udržuje obecenstvo v největším napětí. Byl v neobyčejně zlomyslné náladě a dráždil stále lvy tak, že již všichni vrčeli, to jest všichni mimo Augusta, a ten byl právě již příliš tlustý a líný a starý, než aby ho něco podráždilo.

Posléze Wallace přinutil bičem starého lva, aby se postavil a zaujal náležitou polohu. Starý Augustus, mžouraje dobrosrdečně očima, otevřel tlamu, do níž mu Wallace položil svou hlavu. Nato se čelisti sevřely, až to chruplo.“

Leopardí muž usmál se svým nasládlým, zádumčivým úsměvem a nepřítomný výraz objevil se opět v jeho očích.

„A takový byl konec Krále Wallace,“ pokračoval svým smutným, tichým hlasem. „Když rozčilení poněkud ochladlo, vyčkal jsem vhodné chvíle, naklonil jsem se a přičichl k Wallacově hlavě. Ihned jsem kýchnul.“

„Bylo to – bylo to –?“ tázal jsem se, přemáhaje svou zvědavost.

„Šňupavý tabák, jež De Ville mu v oblékárně hodil na vlasy. Starého Augusta by nikdy nebylo napadlo, aby něco takového udělal. Kýchl pouze.“

Jack London

Mužská věrnost

Edice Světová próza v českých překladech

Překlad Ivan Schulz

Redakce Slávka Járová

Vydala **Městská knihovna v Praze**

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání

Verze 1.0 z 13. 10. 2017

ISBN 978-80-7532-837-3 (epub)

ISBN 978-80-7532-838-0 (pdf)

ISBN 978-80-7532-839-7 (prc)

ISBN 978-80-7532-840-3 (html)